

Svobodné zednářství
 (Stručný výtah z rozsáhlejšího díla)
 Zpracoval kolektiv autorů SVAM
 PRAHA
 1993

"Viděla jsem chrám svatého Petra a nesmírný dav lidí, kteří jej bourali...Ti, kteří bořili, měli bílé, modře vroubené zástěry s kapsami, za pasem zednické lžice a bořili jako podle předpisu a pravidla. Jinak byli mezi nimi hodnostáři ve stejnokrojích a s hvězdami, kteří jen označovali zednickou lžicí místa, kde a jak trhati. K mému úžasu byli mezi nimi i katoličtí kněží...Papeže jsem viděla na modlitbách a kolem něho pokrytecké přátele, kteří často dělali pravý opak toho, co poroučel...Zatímco kostel byl takto na jedné straně bořen, byl na druhé straně zase budován, ale s úsilím velmi malým..." Z vidění ctihodné Anny Kateřiny

Emmerichové, In: J.Durych, Svaté kněžství podle vidění ct. A. Kateřiny
 Emmerichové, Olomouc 1939 Krystal, s.95.

"Jak oznámil vatikánský rozhlas, Svatý stolec dementuje jako lživou zprávu, že papež Jan Pavel II. udělil požehnání členům zednářské lóže... Zároveň upozorňuje, že záporné stanovisko katolické Církve ke svobodnému zednářství zůstává neměnné."

Lidová demokracie, 10. října 1992

"Jsme přesvědčeni, že jakákoli rasová či jiná nenávist je zlo. Proto nemůžeme mlčet k antisemitismu, který v sobě nese nebezpečí utrpení duchovního, ba až fyzického... Katolický týdeník, 17. ledna 1993

Obsah:

Úvod odkazy

1. Analytický nále z Odkazy

2. Diagnostika Odkazy

3. Patogene ze Odkazy

4. Etiologie Odkazy

5. Prognóza Odkazy

6. Terapie Odkazy

7. Prevence

Úvod

Názory na problematiku svobodného zednářství oscilují mezi dvěma krajními polohami. Jednu z těchto extrémních poloh charakterizuje přístup, který odbývá všechno mávnutím ruky, popř. odkazováním do historie. Do této krajní polohy se však řadí vedle skeptiků také ti, kdo z neznalosti nebo ze zlomyslnosti označují příslušníky zednářských lóží jako vzorné, ba následování hodné šířitele humanismu, svobody, osvěty, sjednocení národů a míru ve světě. Patří sem bohužel i někteří katolíci, kteří v neuvážlivém a bezmezném ekumenismu otevírají náruč těm zednářům, kteří tvrdí, že uznávají boha. Protilehlá krajnost se zase vyznačuje názorem o všudypřítomné, stále vítězně postupující a totální moci svobodného zednářství. Představitelé daného názoru se vyznačují ustrašeností a skoro až chorobnou opatrností. Tento názor sice úzce koresponduje s výzvou sv. Petra k bdělosti a opatrnosti, protože *"d'ábel jako řvoucí lev obchází a hledá, koho by mohl zhltnout"*, (1 Petr 5,8), nicméně zastánci tohoto názoru se vesměs omezují na individuální, co nejutajenější formy zkoumání této problematiky. Každou otevřenou formu studia této problematiky shledávají totiž nebezpečnou - právě pro odvetu ze strany *všudypřítomných* zednářů. Umírněné stanovisko na danou problematiku charakterizuje důvěra v názor, že pravda je nepochybně někde uprostřed.

Snad nejlépe ji až dodnes vyjadřuje evangelista Matouš, když popisuje, že Církev

katolická měla už od chvíle narození Krista, svého božského zakladatele, v lidském těle, zapřísáhlé nepřátele, navenek se vydávající za Kristovy obdivovatele: "*Herodes si tajně zavolal mudrce a přesně se jich vyptal na dobu, kdy se ta hvězda objevila, poslal je do Betléma a řekl: 'Jděte a důkladně vyzvěďte všechno o tom dítěti. Až ho najdete, oznamte mi to, abych i já se mu přišel poklonit...Ve snu dostali pokyn, aby se k Herodovi už nevraceli, proto se odebrali jinou cestou do své země...Když Herodes poznal, že byl od mudrců oklamán, velmi se rozlítil a dal pobít v Betlémě i v celém jeho okolí všechny chlapce od dvou let dolů, podle času, který si přesně zjistil od mudrců'*" (Mt 2, 7-16). Herodes, tvářící se zbožně oklamal dokonce i vysoce vzdělané mudrce, takže se zachránili jenom nadpřirozeným Božím řízením.

Realita však není tak jednoduchá, aby se dala obsáhnout pouhým vyhledáním nějakého středního názoru. Bližší sociologické zkoumání totiž ukazuje, že svobodné zednářství není homogenní útvar, nýbrž je to útvar vnitřně vrstevnatý a složitě členěný. Jeho sociální a kulturní obrysy nejsou ostře vyhraněny do té míry, že lze těžko stanovit, kde začíná, a kde končí. Existuje řada přechodů a mezistupňů od dialogu s okolím vynuceného zednáři, přes něčí sympatie k některým sociálním útvarům, pocházejícím od zednářů (např. Mozartovo dílo, Goethův *Faust*, mezinárodní organizace *Červeného kříže*, některé filmy režiséra Miloše Formana), až k členství v zednářské lóži. Toto členství se může navenek projevat velmi mírumilovně, buď v individuálním úsilí uměleckém (viz např. protiválečné romány Karla Čapka) aj., nebo organizovaně (např. *The International Humanist and Ethical Union*), až po systematický konspirativní boj proti Církvi sv. (např. pokus o manipulaci karbonového testu Turínského rubáše v r.1988 s cílem diskreditovat toto *páté evangelium*).

Hledá-li se působnost d'ábla v Římě, resp. ve Vatikánu, není to žádná opovázlivost ani to není dáno nějakou libovůlí, nýbrž je to logické: kde jinde by totiž mohl d'ábel přednostně pokoušet prostřednictvím zednářů, než právě ve městě Petrově? Křesťan v Církvi sv. však má jistotu, že ji *brány pekelné nepřemohou*,

(Mt 16,18) protože sám její božský zakladatel prosí, aby naše *víra nepřestala*. (Lk 22,31)

Bylo by také nesprávné hledat za každým neúspěchem Božího lidu na jeho pouti dějinami všudypřítomnou působnost d'ábla právě tak, právě tak, jako vliv zednářů. Nelze se totiž uchylovat k pojetí dějin jako výsledku spiknutí temných sil zednářských, židovských a jiných. Na druhé straně dlužno mít existenci takového "hnutí" ve světě na paměti. Je třeba počítat s jeho působením, které naopak vždy kalkuluje s porušitelností lidí v Církvi svaté a s jejich náchylností místo k službě spíše k panování a k zavádění těžkopádných organizačních struktur, a které stále znovu tvrdošíjně usiluje o diskreditaci Kristovy Církve, o demytologizaci Písma sv., o omezení či ztížení činností křesťanů ve světě, o zatlačování křesťanů do soukromí. K nejrafinovanějším d'ábelským úskokům přitom patří lživé tvrzení, že "*d'ábel vůbec neexistuje*". Bez ustrašenosti je třeba *bdít a modlit se* (Mt 26,11, Mk 13,33), sledovat znamení doby a podle toho jednat - pokračovat v díle Páně. (1 Kor 15,58)

Odvěký nepřítel vykoupeného Božího lidu totiž mění způsoby svého působení v návaznosti na slabé články tohoto lidu. Kromě toho se prostřednictvím zednářství uplatňuje ve svých sociálních a kulturních projevech jinak ve sféře teorie, (např. v

mysticismu, v dílech různých teosofů, astrologů a alchymistů, v hnutí jako *New Age*, podporovaných zednáři za účelem zatemnění jakéhokoli poznání jejich struktur a vlastních "imperiálních" cílů zednářů), jinak v oblasti hospodářského podnikání, jinak v politice, ba i ve válce. Ale ani v těchto svých projevech v jednotlivých oblastech společenského a kulturního života není jednotné. Naopak se zde projevuje více či méně ostrý boj, navenek odrážející vnitřní zápas mezi zednáři a nesporně mohutným vlivem sionismu. Pokus evropských zednářských lóží využít leninismu - stalinismu a hitlerismu k omezení stupňujícího se pronikání sionistického činitele se přes rozsáhlý "*Holocaust*" minul účinkem. Vedl k přenesení hlavních center zednářského působení do USA a k posílení moci Izraele. Proto ve 20. století "*Orient*" už není pro svobodné zednáře pouze místem setkání, nýbrž je to pro ně také geografické teritorium s obrovskými nalezišti ropy a zemního plynu. Je to také místo násilných atentátů, terorismu a ozbrojených střetů např. mezi teroristy *Organizace pro osvobození Palestiny* (OOP), vyškolenými v duchu antisionismu, vycvičenými a vyzbrojenými v socialistickém Československu na jedné straně, a mezi sionisticky až do krajnosti naladěnými četnými obyvateli Izraele, (např. hanobení arabských a křesťansko-arabských hrobů na Golanských výšinách), jejichž předkové byli nejednou vystaveni projevům antisemitismu křesťanského, ale též ateistického (Hitler, Stalin, atd.). (1)

Jiným rysem zednářství je všemožné jejich distancování se od zdiskreditovaných viditelných struktur a procesů, u jejichž zrodu sice představitelé zednářských lóží stáli, (např. francouzská revoluce, říjnová revoluce v Rusku, hitlerovský nacismus, atd.), ale poté nad nimi pozbyli kontrolu. Tak se ukazuje, že se zednářství ve svých vnějších projevech může vzájemně potírat, přičemž se sleduje drastické odřezávání přebujelých větví původního stromu.

Ačkoli se hlavní "*nádor*" svobodného zednářství po neúspěšných "*experimentech*" v Evropě přesunul do USA, kam rovněž emigrovalo velké množství evropských Židů, neznamená to jeho definitivní lokalizaci. Naopak se objevují doklady jeho zpětného, paralyzujícího pronikání, ohrožujícího celé lidstvo. (Už pro obrovskou zadluženost USA, která nedává velké perspektivy dalšímu vyrovnanému ekonomickému růstu americké společnosti.) Jeho "*metastázy*" postupují živelně do té míry, že se prosazují snáze tam, kde má lidská skupina slabé články, ale zároveň koordinovaně do té míry, že mají svá řídicí centra i vlastní program. Objevují se signály, že *lóže svobodných zednářů usilují o svůj podíl - a to nemalý - při zaplňování vakua po bolševicích. Středem pozornosti zednářů se stává také Rusko. Zednářská delegace uspořádala v Moskvě dokonce tiskovou konferenci, na níž potvrdila členství mnoha Rusů v lóžích. Robert Ragache (velmistr zednářské lóže Grand Orient v Paříži) zde mimo jiné uvedl, že díky vlivům a neustálému tlaku zednářů došlo ve Francii koncem šedesátých let k legalizaci potratů.*

Je zřejmé, že zájem zednářů nemine ani naši zemi. Nelze se nechat mást jejich humanistickými frázemi. Výchozí pozice zednářů je odlišná od křesťanské, spočívá na voltariánském deismu, jenž sice Boha uznává, ale pouze jako stvořitele, jinak se prý o svět nestará. Popírají Boží zjevení, božství a zázraky Kristovy. Ragacheovo vychloubání se nátlakem na povolení interrupcí dává jasně najevo, jak diametrálně odlišná jsou společenská, kulturní, politická a další východiska křesťanů a zednářů.

Zednářství znamená nebezpečí pro křesťanství a nutno mu čelit. (2)

Program a řídicí centra svobodného zednářství jsou viditelné a legální či pololegální do té míry, do jaké odkazují na zásady humanity, lidské svobody, na lidská práva, na přirozenou touhu člověka po míru a spravedlivější společnost (to vše ale izolovaně od Boha), a dále pokud vedou k zastření vlastních "imperiálních" tendencí zednářů a jejich organizačních struktur. (Např. cílevědomé a plánovité šíření sekty "New Age", zvláště od r.1986, a to nejen pomocí nezralé mládeže, ale např. i pomocí filmu - viz např. Formanovy filmy "Vlasy", "Amadeus", pomocí nasově šířené demoralizující kultury konzumu, ale i prostřednictvím výtvorů urážejících hodnoty křesťanství, jako třeba povídka M. Kasardy - "(Azda) poslední večera", hra "Ježíšova matka" od A. Volodina, uvedená v čs. televizi v roce 1992 v předvečer Slavnosti Panny Marie počaté bez poskvrny dědičného hříchu aj.)

Don Stefan Gobbi nás varuje před nápořem svobodného zednářství, které je nejnebezpečnějším dnešním hnutím, protože zotročuje pod zdáním, že přináší člověku svobodu. (3) Ačkoli Don Gobbi nabízí lidstvu zachvácenému tímto "zhoubným nádorem" tu nejúčinnější terapii a prevenci v zasvěcení se Panně Marii, přesto jeho výzvy mají dosti mlhavý ráz. Ukazuje, jak po porážce "rudého draka" socialismu "vystupuje z moře na pomoc draku zvíře podobné pardálu, černá bestie" - zednářství. Jeho "sedm hlav označuje různé zednářské lóže...Zednářství panuje a ovládá celý svět prostřednictvím deseti rohů. Roh byl vždy nástrojem rozšiřování, v biblickém světě způsobem, jak nechat více slyšet svůj hlas, mocným sdělovacím prostředkem. Sdělil-li Bůh svůj Zákon deseti přikázáními, zednářství rozšiřuje všude mocí svých deseti rohů zákon zcela odporující Zákonu Božímu. Zatímco Rudý drak se snažil přivést lidstvo k popírání Boha, cílem zednářství není popírání Boha, ale rouhání se Bohu. Největším rouháním se Bohu je upírání úcty, která patří pouze Bohu, a prokazování jí tvůrcům a samotnému Satanovi". (4) Tento obrazný způsob projevu sice upozorňuje na nebezpečí, ale neposkytuje dost pevnou oporu k žádoucímu odhalování konkrétních jeho projevů ve společnosti a kultuře, ani k účinnému omezování jejich vlivu ani k předcházení jejich šíření posilováním slabých článků v sociálně-kulturní struktuře vykoupěného Božího lidu. Jedná-li se o potřebné odhalování tohoto nepříznivého jevu a procesu ve společnosti, pak je třeba podotknout, že žádoucí zde není maximum, nýbrž optimum. Účinná náprava se zde nemůže zakládat na přemíře podrobných informací, nýbrž na optimálním množství informací. Pro potřeby účinné duchovně-mravní terapie zednářství není např. tolik důležité odhalovat někoho jako příslušníka té či oné zednářské lóže, popř. stupně jeho zasvěcení, jako spíše objasnit charakteristiku jeho smýšlení, názorů a postojů. Předně proto, že se organizace a taktika působení zednářů či stupeň jejich zasvěcenosti mění, a dále proto, že se tímto odhalením ztěžuje duchovní působení Církve; u odhaleného se posilují neblahé zábrany k vlastnímu, spontánnímu, radostnému obrácení se k Bohu; navíc se postižený uchyluje k ještě větší zakonspirovanosti. Z těchto a jiných důvodů je třeba přistupovat k poznaným faktům o zednářství s velkou opatrností, a vybírat k publikaci jen ta fakta, jejichž zveřejněním se nezpůsobí více škody než užítku.

Celková povaha svobodného zednářství, jakož i jeho širší sociální a kulturní projevy kladou na badatele zvláštní metodologické nároky. Předně svobodné

zednářství stejně jako různé sekty postrádá vlastní podstatnou strukturu, nýbrž má strukturu, která závisí na jiném. Vzhledem k soustavné konspirativnosti místního i světového úsilí zednářů, a inteligenci, odvozené od d'ábla, s níž bezesporu rychle a pohotově přebudovávají vlastní případné struktury ve světě podle dočasné povahy člověkovy podléhání vlastním slabostem, nejsou jejich viditelné struktury snadno dostupné přímému pozorování. Tím méně jsou pak poznatelné běžnými sociologickými metodami zjišťování a šetření, jako je anketa, dotazník, interview, atd. Jejich poznání vyžaduje především používání různých projekčních metod, neboť "*strom se pozná po ovoci*" (Mt 12,33), a dále zkoumání výsledků "spontánních experimentů", tedy zvláště historických studií.

Odkazy :

1) F.Lovsky - L'antisémitisme chrétien, s.231-372, Paris 1970 CERF J.Franěk - Judaismus, s.160-161, Bratislava 1991 Archa.

2) R. Malý - Zednáři směřují na východ, In: Lidová demokracie, 11. list. 1992.

3) Don Stefan Gobbi - Mariánské kněžské exercicie konané ve dnech 1.-5.září 1991 v Olomouci, s.4, Olomouc 1991 MCM. 4) Don Stefan Gobbi - Panna Maria kněžím, s.348-349, Olomouc 1990, Vyd. Mariánské kněžské hnutí jako 4. české vyd. podle 16.vyd. ital. v Milaně.

1. A n a l y t i c k ý n á l e z

Mezi četnými příznaky recidivy bujení svobodného zednářství v Československu v posledním desetiletí 20. století vyniká samo legální obnovení jeho viditelných struktur. Tuto událost umožnila obnova demokracie v naší vlasti. Již v dubnu 1990 byl v Praze přijat ministerským předsedou, místopředsedou Federálního shromáždění a pražským starostou M.Jean-Robert Ragache, velmistr *Grand Orient de France*, tj. hlavní francouzské lóže. Dostalo se mu přivítání, jakého se dostává jen významným oficiálním osobnostem. Čs. televize věnovala tomuto zahraničnímu hostu pozornost jako málokterému návštěvníkovi. Podobně jako v jiných zemích, uvolněných ze závislosti na Sovětském svazu, v nichž byla jakákoli působnost zednářů zakázána, jednal také v Československu o legálním obnovení příslušných struktur. V Praze se setkal se 24 žijícími zednáři, původně zapojenými do francouzské lóže, vesměs důchodci, dřívějším povoláním většinou lékaři a architekti. Setkal se však s obrovským ohlasem u mladší generace - dostal hned na 1200 přihlášek do zednářské lóže. Velmistr vyjádřil názor, že místní lóže s ohledem na svou početnost vytvoří nezávislou obedienci, tozn. budou mít svého velmistra, takže nebudou muset být řízeny přímo francouzským. (1) Měl pravdu, neboť dnem legálního znovutevření viditelných struktur zednářských lóží se zakrátko stal 17. listopad 1990.

Na rozdíl od předválečné doby, kdy u nás měla značný vliv skotská lóže, orientovaná teisticky, jež uchvacovala do svých spárů nevyhraněné věřící, dnes je v tomto směru zastihována německými protestantskými lóžemi. V 80. letech 20. století bylo v západním Německu v pěti lóžích celkem 381 zednářů. K tomu od r.1990 přibývají další lóže na východ od Labe. (2) Odtud přijímá velkou pomoc Československo, trpící nedostatkem volného finančního kapitálu, a je proto nuceno

se otevírat celému světu.

Vedle těchto příznaků nesporně se objevujícího svobodného zednářství v českém a slovenském prostředí a vůbec ve střední a východní Evropě se však ukazují příznaky nacismu a antisionismu. Hlavně v jistých ateistických kruzích se šíří domněnka, hledající v zednářství pouhý prostředek, údajně prosazovaný ve světě Židy, aby pod záminkou libivého programu uchopilo moc na celém světě a vytvořilo teokratické židovské "impérium". Od počátku roku 1991 vychází v Čechách soukromý týdeník *"Politika"*. Kromě vydávání různých převzatých starých antisionistických děl, (3) publikuje též různé obdobné výtvořky současných autorů. Redakce *"Politiky"* úzce spolupracuje se slovenským nakladatelstvím *"Agres"*, které má podobně výstřední zaměření. (4) Jejich názory a působení však nejsou nějakou zvláštní československou specialitou. Všude v Evropě se vyskytují podobně jednostranně zaměřené jedinci a skupiny, publikující své názory, jitrící protižidovské nálady a svádějící veškeré aktuální události ve světě na společného jmenovatele, a to *"židozednářské spiknutí"*. (5) Tyto novotvary nejsou vzájemně izolovány. Naopak jsou mezi nimi vzájemné kontakty. Jejich propojení se však neomezuje na Evropu, nýbrž vede až na Blízký východ - do Iráku a do *Organizace pro osvobození Palestiny*. (6) Bylo by zajímavé zamyslet se nad tím, komu v post-komunistické východní Evropě nejvíc záleží na tom, aby byla neutralizována rozšířená touha po spravedlivém potrestání známých viníků za více než 40-tiletou devastaci národů (komunisté), a to pomocí hledání jiných neznámých osob odpovědných za předpokládané *"židozednářské spiknutí proti celému světu."*

Tyto projevy antisionismu, antizednářství a nacionalismu se ovšem u nás záhy střetají s tvrdými odpůrci jak představiteli židovské obce (*Zpravodaj Společnosti křesťanů a Židů*, Praha 1993, č.17), tak mezi redaktory *Lidových novin*; ti staví vydavatele *"Politiky"* na jednu úroveň s německými nacisty z II. sv. války (L.N., 27.11.1992) a podněcují úřady k jejich urychlenému trestnímu stíhání (L.N., 12.11.1992, 27.11.1992, 9. 12.1992); někteří totiž uměle konstruují z teoretického antisionismu *"Politiky"* hrozbu praktického antisionismu (L.N., 13.11.1992) a vedou tak štvavou kampaň, že tu vzniká otázka, kdo koho uráží víc: zda *"Politika"* Židy a zednáře, nebo jejich odpůrci redaktory *"Politiky"*. Např. zemský rabín Karol Sidon prohlásil ohledně týdeníku *"Politika"*, že *"se musíme zamyslet nad tím, jak umlčet tuto nenávistnou hubu"* (Viz *"Zpravodaj Společnosti křesťanů a Židů"*, s. 6), a to je jeden z lidí, kteří tvrdí, že prý *"se spojili do této organizace ve smyslu dialogu a vzájemného pochopení a porozumění"* (Tamtéž, s. 7). Ke štvavé kampani za stíhání redaktorů *"Politiky"* a omezení svobody jejich projevu byl zneužit jako domněle nestranný *"Filozofický ústav ČSAV"* v Praze. (soudně - znalecký posudek ohledně *"antisemitismu"* *"Politiky"*). Jestliže bylo soudně zakázáno vydávání *"Politiky"*, jejíž redaktori se měli nejvíce provinít tím, že otiskli jména několika desítek kulturně a společensky angažovaných lidí, kteří jsou podle jejich mínění Židé, pak je jasný to doklad antidemokratického myšlení a porušování svobody projevu přímo ve státoprávních orgánech. Navíc - s ohledem na to, co je uvedeno v následujících řádcích - se tím dávají skutečné a nebezpečné důvody všem těm, kdo u nás mluví o vládě tzv. *"židozednářství"* a *"židobolševismu"*.

Je totiž zajímavé, že tahle *"Politika"* tolik znepokojuje úřady, zatímco málokdo se

u nás pozastavuje nad tím, že v zemi české a moravské smí nadále veřejně působit a publikovat Komunistická strana, ačkoli o jejím zločinném působení v nedávné minulosti je více důkazů, než o italské Maffii; a dále: jak se zde veřejně uráží cítění třeba křesťanů (Viz: např. M.Kasarda: "*Azda* poslední večera", ač také oni trpěli a umírali vedle Židů hitlerových koncentracích, a je jich v našich populaci víc než polovina.

Avšak je zde ještě něco, co nás vede k vážnějšímu zamyšlení nad danou problematikou, a to je předně fakticky sílící tlak zednářů (7), jednak je hladina veřejného mínění v Evropě zvlněna případy autentických svědectví toho, že ani Izrael není tak docela bez viny. Např. bývalý agent Izraele spolu s novinářem odhaluje svého někdejšího chlebdárce. (8) Ukazuje se, že se tajná policie nejednou vymyká kontrole ústředí. Bez příkazu z ústředí jsou ve světě zřizována střediska k ochraně Židů, organizují se a cvičí se ozbrojené židovské oddíly sebeobrany v nejrůznějších částech světa, dokonce i v USA, zkrátka že si neviditelný aparát Izraele svévolně počíná v demokratických státech nanejevš obstrukčně.

Druhou stránkou téže mince jsou ještě jiná fakta. Předně fakt, že Izrael je nejednou drasticky postihován terorismem "*Organizace pro osvobození Palestiny*", aj. seskupení, původně organizovaných a vyzbrojovaných pomocí Sovětského svazu a jeho satelitů. Zbytky tajných policíí Sovětského svazu a jeho satelitů jsou od viditelného rozkladu této mocnosti roztroušeny jako ostrůvky po celém světě. Mají zřízeny vlastní, poměrně samostatné a dlouhodobé zdroje obživy (nafta apod.). Z těchto zdrojů osnují boj proti Izraeli, ale také proti jiným zemím světa. Fantaztická jména, jež jsme dosud mohli poznat snad leda v jisté okultní literatuře (K jejím autorům patřili: H.P.Blavatská, K.Weinfurter, R.Steiner, P.Brunton, J.B.Kerning, Svami Vivekananda, Sar Mérodack J.Peladan, aj. Vydávali časopisy orientálních názvů jako byl pařížský "*Modrý lotos*", apod.), nejsou už jen bezvýznamným výplodem zrcadlení se fantazie svých autorů. Skrývá se za nimi cosi zákeřného a agresivního, co svým nevyzpytatelným terorismem postihuje zejména Židy. Tak třeba Alí Hasan Saláma, jehož v izraelské tajné službě označovali jako "*Rudého prince*", se už v roce 1972 snaží o atentát na Goldu Meirovou, min. předsedkyni Izraele. Neméně obávaná se stala vražedná skupina Palestinců, která si říkala "*Černé září*". (arab. "*Ajlúl al-Aswad*") Začátkem 70. let se staly běžnými její balíčkové bomby zasílané obětem poštou a pumové a granátové přepady po celé Evropě. Podobně neblaze zde působil také "*Černý blok*". Protižidovskou činností Palestinců se však soustavně zabývaly izraelské "*Zlaté rybky*" ("*Senjafim*"). Aniž bychom se snažili odhalovat utajený obsah těchto činností a organizací, tedy si nemůžeme nevšimnout, že jak na straně izraelské, tak na straně jí nepřátelské se projevuje značná podobnost v obsahu krycích jmen organizací a aktivit, vesměs zákeřného a násilného zaměření. Nápadná souvislost je snadno vysvětlitelná tím, že většina vedoucích představitelů Izraele (Menachem Begin, Móše Daian, David Ben Gurion, Šimon Peres, Golda Meirová, Jicchak Šamir, Moše Šarett, Chaim Weizmann aj.) pochází z podobného kulturního okruhu (Rusko, ČSR, Polsko, Ukrajina), v jakém prodělávali školení v praktickém antisionismu (9) a teroristický výcvik Palestinci právě tak, jako mnozí Lybijci nebo příslušníci "*Rudých brigád*".

Koncem 20. století se v Evropě a v Americe posouvá význam slova *Orient*.

Jestliže to zde někdy znamenalo místo setkání svobodných zednářů, zavánějící exotikou zámořských krajů, nyní zde začíná převažovat význam tolik potřebné arabské nafty kupované za zbraně, ale také obrovská zahraniční zadluženost zejména USA. V této situaci zaznívají v Československu ustrašené proklamace nacionalistů o výprodeji národního majetku do ciziny, zejména židovským organizacím. (10)

V této situaci můžeme opakovat znovu slova, vyjádřená Vladimírem Solovjovem před více než sto lety (1884) : *"Hovoří se o židovské otázce; ale ve skutečnosti se celá záležitost redukuje na jeden fakt, který nevyvolává otázku židovství, ale samého křesťanského světa. Tento fakt nelze vyjádřit a vysvětlit několika slovy. Hlavním zájmem v současné Evropě se ukazují být peníze; Židé jsou mistři ve finančních záležitostech, takže jsou přirozeně pány v současné Evropě. Po antagonismu, trvajícím mnoho staletí, se křesťanský svět a židovství konečně sešli v jednom společném zájmu. Ale také zde se mezi nimi projevil závažný rozdíl ve prospěch židovství - rozdíl, způsobující, že peníze Židy osvobozují, kdežto křesťany často spoutávají a ponižují. Jde o to, že Židé nacházejí v penězích hlavní prostředek k povýšení Izraele. Vždyť kromě vášně k penězům mají Židé ještě jednu osobitou vlastnost: silnou jednotu všech ve jménu společné víry a společného zákona. Pokud nějaký Žid bohatne a nabývá vysoké postavení, bohatne a povyšuje se s ním celý dům Izraele. (11) V židovské povaze lze rozlišit tři hlavní vlastnosti: pevnou víru v živého Boha, dále mimořádně silný cit své lidské a národní osobnosti, a konečně nezadržitelné úsilí do krajnosti realizovat a materializovat svou víru a své cítění.(12)*

Obnova demokracie v Československu umožnila obnovit zde všechny židovské obce, navázat přátelské vztahy státu k Izraeli a otevřít Československo jako koridor pro transfer Židů z Ruska do Izraele. S jejich pomocí se snáze obnovuje stabilita narušené čs. ekonomiky a její vyrovnaný chod. Už dnes se v Československu vytvářejí náznaky budoucí ekonomiky. Nese rysy hospodářství konzumního zaměření, kde jsou výrobci spojeni s organizací služeb proti konzumentům, toužícími po vyšší úrovni spotřeby a služeb. Spotřební společnost v Československu charakterizuje především omezení kdysi převažujícího podílu Církve a rodiny na kultivaci a socializaci jedince. Tento úkol převzala škola a společenské sdělovací prostředky. Zatímco ve školství a kultuře vládne pod záminkou svobody bezkonceptnost a duchovní vakuum, ve společenských sdělovacích prostředcích probíhá úplná revoluce. Po první vlně pornografie se objevila záplava okultní a spiritualistické literatury. Obnovené nakladatelství *"Psyché"* zasypává veřejnost reedicemi předválečných děl (Např. K.Weinfurter, J.B.Kerning, M.Molinos, Svami Vivekananda, P.Brunton, Helizovu.). Stuttgartské nakladatelství *"Stiftung Gralsbotschaft"* zahrnuje českého čtenáře reedicemi *"Poselství Grálu"* (1.české vyd. 1932 München, Tisk Brno) a jinými výtvary Abd-ru-shina. Jako v minulosti také dnes se původci této vlny spiritismu a okultismu snaží navázat na křesťanství. Jejich díla sama o sobě totiž neobstojí. Mohou se dočasně udržet jen parazitováním na jiném, falšováním a překrucováním Písma sv. (13) Deník *"Metropolitní telegraf"* (26.10.1992, s.16) propaguje rozenkruciáství jako *"univerzální nauku o moudrosti, cestu k Bohu a praktický návod strukturální proměny člověka"*, a ohlašuje otevření *"Mezinárodní školy rozenkruciánů"* v Praze (24.10.1992, s.11).

Nové pověry zasahují především mládež, hledající smysl života. Obvykle mají tři

charakteristické znaky : *svatý mistr, záchranný recept a zachráněná rodina*. V popředí sekty stojí vždy vůdce s neomezenou autoritou, vyžadující bezpodmínečnou poslušnost. *Svatý mistr* čerpá svou autoritu hlavně z přesvědčení svých příznivců, že je nositelem *záchranného receptu*. *Záchranný recept* je pokaždé prezentován jako "jediná" možná cesta ke spáse. Okolo *svatého mistra* se shromažďuje *zachráněná rodina*. (14)

Vedle těchto pověr lavinovitě šíří celým světem hnutí "New Age" (*Nová doba*). V Německu západně od Labe mělo toto hnutí v r. 1989 asi 500 tisíc příznivců. Označení "*Nová doba*" vyplývá z okultně-spiritistického vysvětlování astrologické představy, podle níž Slunce potřebuje 25 200 roků, aby přešlo celý zvířetník, takže v jednom souhvězdí setrvá 2100 roků. V současnosti se údajně nacházíme na přechodu od křesťanského období "Ryby" k období "Vodnáře". Hnutí "*Nová doba*" vstřebává různé problémy dneška a činí z nich největší krizi lidstva a zároveň mezník k novému období. Ve svém programu nabízí nejen uvedení do všech druhů meditací a psychotréningu, ale i tzv. alternativní medicíny, zřizuje prodejny s přírodními léčivy a zdravou výživou (biopotraviny, makrobiotika), zabývá se ekologií - včetně ochrany zvířat a rostlin, zapojuje se do boje za odzbrojení, nabízí kurzy pro manažery a podnikatele v hospodářství, stojí také za různými programy na pomoc hladovějícím a organizuje a organizuje různé lidumilné projekty. (15) Individuálním psychotréninkem, meditacemi, ale i správnou výživou má člověk dosáhnout osobní transformace. Po osobní transformaci bude následovat transformace celé společnosti. Pak se bude lidstvo vyznačovat *vyšším spirituálním vědomím*, což se označuje jako "*spiritualita Nové doby*". Bůh v této myšlenkové konstrukci vystupuje jako neosobní síla a člověk jako část božství. Zlo je totožné se stavem neosvícení. Smyslem života je pak uvědomění si naší božské přirozenosti prostřednictvím ovládnutí spiritistických praktik, jógy a psychotréningu. Myšlenky "New Age" nejsou nové. Spíše se představují jako symptomy znovu se dnes šířícího gnosticizmu, který je v ruchu okultismu a spiritismu zajímavý především tím, že se prezentuje jako "*Tajné poznání*". (16) Přitažlivost hnutí "*Nová doba*" je však i v tom, že je zaměřeno na tajemné pěstování a hýčkání iluzí moderního člověka. Toto hnutí však nabízí také dobré věci: podporuje smysl pro univerzální bratrství, pro pokoj a soulad, pro sebevzdělání člověka, podporuje snahy o roznícení jeho tvůrčích schopností a o zlidštění světa, apod. Člověk podle hnutí "*Nová doba*" je dobrý, krásný a pravdivý a samovolně směřuje k těmto hodnotám. Vystačí si sám, bez Boha. Pravda a láska podle toho zvítězí nad nenávistí a lží, což se stane samovývojem nějaké abstraktní ideje, takže se konkrétní člověk nemusí příliš namáhat s hledáním pravdy a vyvracením lži, ani s prokazováním skutků lásky.

Lví podíl na lavinovitém šíření hnutí "*Nová doba*" má také některé umění, zejména to, které šíří pomocí společenských sdělovacích prostředků, jako je divadlo, film a televize. V roce 1975 natočil režisér Miloš Forman film "*Přelet přes kukaččí hnízdo*". Děj se odehrává v blázinci, kde zdravé lidství, které se projevuje otevřeně, podléhá v boji o život, kdežto lidství Indiána, prosazující se dlouho skrytě, projeví se nakonec naplno a volně. Tedy až po neokázalém psychotréninku a meditacích dosáhne člověk osobní transformace a vyššího stupně vědomí. Formanův film "*Vlasy*", natočený v roce 1979 v produkci Lestera Persky-ho a Michaela Butlera,

otevřeně hájí ideje hnutí "Nová doba" : už v první písni se zpívá o tom, že "začíná věk Vodnáře", a další děj protiválečného filmu to potvrzuje. Každý, kdo se domníval, že "Vlasy" nebudou mít větší odezvu u diváků, protože jejich viditelnou náplní bylo zapomenuté hnutí *hippies*, se mýlil. "Vlasy" měly úspěch nejen v Americe, ale ještě větší v Evropě, (17) kam metastázy "New Age" teprve začínaly pronikat. V nákladném velkofilmu "Amadeus", natočeném podle divadelní hry "Salieri" od Petera Schöffera, vyjádřil Forman zcela otevřeně ideje filmového producenta Salomona...: Bohem geniálně nadaný Mozart dává Salierimu najevo průměrnost jeho skladeb. Ten vyhláší svému soupeři válku a zároveň se vzbouří proti Bohu, který zůstává hluchý k jeho obětavé službě a modlitbě, kdežto prostopášníka, jenž si to nezaslouží, obdarovává nadáním. Hořící kříž na plátně je dávným symbolem svobodných zednářů. Tedy oba - jsou manipulováni ďáblem skrze zednářství : Mozart přímo - členstvím v lóži, Salieri skrze pyšnou vzpouru proti Bohu. F.Murray Abraham v roli Salieriho se tím stal filmovou hvězdou.

Na počátku roku 1992 vysílala čs. televize na pokračování seriály jako "Josef Balsamo" (podle románu A.Dumase, jenž se inspiroval historickou postavou zednáře hraběte Cagliostro) a "Paměti Giacoma Casanovy". Do takto názorově zaměřené divácké veřejnosti televize uvedla dne 23.2.1992 pořad "Svobodní zednáři". Dějiny zednářství byly prezentovány tak, jakoby se v zednářských lóžích odedávna soustřeďoval výkvět národů. Zároveň herec Martin Štěpánek propagoval zednářství jako něco, co nepopírá existenci Boha, aniž ovšem uvedl, že jde o soustavné urážení Boha i Církve sv. a zbožňování tvorstva, zejména člověka, ale i ďábla.

Současně však působí v četných evropských zemích, naši vlast nevyjímaje také Don Gobbi. Připomínáme jej zde nikoli proto, že bychom jeho svědectví kladli na roveň vědeckého důkazu, nýbrž ze dvou důvodů: předně jako unikátní sociální a kulturní fenomén v rámci této kapitoly, zabývající se v obrysech analytickým nálezem, týkajícím se problematiky zednářství; dále pro věrohodnost jeho díla a působení, kteroužto věrohodnost mu propůjčuje jeho hluboká úcta k P.Marii, a do značné míry o ní svědčí také jeho osobní pokora (Tato pokora se projevila např. v tom, že poté, co příslušná církevní autorita uznala význam jeho působení a díla, přičemž projevila výhradu k názvu jeho díla, neboť název "Panna Maria kněžím", neshledávala vhodný, protože nejde o žádné přímé zjevení. Autor s pokorou a pohotovostí provedl ihned změnu názvu, aniž o to musel být církevní autoritou výslovně žádán, takže nyní zní: "Kněžím, synům Panny Marie". Charizmata jsou bezpochyby běžné úkazy ve vykoupeném Božím lidu. Nepřísluší nám zde posuzovat, je-li autor charizmatikem či nikoli. K tomu se vyžaduje vyjádření církevní autority. Zdá se však, že spíše než o přímé zjevení, jde o fenomén "vnitřní řeči".)

Don Gobbi navazuje na Zjevení sv. Jana o ohnivě rudém drakovi (Zj 12,3) a o šelmě vystupující z moře (Vodnář?) : "Měla deset rohů a sedm hlav, na každém rohu byla čelenka a na jejích hlavách rouhavá jména. A ta šelma, kterou jsem viděl, byla podobná pardálovi...drak jí dal svou sílu, svůj trůn a velikou moc...Její tlama směla také zpupně mluvit a rouhat se, a směla to dělat čtyřiašest měsíců. Otevřela tedy tlamu k výsměšným řečem proti Bohu a mluvila tak proti němu a proti jeho stánku, to je proti těm, kdo mají v nebi svoje obydlí". (Zj 13, 1-5) O jakou moc tu jde? Don Gobbi nás přesvědčuje, že jde o zednářství: "jedná ve stínu, skrývá se, utahuje se, aby

se mohla vměšovat v každé straně. Mocí svých deseti rohů rozšiřuje všude zákon zcela odporující zákonu Božímu. Sedm hlav vyznačuje různé zednářské lóže. Zednářství staví proti sedmi ctnostem šíření sedmi hlavních neřestí." Má-li bestie z Janova Zjevení na každé hlavě rouhačský nápis, tedy Don Gobbi uvádí, že "každá zednářská lóže má úkol prosazovat uctívání jiného božstva." Dodává pak, že "úkolem zednářských lóží je dnes pracovat s velkou lstivostí, aby všude přivedly lidstvo k pohrdání svatým zákonem Božím, k otevřené opozici vůči deseti příkázáním, k upření úcty, patřící jedině Bohu, a k jejímu prokazování stále většímu množství lidí, rozumu, penězům, moci, nesvornosti násilí, rozkoši. (18)

Svatopisec dále hovoří o "šelmě", které "bylo dovoleno vést válku proti křesťanům a přemoci je" (Zj 13, 7) , a pak o "jiné šelmě", která "vystupovala ze země. Měla nohy jako beránek, ale mluvila jako drak." (Zj 13, 11) O jakou mocnost jde? Jde o světovou vládu vědy nebo techniky? Jde o nějakou jinou světovládu? (19) Don Gobbi nás přesvědčuje, že šelma podobná beránku je "zednářství, které infiltruje do nitra církve, tedy církevní zednářství. Je-li úkolem zednářství strhovat lidstvo k uctívání falešných božstev, cílem církevního zednářství je naopak zničit Krista a jeho církev vytvořením nového idolu, falešného Krista a falešné církve." (20) "Církevní zednářství" se projevuje jako "pokušení chápat všechno rozumem - i tajemství", "zatemňování božského Slova přirozenými rozumovými výklady", "šíření bludů", "ospravedlňováním hříchu", "falešným ekumenismem, vedoucím k přijetí všech křesťanských církví tvrzením, že každá z nich má část pravdy", "neúcta ba odpor vůči učitelskému úřadu církve a papeži, oslovování spiknutí, rozepří a odporu proti papeži, odměňování neposlušných, propagací kritiky", aj. (21) Aniž bychom se zde zabývali jakýmkoli posuzováním těchto názorů, registrujeme je zde jako jeden z mnoha symptomů syndromu čili souhrnu symptomů, svědčících o nějakém jevu a procesu ve společnosti a kultuře, který hodnotíme jako patologický. Nicméně právě v souhrnu s ostatními symptomy nabývá uvedený symptom na aktuálnosti. Zejména ocitá-li se v jeho těsné blízkosti současná aktualizace starých, nikdy neověřených hypotéz namířených ke zfalšování života Ježíše Krista. Tak se objevují různé pseudovědecké publikace, napadající vše, co souvisí s Kristem. Např. M.Baignet a R.Lee (22) hovoří o "tajném komplotu katolické církve". Kardinál Ratzinger je tu podrobován kritice za údajné spiknutí s cílem zničit tajné svitky nalezené v Qumránu, jež prý mohly nahodit křesťanskou víru. Svědčí prý o tom, že Ježíš byl *zelot*, který usiloval o násilné vyhnání Římanů z Palestiny. Podobně i první křesťané prý byli *zeloti*. Sv.Pavel podle této hypotézy měl být *římský agent a pronásledovatel zelotů*, ale cestou do jejich střediska v Qumránu změnil názor, který však pozdě změnil znovu a stal se příznivcem křesťanství, oproštěného od zákona. Důkazem této domněnky jsou prý tajné nálezy z Qumránu, které svět nezná. Autoři neuvádějí, odkud oni znají tyto texty. Příznačný je též pokus zdiskreditovat Turínský rubáš jako neautentický pomocí zdánlivě exaktních metod, jako je karbonový test, provedený ve třech různých laboratořích na světě. Dochází k tomu v roce 1988. Koordinací celého podniku byl pověřen Dr.Tite z Britského muzea, aniž kdokoli prověřil jeho nestrannost v této záležitosti. (23) Během experimentu byli vyloučeni z účasti všichni vědci jiných oborů, pověřenec kard. Ballestrera prof.Gonella (Turin), (24) badatelé z papežské Akademie věd. Následkem nedostatečné kontroly Dr.Tite byly karbonovým

testům podrobeny podvržené vzorky textilií místo zkušních vzorků, odebraných z Turínského rubáše. Tak se celý karbonový test ve způsobu, jak byl konkrétně proveden, ukazuje být absurdní. Příčiněním Dr.Bulsta SJ se však vzápětí podařilo odhalit celé zákulisí manipulovaného karbonového testu a dokázat, že Turínský rubáš je autentický a představuje vlastně *páté evangelium*. (25)

Kdo má na tomto falšování zájem? Nepřátelé Krista a jeho Církve, ale i skutečné vědy. Kteří? Po neúspěchu se neukazují, ale poznáváme je po ovoci. Už v minulém století napsal Éliphas Lévi, že prý "*je bezbožné a skutečně rouhavé hledat otisky šlépějí, které on zanechal, vznášeje se do nebe*", a že "*bez znalosti Talmudu a Kabbaly nelze evangelium porozumět...*" (26)

Vedle symptomů plošně roztroušeného svobodného zednářství ve světě, které vyznačují nanejvýše jeho ideovou spjatost, existují ještě jiné příznaky. Třebaže se souvislost mezi jednotlivými zednářskými lóžemi a jejich členy zdá být náhodná, přece se dnes setkáváme v národním i světovém měřítku se strukturami, které svědčí o značné organizovanosti přinejmenším jejich viditelných zařízení. Samotný myšlenkový základ svobodného zednářství, jímž je volnomyšlenkářství, není pouze historická kategorie, spjatá s evropským osvícenstvím, ale představuje fenomén, se kterým se setkáváme i dnes. V této souvislosti je příznačná aktivita *Mezinárodního humanistického a etického svazu* (*The International Humanist and Ethical Union*). Spolu se *Světovým svazem volnomyšlenkářů* se ukazuje jako nejvýznamnější instituce, soustřeďující se na kritiku náboženství a činnosti Církve. Tento Svaz vznikl v roce 1952 a sdružuje celkem 34 *Volnomyšlenkářských společností* z více než dvaceti zemí světa. Zakrátko po svém vzniku získal statut konzultativní organizace při *Ekonomické a sociální radě OSN* a *UNESCO*. Mezinárodní humanistický kongres (Oslo, 1986), jehož se zúčastnilo na 500 delegátů různých volnomyšlenkářských a humanistických sdružení z Evropy, Azie, Ameriky, Austrálie a Nového Zélandu, probíhal pod heslem "*Ano pro život*" ("*Yes to Life*"). Sledoval tři témata: přežití lidstva, solidarita a respektování lidské osobnosti. Tento kongres, pořádaný *Mezinárodním humanistickým a etickým svazem* spolu s *Humanistickou a etickou společností Norska* (*Human Ethik Forbund*), vytyčil program přesahující meze scientistické kritiky náboženství a Církve. Z nových momentů se tam projevila snaha o centralizaci všech protináboženských a proticírkevních hnutí. Ukazuje se relevantní souvislost mezi hnutím *New Age* a mnohými významnými celosvětovými organizacemi. Pod vlivem *Nové doby* se údajně (27) nacházejí např. *OSN*, *UNESCO*, *Světová rada církví*, *Rockefellerova nadace*, *Fordova nadace*, *Trilaterální komise*, *Bilderbergerova skupina*, *svobodní zednáři* v čele s *Illuminanty*. Vedoucí osobnosti - jako např. Robert Müller, zástupce gen. tajemníka *OSN* pro hospodářství a sociální záležitosti - se podle některých autorů (27) velice angažují za dosažení cílů *Nové doby*.

Tento souhrn symptomů bujení svobodného zednářství není zdaleka úplný. Dokonce i samo utajování tohoto patologického útvaru a bujení tvoří další z jeho symptomů. Naopak odhalování, přesná lokalizace, objasňování jeho příčin a důsledků, tvoří součást jeho teoretické terapie.

- 1) A.Rolland, In: Le Monde, 10.7.1990.
- 2) A.Giese - Die Freimaurer, s. 85, Wien 1991 Kurz & Bündig.
- 3) Např. H.Ford - Mezinárodní Žid, Wolf Meyer-Christian - Angložidovská aliance, Praha 1942.
- 4) Nakladatelství "Agres" v Bratislavě nabízí "*Protokoly sionských mudrců*" pod označením R.Helebrandt - Kniežatá zloby, Bratislava, apríl 1991; K.Halbich - Genéza sionismu; J.Tomáš - Irák-Kuvajt neoficiálně, obhajující postup Saddáma Husajna; M. Dolejší - Analýza událostí 17. listopadu. Redakce "*Politiky*" úzce spolupracuje také s *Pravicovým opozičním listem "Dnešek"*; tento 14tideník vydává brněnská redakce (F.Kašpárek, P.Šindelář, M.Broklová, J.Nešporová) pod reg. značkou R 18/91.
- 5) Viz např. Le Penova *Národní fronta* ve Francii. Je však charakteristické, že takové pověsti o *světovém spiknutí zednářů* či *Židů* se obzvláště šíří v porevolučních dobách (viz např. obviňování a pronásledování *Illuminátů* po franc. revoluci).
- 6) J.Brabec - Vysoká politika, in: *Respekt*, 3.-9.2.1992.
- 7) R.Malý - Zednáři směřují na východ, In: Lidová demokracie, 11. 11. 1992
- 8) C.Hoy-V.Ostrovsky - Lstí a klamem, Bratislava 1991 Ikar a.s.
- 9) Doklady poskytuje sama donedávna používaná literatura : Profil palestinského lidu, Praha 1988 NF; A.M.Lilienthal - Sionismus, Praha 1988 Orbis; H.Lebrecht - Palestinci. Dějiny a přítomnost, Praha 1984 Svob.; J.Muzikář sa kol. - palestinská otázka, Praha 1983 Academia.
- 10) M.Dolejší, In: Týdeník *Politika*, 1992, č.55, s.2.
- 11) V.S.Solovjov - Židovstvo a kresťanská otázka, s.4, Bratislava 1991 Tisk: S.Khelemendik
- 12) Tamtéž, s.14.
- 13) J.Keden - Takzvané mládežnické sekty a okultná vlna, s.159, Bratislava 1990 Lúč.
- 14) F.W.Haack - Jugendreligionen, München 1979
- 15) M.B.Schlinková - "*Nový věk*" z biblického pohledu, s.7-9, Praha 1991 Nakl.Luxpress.
- 16) Keden - Tamtéž, s.166.
- 17) J.Dizdarevič - Konkurs na režiséra Miloše Formana, s.73, Praha 1990 AG kult.
- 18) Don Stefan Gobbi - Panna Maria kněžím, s.348-350, Olomouc 1990 Vyd.Mariánské kněžské hnutí
- 19) J.Porubčan SJ - Apokalypsa, s.53, Trnava 1991 Dobrá kniha.
- 20) Don Gobbi - Tamtéž, s.351.
- 21) Don Gobbi - Tamtéž, s.351-353; Don S.Gobbi - Mariánské kněžské exercicie konané ve dnech 1.-5. září 1991 v Olomouci, s.16-17, Olomouc 1991 MCM.
- 22) M.Baignet - R.Lee - Der Fall des Jesus geschlossen, 1991.
- 23) Dr. Tite přistupoval k experimentu s odebranými vzorky turínského rubáše a s jinými kontrolními vzorky předpojatě. Jeho důvěrný přítel D.Sox publikoval o falešnosti turínského rubáše dávno před tímto experimentem. (David Sox - The Shroud Unmasked. Uncovering the Greatest Forgery of All Time, 1981) D.Sox, býv. gen. sekretář *British Society for the Turin Shroud* se také osobně angažoval při

provádění karbonové zkoušky v laboratoři v Curychu.

24) Prof. Gonella si na své faktické vyřazení z experimentu stěžoval mj. v interview pro čas. Spiegel (41/1988, s.259).

25) W.Bulst SJ - Betrug am Turiner Grabtuch; Der manipulierte Carbondtest, 2.1 - 4.3, Frankfurt a.M. 1990.

26) Éliphas Lévi (abbé A.L.Constant) - la Science des Esprit. Révélation du Dogme secret des Kabbalistes. Esprit occulte des Évangéles, Appréciation des doctrines et des phénomènes spirites, Paris 1865, česky: É.Lévi - Věda duchů, s. 17,19, Praha 1936 Klas. herm. sv.č.10.

27) M.B.Schlinková - "New Age" z biblického pohledu, s. 10-11, Praha 1991.

2. D i a g n o z a

Svobodné zednářství (angl. *Freemasonry*, něm. *Freimaurerei*, fr. *Franc maconnerie*) je dnes nejrozšířenější výběrová, částečně tajná, zčásti polotajná, dílčím však také oficiální mezinárodní organizace skutečných nebo potenciálních prominentů, zavázaných přísnými sliby ohledně cílů, které tato organizace sleduje. Tito členové plní uložené úkoly či služby, aniž jsou blíže seznamováni s vydavatelem příkazu, s účelem dané akce či s jinými členy organizace, které není třeba pro splnění daného úkolu znát. Třebaže je zde přenos informací a pokynů vertikálně i horizontálně maximálně odosobněn, a členové dokonale zevně

manipulováni, daří se organizaci udržovat ve svých členech iluzi vzájemného rovnopstí, volnosti a bratrství. (1) Je to vrstevnatý útvar, ve kterém se prolínají různé proudy a směry. Vcelku lze v organizaci svobodného zednářství rozlišit část, v níž převažuje výběrovost a centralizace od části "plošné", zjevně postrádající centralizované uspořádání, která má masový ráz. Ve výběrové části lze rozlišit tajnou a pololegální složku centralizovanou od části legální a oficiální (Např. *Mezinárodní humanistický a etický svaz*, a četné jiné organizace vybavené příslušnou "humanistickou fasádou"). Přitom obě tyto části se v jistých oblastech překrývají. Do těchto výběrových složek jsou přijímáni členové zejména z "plošné", polotajné nebo legální sítě rozmanitých spolků a hnutí nejrozličnějšího zaměření od boje za mír, přes ekologii až po okultismus, spiritismus, teosofii a kabbalu. Mnohé z těchto myšlenkových směrů jsou podporovány právě k zatemňování pojmů ohledně faktického zaměření svobodného zednářství.

Faktické zaměření svobodného zednářství je především politika a podporování věd a umění, dále též dobročinnost. (2) V každém státě je zřízena "Veliká lóže" či "Velký Orient", řídící všechny lóže ve státě. "Velká lóže", vedená velmistrem, je složena ze zástupců lóží sobě podřízených. Má právo zřizovat nové lóže, schvalovat je, dohlížet na jejich činnost, udržovat spojení s "Velkými lóžemi" jiných států. Samotná lóže je svaz několika svobodných zednářů v jednom místě, místo, ve kterém lóže působí, je "Orient". Ve větším městě bývají dvě i více lóží. Lóže řídí mistr a dva dozorcí. Vedle nich má každá lóže ještě řečníka, sekretáře, knihovníka, pokladníka a ceremonáře. Všichni tito hodnostáři spolu s mistrem tvoří sbor, který se radí o všech důležitých věcech předmětech jednání. Velkolóže pak má svého velmistra a podobně i jiné velkohodnostáře, filiální lóže pak mají své zástupce ve velkolóži. (3)

Zednářské stanovy přesně určují, čeho je zapotřebí k tomu, aby nově zřízená lóže

byla řádná lóže a jako taková byla také uznána ostatními lóžemi. Řádně ustavená lóže musí mít od zakládající lóže písemnou smlouvu a zvláštní stanovy. (4)

Každá lóže má jméno, obvykle vzaté ze zednářské symboliky, (5) k němuž se připojuje také "*Orient*", ve kterém působí. Obyčejné lóže se nazývají u sv. Jana (6) nebo lóže *modrých* (nižších) stupňů. Každá lóže u sv. Jana si smí zřídit jednu "*deputační lóži*" k provádění některých specializovaných úkolů. Lóže u sv. Jana se člení na učedníky, tovaryše (nejméně 1 a 1/2 roku členství v lóži) a mistry (dlouhodobí, aktivní členové). K tomuto původnímu členění lóží přibylo později jejich členění na 7 i více stupňů, jako např. 33 stupňů ve skotském ritu (7) Toto členění přispívá k oddělení zednářů vyššího stupně zasvěcení ve výborech velkolóží od ostatních jimi řízených lóží a zednářů nižšího stupně. Velkolóže vystupuje v poměru k jí ustaveným a podřízeným lóžím jako *mateřská lóže* vůči *filiálním lóžím*. Nejsou-li lóže v nějakém státě sobě podřízeny, tvoří *spolek lóží*. *Provinciální lóže* řídí všechny lóže jedné provincie, avšak sama podléhá řízení ze strany velkolóže.

Podle různé specializace činnosti lóží lze rozlišit lóže:

- *pracovní* (v nich se jedná o vnitřních záležitostech lóže nebo o kontaktech s jinými lóžemi),
- *přijímací a jmenovací* (v nich se přijímá nový člen nebo probíhá něčí přestup z nižšího do vyššího stupně),
- *slavnostní* (zde se odbývají události spojené se slavením výročí založení mateřské nebo vlastní lóže, v některých lóžích také se slavením dne svátku sv. Jana Křtitele, jehož si zednáři přisvojují za patrona svobodného zednářství),
- *smuteční* (na památku zemřelých členů lóže),
- *sesterské* (shromáždění více lóží při mimořádných příležitostech),
- *adoptivní a esperiancerní* (v těch franc. lóžích, do kterých měly přístup také ženy), aj.

Členové lóže jsou buď právoplatní, a na základě toho mají hlasovací práv, nebo služební bez hlasovacího práva. K podmínkám přijetí do zednářské lóže patří : zletilost, mravní bezúhonnost. K vyhledávaným vlastnostem nových členů lóže patří vysoké vzdělání, zejména stavebního směru, ale též humanitního zaměření, umělecké nadání a tvořivost.

Noví členové jsou přijímáni hlasováním, což se děje při zachovávání jistých obřadů v přijímací lóži. Nový člen obdrží po přijetí doklad o svém členství. Tento doklad ho opravňuje k navštěvování jiných lóží. Přestoupení z jedné lóže do druhé se děje *afiliací* v případě, že jde vstupní lóže je uznána výstupní lóží. Není-li však vstupní lóže uznávána lóží výstupní, nazývá se tento proces *rektifikací*. Přejed z prvního stupně do druhého a odtud do třetího popř. i do vyšších stupňů, se děje ve *jmenovacích lóžích*, a to za zvláštních obřadů.

Při svém přijetí do lóže je každý svobodný zednář zavázán slibem mlčenlivosti oproti veřejnosti o čemkoli, co se týká vnitřního dění a úkolů lóže. Dokonce i po jeho smrti, nesmí být jeho vzpomínky či paměti, dotýkající se činnosti v lóži publikovány dříve než po 25 létech. Každý zednář má závazek předně vzdělávat se a usilovat o mravní sebezdokonalení, dále opatřovat prostředky k udržování lóže, a konečně podle svých dispozic plnit zvláštní úkoly k prosazení vlivu lóže ve společnosti a kultuře.

Zcela zvláštním způsobem jsou upraveny vztahy lóže k svým členům, pokud jde o tvůrčí osobnosti. Tito zednáři jsou sice osvobozeni od plnění zvláštních úkolů lóže, ba jsou i uvolněni z pravidelné účasti na jednáních lóže, nicméně mají rámcové vymezení námětu a ideového zaměření, sledující propagaci zednářských idejí (8) a omezování vlivu Církve ve společnosti a kultuře. (9) Ti přispívají také k rozvíjení mýtu o souvislostech mezi dnešním svobodným zednářstvím a středověkými zednickými cechy, (10) ale také k rozvoji symboliky zednářství. Četné symboly, vyjadřující zásady a učení svobodných zednářů jsou vzaty ze zednictví a stavitelství, aby se naznačilo, že se zednářství zabývá duchovní stavbou. (11)

Zednářské myšlení vychází z *parallelismu*, tj, z představy, že podobnost ovlivňuje a vysvětluje jevy vzájemně vůbec nesouvisející. Proto jsou dějiny stavebního umění pro zednáře identické s dějinami sdružení a dějiny architektury jsou jim dějinami lidské kultury. (12) To se projevilo i v zednářské symbolice (kladivo, kružítko, úhelník, olovnice, geometrické tvary, sloup Šalamounova chrámu, zdivo, akantový list - plastický ozdobný prvek, užívaný především na kalichu sloupové hlavice korintského řádu, atd.).

Vzhledem k tomu, že názorovým pojátkem svobodného zednářství je spřízněnost s idejemi osvícenství a přesvědčení o nutném samovolném pokroku, rozumu a dokonalosti lidí, čehož lze dosáhnout osvětou, kulturou a výchovou, (13) považuje se shromáždění lóže za "*vyzařující světlo*". (To má původ v gnosticizmu.) (14) Z toho důvodu, jakož i z okolnosti, že Slunce vychází na východě, označuje se místo setkání lóže jako *Orient*. Pokud mistr trvá na zachovávání jisté tradice, pak se členové lóže dostavují ve zvláštním oděvu, s kloboukem na hlavě, v bílých rukavičkách, s odznakem lóže, s koženým opaskem resp. zástěrou atd. (15) V gnosticizmu a novopythagoreismu má základ také mystika čísel, uznávaná zednáři. Odtud plyne symbolické zdůrazňování čísla "3", nebo trojúhelníku, někdy vyznačeného jen třemi tečkami za podpisem. Odsud je odvozen také symbol pyramidy s výrazným zdivem, na jejímž vrcholku je oko, (Viz jednodolarovou bankovku USA) mající symbolizovat přítomnost Lucifera (z lat. světloňoš). Lucifera též často symbolizuje okřídlená postava s pochodní v ruce. (Viz např. zadní stranu franc. desetifrankové mince z r.1989). V mnoha lóžích se objevuje symbol planoucí hvězdy, (někdy pěticípé, někdy šesticípé) mající vyjadřovat moudrost, která údajně ovládá lóže. (16) Často se též objevuje symbolický kruh s bodem uprostřed: symbol shromáždění zednářů kolem mistra a zároveň Slunce v kosmu. (17) Symbolem protikřesťanského a proticírkevního zaměření svobodných zednářů není jen okřídlená postava Světloňoše (Lucifera), nýbrž také planoucí, červený kříž. (18) Zednářské zasvěcovací obřady a jejich symbolika mají být znázorněním vnitřní, duchovní cesty člověka, aby se přiblížil k *prapůvodní věčné Síle*, kterou zednáři označují za *Velkého Stavitele*. (19) Zednářská symbolika je metodikou zednářské výchovy. Symbol viditelně sjednocuje zednáře všech zemí světa. Je prostředkem, kterým bratr poznává bratra, a proto nemůže být tento symbol přes všechnu schematizaci docela odstraněn. (20) Pomocí těchto symbolů se má příslušník zednářské lóže vzdělávat ve smyslu zednářské filozofie.

Základem zednářské filozofie a celého jejich učení je teze o absolutní svobodě svědomí člověka a naprosté autonomii jeho rozumu. (21) Pouze v tomto výchozím

předpokladu existuje ve svobodném zednářství jednota. Zásada naprosté svobody smýšlení způsobuje u konkrétních jednotlivců a lóží velkou rozmanitost bludů. Z negativního hlediska lze zednářskou filozofii definovat jako svobodomyslnou nauku, které zavrhuje veškeré nadpřirozené hodnoty a předpokládá, že právě touto negací objevila v samotném lidském rozumu pravidlo života. To ovšem znamená odstranění nadpřirozeného náboženství, nadpřirozené víry, tedy naturalismus, plný odporu ke všemu Božímu, (22) a úcty ke všemu, co Bohu odporuje (d'ábel). Třebaže se v rámci některých zednářských směrů objevují sklony uznávat hodnoty náboženství, nevybočují z mezí deismu, který interpretuje boha v idealistickém smyslu, kde Kristus je podobným ztělesněním ideje jako Buddha či Mohamed. Přes teoretickou nesourodost převažuje všude pověra o "*skryté vnitřní síle*", která magicky obepíná celý svět, a každý zednář je povolán přičiňovat se o to, aby daná síla převládla v něm samém, v životním prostředí a mezi lidmi na celém světě. (23)

Pokud jde diskutovanou účast Židů na svobodném zednářství,

(24) je nesporné, že navzdory původní uzavřenosti zejména francouzských lóží vůči přílivu kandidátů ze strany Židů, tito zde posléze prosazují svůj vliv - díky dostatku finančních prostředků a intelektuálním schopnostem. Stále větší pronikání Kabbaly (25) připravilo cestu židovskému vlivu v lóžích. Myšlenka satana je tu rozhodně židovského původu. (26) Jestliže zednářská lóže *Illuminátů* byla založena jako tajná společnost s cílem shromažďovat nadané mladé lidi a usilovat o sebevzdělání, teprve později k tomu přistoupily zájmy politické. (27) Současně s touto změnou orientace lze konstatovat pronikání představitelů trustu Rothschildů do čela pařížské zednářské lóže. (28) Finančnímu magnátovi Filipovi Rothschildovi je prisuzován (29) koncept řízení svobodného zednářství ve světě, projednávaný na zasedání "*Velké rady druidů*" čili "*Rady 13*" v roce 1972 v San Antonio. (USA, Texas) Podle tohoto plánu stojí nejvýše v řízení světových událostí Lucifer. Pod ním údajně (29) stojí postupně :

- Rothschildova finanční skupina,
- Rada 13 velkých druidů,
- Rada 33 hodnostně nejvyšších svobodných zednářů světa v politice, hospodářství a církvi,
- Rada 300 nejbohatších a nejmocnějších mužů světa, např. členové Bilder-Club, Rockefeller, Morgan, atd.

- B'nai B'rith, sdružující druidy, *rozenkruciány* aj., kteří usilují o spojení států, církví a náboženství světa,

- Grand Orient,

Pod těmito *Illumináty* stojí postupně :

- svobodní zednáři skotského ritu 1.- 33. stupně,
- svobodní zednáři yorského ritu,
- Lions, YMCA a Rotary Club, který sdružuje svobodomyslné podnikatele,
- Zednáře Modré lóže,
- Zednáře bez zástěry,
- Nejružnější organizace humanitního zaměření jako Červený kříž, OSN, UNESCO, atd.

Takový plán , vypracovaný a přijatý některými lidmi, třeba i finálně solventními,

působí bezesporu velkolepě, nicméně zůstává prázdnou teorií. Dějiny lidstva nikdy nebyly a nemohou být výsledkem spiknutí několika bohatých či mocných lidí, nýbrž jsou vždy výsledkem svobodné lidské činnosti a Boží milosti. Souvislost mezi Židy a zednáři je nepochybně těsná, totiž poněkud víc než náhodná. To je do značné míry určeno jejich národním pocitem méněcennosti, (plynoucím z vědomí dědictví domnělé či nesprávně přisuzované společné viny), který kompenzují zvýšenou podnikavostí ve společnosti a kultuře, avšak který mohou plně vykompenzovat jedině začleněním do těla Kristova ve křtu svatém a růstem ve svátostech Kristovy Církve. Souvislost mezi Židy a zednáři je těsná, ale neodůvodněná je zde jakákoli generalizace, tozn. že nelze zodpovědně hovořit o nějakém globálně založeném židovském spiknutí faktického celosvětového dosahu. Svobodné zednářství ovšem nelze podceňovat. Ve svých důsledcích vede buď k satanismu, resp. k soustavnému negativismu, nebo ke zbožšťování člověka. To může vyústit až k pokusům o realizaci nadčlověka v podobě nietscheovské plavovlasé bestie. Ukazuje se přitom, že některé útvary svobodného zednářství (dočasně předstírající humanistické zaměření, ovšem bez Boha) mohou být pro *organismus* lidské skupiny *maligní* (*zhoubné*), neboť ohrožují jeho život, kdežto jiné (zaměřené deisticky) *benigní*, neboť narušují *zdravý* a vyrovnaný růst lidstva. Bez včasného rozpoznání a zahájení příslušné terapie, vedou lidstvo v prvním případě do záhuby, v druhém ohrožují jeho vyrovnané fungování a harmonický růst. Oběma formám je třeba předcházet účinnou prevencí.

Odkazy :

1) E.Beha - A Comprehensive Dictionary of Freemasonry, London 1962; A.Mellor - Dictionnaire de la franc-maçonnerie et des francs-maçons, Paris 1971; W.J.Whalen - Handbook of Secret Organizations, Milwaukee 1967; J.Ward - The Masonic Handbook Series, London 1966; H.E.Miers - Lexikon des Geheimwissens, Augsburg 1986; M.Dierickx - Freimaurerei - Die große Unbekannte, Hamburg 1975; A.Giese - Die Freimaurer, s.11-27, Wien 1991 Kurz & Bündig.

2) K.Weinfurter - Tajné společnosti, okultní, mystické a náboženské, s.181, Praha 1929 Nakl.Naňka.

3) K.Brodbeck - Freimaurerlogen. Die verschiedenen Systeme und ähnliche Organisationen, Bern 1948; H.Lachmann - G.A.Schiffmann - Hochgrade der Freimaurerei, Graz 1974;

4) Z.Gintl - Svobodné zednářství, s.104-105, Praha 1926, Knihovna Volné myšlenky, č.2.

5) J.Palou - Histoire et symbolisme des Hautes Grades de l'écossisme, Paris 1966; D.Ligou - Structures et symbolisme maçonniques sous la révolution, In : Annales historiques de la Révolution française, 197 (1969).

6) P.Naudon - Les loges de Saint-Jean et la philosophie ésotérique de la connaissance, Paris 1957; B.Scheichelbauer - Die Johannisfreimaurerei, Wien 1953;

7) D.Knoop - G.P.Jones - The Scottish Mason and the Mason World, London 1938; R.S.Lindsay - The Scottish Rite for Scotland, Edinburgh 1957.

8) M.Heindel - Freimaurerei und Katolizismus, Darmstadt 1965; L.de Poncins -

Freemasonry an the vatican, London 1968; R.F.Esposito - Le buone opere dei laicisti, degli anticlericali o dei framassoni, Roma 1970.

9) O.Antoni - Der Worschatz der deutschen Freimaurer-Lyrik der 18. Jahrhunderts in seiner geistesgeschichtlichen Bedeutung, München 1968; I.Contiades - Gotthold Ephraim Lessing "Ernst und Falk, Frankfurt a.M. 1968; G.deile - Goethe als Freimaurer, Berlin 1908; R.Guy - Goethe, franc-macon, Paris 1964; R. Haas - Die Turmgesellschaft in Wilhelm Meister Lehrjahren. Zur geschichte des Geheimbundromans und der Romantheorie im 18. Jahrhundert, Bern - Frankfurt; O.E.Deutsch - Mozart und Wiener Logen, Wien 1932; W.Köpcke - "Jean Paul" Unsichtbare Loge, In: Jahrbuch der Jean-Paul-Gesellschaft 10 (1975) 49; D.Ligou - Chansons maconniques, des XVIIIe siècle, Paris 1970; E.J.Lindner - Freimaurerisches Brachtum in Bildern 1730 - 1840, Bayreuth 1969; F.Martini - Weiland, Napoleon und Illuminaten, München - Paris 1967; G.R.Silber - Poèmes et chanson maconniques du XVIIIe siècle, un aspect peu connu de la Franc-Maçonnerie, In: Revue des Sciences Humaines 146 (1972) 167; H.Schneider - The Quest for Mysteries. The Masonic Background for Literature in eighteenth Century Germany, New York 1947.

10) A.Mellor - Les mythes maconniques, Paris 1974.

11) J.Boucher - La symbolique maconnique ou l'art royal remis en lumière et restitué selon les règles de la symbolique ésotérique et traditionnelle, Paris 1974; J.Tourniac - Symbolisme maconnique et tradition chrétienne, Paris 1965; J.Tourniac - Les traces de lumière. Symbolisme et connaissance, Paris 1976.

12) J.Kroupa - Alchymie štěstí, s. 57, Brno 1986 Muzejní a vlastivědná společnost; A.Giese - Die Freimaurer, s.46-47, Wien 1991 Kurz & Bündig.

13) Kroupa - Tamtéž, s.56-57.

14) K.R.H.Frick - Licht und Finsternis. Gnostisch-theosophische und freimaurerisch-okkulte Geheimgesellschaften bis an die Wende zum 20. Jahrhundert, I.- II., Graz 1975 - 1976; P.Mariel - Die wahren Söhne des Lichts. Das Zeugnisse eines Hochgradfreimaurers, Zürich 1963; H.Kesler - Die Symbole des Lichts - Ursprung und Gegenwart, Hamburg 1977.

15) A.Giese - Die Freimaurer, s. 47-48, Wien 1991;

16) R.Dacík OP. - Zednáři, In: Výhledy náboženské, kulturní, sociální, Olomouc 1 (1938) s.90.

17) K.Weinfurter - Tajné společnosti okultní, mystické a náboženské, s.197, Praha 1929.

18) J.Ward - An Interpretation of Masonic Symbols, London 1956.

19) Tamtéž, s.196; B.Beyer - Das Lehrsystem der Gold- und Rosenkreuzer, Leipzig- Berlin 1925;

20) Z.Gintl- Svobodné zednářství, s.106, Praha 1926.

21) A.Wolfstieg - Die Philosophie der Freimaurerei, Berlin 1922; S.Moravia - Il tramonto dell'illuminismo. Filosofia e politica nella società francese, Bari 1968; A.Faivre - Mystiques, theosophes et illuminés aux siècle des lumières, Hildesheim 1976; H.Reinalter - Das Weltall als Wirkung einer höchsten Ursache. Zur Geschichtsphilosophie und Struktur des Illuminatenordens, In: Tradition und Entwicklung. Festschrift Eugen Thurnher, zum 60. Geb., Innsbruck 1982

Innsbrucker Beiträge zur Kulturwissenschaft, 14, s. 291; A.Schmidt - Die Religionsphilosophie des Zeitalters der Aufklärung als Quelle freimaurerischer Religiosität, Bonn 1981.

22) Dacík - tamtéž, s.91-92.

23) Tyto zednářské vlivy jsou patrné např. v hnutí *New Age*, Viz : M.B.Schlinková - *New Age* z biblického hlediska, s.7, Praha 1991.

24) J.Rogalla von Bieberstein - Die These von der jüdisch - freimeurerischen Weltverschwörung, Bern 1976; J.R.von Bieberstein - Aufklärung, Freimaurerei, menschenrechte und Judenemanzipation in der Sicht des Nationalsozialismus, In: Jahrbuch des Instituts für Deutsche Geschichte an der Univ. Tel-Aviv, 7 (1978) s.339; J.Katz - Jews and Freemasons in Europe, Cambridge 1970 Mass.; J.Katz - Echte und imaginäre Beziehungen zwischen Freimaurerei und Judentum, In: Geheime Gesellschaften, hrsg. : P.Chr.Ludz, Heidelberg 1979, s. 521.

25) Kabbala je souhrn středověkých tajných filozofických a okultistických nauk židovských. Základem je jistý židovský gnosticismus, který vykládá svět emanací z Boha. Pěstuje hojně číselnou symboliku, astrologii, chiromantii, a magii a je proniknuta různými prvky falešného mysticismu.

26) R.M.Dacík OP. - Zednáři, In: Tamtéž, 1 (1938) 25-26.

27) E.Lennhoff - Tajné politické společnosti, s.19, Praha 1932;

N.Schindler - Der geheimbund der Illuminaten - Aufklärung, Geheimnis und Politik, In: Hrsg. H.Reinalter - Freimaurer und Geheimbunde im 18. Jahrhundert in Mitteleuropa, s.284-318,

Frankfurt a.M. 1989 Suhrkamp; R.de Forestier - Les Illuminés de Bavière et la Franc Maconnerie Allemande, Paris 1915; R. van Dülmen - Der Geheimbund der Illumination, In: Zeitschrift für bayerische Landesgeschichte, 36/3 (1973) 793.

28) L.Haas - Wolnomularstwo w Europie srodkowo-wschodniej w XVII. i XIX. wieku, s.404-406, Wroclaw 1982 Ossolineum.

29) A.Rand - Atlas Shrugged.

3. P a t o g e n e z e

Odvozuje-li svobodné zednářství svůj vznik ze stavitelských cechů, které byly při každé středověké katedrále, pak jde o zednářský mýtus či dodatečnou pseudoracionalizaci. V duchovní podstatě totiž svobodné zednářství nesouvisí s těmito stavitelskými cechy, třebaže si případně osvojuje některé jejich legendy a symboly. Spíše lze hovořit o deformaci středověkých cechů či o jejich zvrhlém, patologicky úchylném bujení. Je to zřejmé z podstatné odlišnosti jejich stanov. Jsou známy stanovy starých zednických a stavitelských cechů, které zdůrazňují hned na počátku povinnosti vůči Bohu a Církvi: "*Tvou povinností jako zedníka je, abys byl věrný Bohu a Církvi svaté, a aby ses vyvaroval bludů.*" Stanovy zednářů (z r. 1723) zavazují pouze k poslušnosti vůči mravnímu zákonu bez nejmenší zmínky o Bohu a Církvi, a pokud se týkají náboženství, tedy hovoří o něčem, co je společné všem svobodomyšlným lidem. Tak jsou životní názory a morálka zednářů založeny vždy výhradně na přirozených hodnotách, a v nesmiřitelné opozici k hodnotám

nadpřirozeným. Jde tu o deformaci náboženských pojmů křesťanských na pojmy čistého humanitářství.

Na konci 17. stol. byli v Anglii přijímáni do skutečných stavebních hutí také ti, kdo neměli s vlastním stavebním řemeslem mnoho společného: měšťané, šlechtičtí patroni, kněží. Jejich počet pohnal vzrůstal a sdružení zedníků, kamenníků a stavitelů nabývalo symbolického rázu. Známy je první mistr londýnské lóže Elias Ashmole (1617-92), který založil spolek s cílem stavět chrám Šalamounův, tj. ideál chrám moudrosti a vědění. Nešlo to o stavbu chrámů, nýbrž o uplatňování vlivu na budování lidské společnosti ve smyslu humanitářských názorů.

V té době se šířily ve Francii tajné spolky *rozenkruciánů*. K jejich vzniku přispěl svými romány Jan Valentin Andreä z Adelsbergu. Hrdina jeho románů (1) Kristian Rose-Croix objevil tajemství štěstí lidstva a založil kroužek či lóži, která si kladla za cíl dobročinnost, podporování pravé morálky a pravého náboženství na celém světě. Někteří pojali tuto románovou fikci za skutečnost a založili první tajné kroužky neboli *lóže růžového kříže*. (2)

Výsledkem vzájemného ovlivňování se těchto hnutí v Anglii a na kontinentu bylo spojení čtyř stavebních a zednických *hutí*, které se podílely na přestavbě katedrály sv. Pavla, a tajné založení jediní *Velké anglické lóže* (3) Stalo se to 24.6. 1717. O šest let později přijala lóže vlastní konstituci, kterou na příkaz velmistra lóže zpracoval James Anderson. Tím byl potvrzen také smysl nového sdružení: *"Řád svobodných zednářů byl ustanoven k zušlechtění člověka: milováníhodného člověka, vzorného občana a dobrého poddaného, nezločnického ve svých slibech, věrného ctitele boha přátelství, spíše přítele ctnosti než odměny..."* (4)

Za vlády Jiřího I. (1714-27) se dostalo svobodným zednářům veliké podpory ze strany královské rodiny. Pod jejím patronátem se ve třicátých letech 18. století zednářství šířilo do všech velkoměst na kontinentu.(5)

Začátkem let čtyřicátých se však výrazně projevil rozkol v charakteru svobodného zednářství. Ideové rozdvojení zednářského ritu a jeho smyslu nastalo už v Británii, avšak plně se tato dvojakost projevila až na kontinentu. Svobodné zednářství se ideově natrvalo rozdělilo na *tzv. anglické a skotské*. (6) Původním podnětem k tomuto rozkolu, které natrvalo poznamenává svobodné zednářství, jsou dva odlišné návrhy na reformu lóží, přednesené v roce 1738. První z nich prosazoval Michael Andrew Ramsey (1680-1743), původem z britských ostrovů, působící však valnou část života na kontinentu. Pokusil se reformovat zednářské lóže tak, že se jednak snažil odvozovat zednářství od středověkých rytířských řádů, jednak usiloval o faktické *naroubování* zednářských lóží na tyto řády a jejich důsledném budování na principech katolické věrouky a morálky. (7) Přitom zdůrazňoval loajalitu vůči státu a vylučoval z činnosti zednářské lóže jakoukoli účast na politice. Lóže se měla zabývat jen vědou a uměním. Aniž bychom chtěli tomuto reformátorovi upírat upřímnost jeho katolických snah, dlužno přiznat, že ho k tomuto úsilí mohly vést také názory představitelů ranného osvícenství, jako byl Fénelon a Montesquieu, a konečně také touha vyhnout se otevřenému konfliktu s Církví. Papež Klement XII. totiž právě v roce 1738 zakročil bulou proti svobodnému zednářství, což na kontinentu nikterak neovlivnilo lóže, které přijaly Ramsey-ův návrh. Naproti tomu ty lóže, které odmítly jeho návrh, byly zejména na kontinentu, kde měla Církev větší vliv než v Anglii,

nuceny stáhnout se hlouběji do podzemí. Naopak ve Skotsku se zednářské lóže reformovaly podle Ramsey-ova návrhu, a v opozici k anglickému zednářství, na něž vliv církevní vliv prakticky nedoléhal.

Lóže, které nepřijaly Ramsey-ův návrh, osvojily si druhý návrh, vycházející z díla anglického deisty a utopického myslitele Johna Tolanda (1670-1722). Na rozdíl od Tolandových příliš radikálních názorů však byly přijaty umírněnější názory, obsažené v díle jeho epigona, které bylo známo jako "*Dublinská relace*". Autor vyzdvihl souvislost mezi řemeslnou stránkou činností zedníků ve středověkých hutích na jedné straně a jejich symbolismem na straně druhé. Původ této souvislosti hledal až ve starověkých akademiích. Ideou svobodného zednářství má podle toho být poslušnost nikoli autoritě, ale rozumu. Lóže svobodných zednářů by měly pomáhat svým členům nalézat štěstí ve svém rozumu a ve vytváření bratrských vztahů. V otázce náboženství mají zaujímat stanovisko tolerance a deismu. (8)

Rozdíl obou vzniklých proudů v zednářství je ten, že proud, který se rozšířil na kontinentu a ve Skotsku, ideově čerpající od Ramsey-ho, vydává svobodné zednářství za řád, opírají se údajně o křesťanství a stanoví si vědecké úkoly encyklopedického rázu. Druhý návrh se staví demokratičtěji a klade důraz na vzdělání, podporu ctností a hledání štěstí v člověku. První proud přebírá od *rozenkruciánů* spíše ideál křesťanského rytířství, druhý zase spíše jen ideál přirozeného vzdělávání člověka a lidstva.

Na základě svého vztahu k rytířství mělo skotské zednářství 33 stupňů zasvěcení a mystérií. Do jeho řad vstupovala především aristokracie. Nejednou zazněl od zednářů skotského ritu protiosvícenský tón. Původní naroubování na katolické morálku a věrouku bylo však v praxi udušeno nejrozumnějšími esoteristickými proudy mystickými, hermeticko - alchymistickými a teosofickými.

Naproti tomu anglické resp. "*symbolické*" či "*modré*" zednářství zůstávalo zaměřeno humanitářsky a ve smyslu suchého racionalismu. Zachovávalo si strohou prostotu v soustavě tří stupňů zasvěcení (učeň, tovaryš, mistr). Yorkský ritus však tuto soustavu vlivem astrologie a kabbaly rozšířil na sedmistupňovou (učedník, tovaryš, mistr, *markmaster*-označený mistr, *starmaster*- hvězdný mistr, důstojný mistr, *Royal Arch*.) . Do jeho lóží vstupovali příslušníci středního stavu a nové šlechty.

Zatímco v roce 1714 existovaly ve Velké Británii čtyři samostatné lóže, pak do roku 1725 vzrostl jejich počet na 63, a roku 1733 na 126. V Severní Americe vznikla první lóže roku 1730, ve Francii v roce 1725, v Čechách roku 1741, v Německu roku 1733, v Itálii v roce 1762, v Rusku roku 1771. (9)

Na kontinentu se zednářské lóže skotského a yorského ritu záhy mísily s místními vlivy. Se zednářstvím se mísily lóže rozenkruciánů, pěstující *božskou magii* a hledající *kámen mudrců*, dále lóže *azijských bratrů* a lóže *afrických stavitelů*, ale nejvíc lóže *striktní observance* (přísné poslušnosti). Např. francouzský ritus měl sedm stupňů zasvěcení : učedník, tovaryš, *Élu* (zasvěcený), skotský mistr, rytíř Východu, *Rose Croix* (Růžový křížák).

V Německu se do zednářských lóží, postupujících z Francie a Británie, mísí *řád Illuminátů*. Založil jej r. 1776 Adam Weishaupt (+ 1830) v Ingolstadtu s cílem bojovat proti "*panujícímu tmářství a kněžskému klamu*". Vzhledem k tomu, že

zakladatel tohoto řádu měl od počátku velmi mlhavé představy o poslání tohoto spolku i o praktických způsobech jeho činnosti, počet jeho členů rostl jen zvolna. Po dvou letech měl teprve dvacet členů. Teprve poté, co se dal získat vlivný rada Lori, nastal rychlejší příliv ze strany šlechty. Většina byla vábena hlubokým tajemstvím, jímž obestírali řád *aeropagité*. Byly stanoveny tři stupně tohoto řádu: *novic*, *minerval*, *osvícený minerval*. Hlavní činností bylo sebevzdělání. (10) Bylo nařízeno studium jistých knih od Senecy, Epikteta přes Ariosta a Petrarca, Weilandu až po díla francouzských encyklopedistů. Přesto řád *Illuminátů* nejevil trvalý růst, nýbrž stagnoval. Cíl, který si Weishaupt pevně umínil - učinit svobodné zednářství vedle svého řádu docela zbytečným - se nezdařil. Rozhodli se tedy nechat proniknout svého člena do zednářské lóže, odhalit tajemství jejich vyšších stupňů, a ty pak ještě tajemnějším způsobem uplatnit mezi *Illumináty*. (11) Přitom se podařilo získat do řád *Illuminátů* barona Adolfa Knigge-ho. Ten prosadil v řádu *Illuminátů* demokratičtější stanovy, složitější odstupňování a plán praktické výchovy lidstva odměňováním ctností. (12) Následující nárůst *Illuminátů* vzbudil nelibost *rozenkruciánů*, takže došlo k rozbrojům. Jak *Illumináti*, tak *rozenkruciáni* totiž usilovali o posílení vlastních řád na úkor zednářů. *Rozenkruciáni* pronikli mezi *Illumináty* ve snaze odhalit jejich tajemství. Pokud jej odhalili, tedy odhalili totéž, co skrývalo tajemství *rozenkruciánské*, a co se dalo odhalit pod tajemstvím zednářských lóží, a to jest krajně utajovaná omezenost lidského rozumu. Začali tedy šířit pomluvy o spiknutí *Illuminátů* k ovládnutí celého světa. Nakonec Weishaupt musel slavnostně prohlásit, že si jeho řád nikdy nekladl politické cíle, nýbrž má dlouhodobý cíl zdokonalovat lidstvo výchovou.

Ve Francii však pověst o spiknutí *Illuminátů* rostla. Čím větší byl ve Francii zmatek, a čím více obětí pohlcovala gilotina, tím naléhavější byly zprávy, že je na postupu mezinárodní spiknutí, aby hrůzy byly přeneseny za hranice Francie. Obvinění zamířilo proti *Illuminátům*, ale i proti *Jakobínům*, označovaným za jejich poslušné žáky. Spojení mezi nimi se hledalo u Josefa Balsama-Cagliostro, (13) pak u Mirabeaua, (14) který byl roku 1786 za tajným posláním v Berlíně, a u Ch. Bodea, (15) který měl o dva roky později dokončit dílo Mirabeaua. Tak mělo být dokázáno, že francouzská revoluce byla výsledkem spiknutí *Illuminátů*. (16)

Rytířsko-aristokratická přeměna svobodného zednářství vyústila v hermetickém a alchymistickém systému *striktní observance*. Ten se rozšířil v 60.-80. letech 18. století především v prostředí německém a rakouském, v Polsku, Rusku a Skandinávii. Ideově se opíral o domněnku, že se svobodní zednáři odvozují přímo od středověkého řádu templářů. Lóže *striktní observance* se orientovaly zejména na alchymii, ale i na přírodovědu a hospodářské projekty. Její členové, odění v působivé bílé pláště s rudým křížem, se v Evropě prolínali s dalšími mnohastupňovými systémy, především s "*Clermontským systémem*", odkud patrně vzešla idea souvislosti s řádem templářů, a mystickým "*Lyonským systémem*", který nahradil systém *striktní observance* po zhroucení templářského mýtu na konventu v Wilhelmsbadu roku 1782. (17)

Rozmach rytířských a alchymistických systémů ve svobodném zednářství začátkem druhé poloviny 18. stol. vychází z jistého sociálního a kulturního prostředí: ve Francii dochází ke "krizi Encyklopedie", osvícenské hnutí je vystaveno útokům a

samo se diferencuje sociálně i myšlenkově. V německém a rakouském prostředí se navíc projevuje slabost neprivilegovaných vrstev a feudální roztržičnost malých států a feudálních dvorců. Svobodné zednářství v této situaci pozbývá případný sociální důvod k fikci vlastní prospěšnosti jako nositel osvětských ideálů. Případná sociálně a kulturně emancipační fikce (která je ovšem v duchovní podstatě jednostranná a falešná od začátku), již se oddávali někteří svobodní zednáři, je vystřídávána jinou fikcí - temná mystika, alchymie a honba za vysokými stupni zasvěcení. Nebyla nouze o snílky, kteří vymýšleli nové a nové zednářské systémy. Příklad "*Egyptského ritu*" dobrodruha Josefa Balsama - Cagliostro je v těchto souvislostech nejznámější.

Na sklonku 18. století prodělává zednářství a jiné tajné společnosti těžkou krizi. Projevila se v různých teoriích o spiknutí. Na jedné straně osvětenci, zednáři, *Illumináti* a na druhé straně bývalí jezuité, *rozenkruciáni* a pseudotempláři - ti všichni varují před zkázou lidstva a společenské morálky. Příčiny této krize nutno hledat v samé podstatě osvětského myšlení. Sotvaže ztroskotala osvětská fikce člověka pokračujícího nutně stále vpřed ke svému štěstí, fikce ideálního ryze přirozeného rozumu odtrženého od nadpřirozených hodnot, vzalo za své též sociálně utopické myšlení, do něhož svobodné zednářství v 18. stol. ochotně promítalo svou fikci. Francouzská revoluce pak vnějškově dovršila tuto vnitřní krizi.

Tato patogeneze svobodného zednářství 18. století ukazuje, jak se mohlo stát, že ve druhé polovině tohoto století působí vedle sebe lóže jako fiktivní centra filozofického a vědeckého, sociálního a kulturního života osvětské doby, kdežto na druhé straně lóže s mysticko-alchymistickým zaměřením, postrádajícím tuto "*fasádu*" scientismu. K těm prvním patřila lóže *Les Neuf Soeurs*, zřízená v Paříži podle Helvétiova konceptu s okázalým demonstrováním filozofie a vědy. (18) V habsburské monarchii měla svou obdobu v lóži *Zur wahren Eintracht* (19), vedeném Ignácem Bornem a Josefem Sonnefeldem. (20) K těm druhým patřily lóže *striktní observance* a lóže na některých aristokratických panstvích.

V patogenezi svobodného zednářství v habsburské monarchii za josefinismu lze rozlišit několik fází:

1) 1781 - 1785 : rozšíření svobodného zednářství jako školy vzorného občana ideálního státu;

2) 1785 - 1790 : svobodné zednářství pod vlivem tajného svazu *Illuminátů*, usiluje o šíření myšlenek osvícenství;

3) 1791 - 1764 : přeměna zednářství v lóži s okázale demonstrovaným úsilím o vědecký pokrok. (21)

Organizace zednářských lóží na Moravě lze spojit teprve s počátky vlády Josefa II. Důležitost pro šíření zednářství tu však měla už 60. léta 18. stol. Za sedmileté války byl přenesen tzv. *Clermontský systém* (vícestupňové aristokratické zednářství) z francouzského prostředí mezi německé a rakouské důstojnictvo. Roku 1761 byl do toho systému zasvěcen hrabě František Václav Kaunitz - Rittberg, senior moravských zednářů.

V josefinské době sehrála důležitou roli vídeňská lóže "*Zur wahren Eintracht*" (19). Od r. 1781 soustřeďovala rakouské josefinisty, literáty a umělce. Od ní a od

časopisu Ignáce von Borna vycházely podněty k zakládání dalších lóží josefinského typu v monarchii. Tak i v Brně (v Kaunicově paláci) byla zřízena lóže "*Zur aufgehenden Sonne im Orient*" (U Slunce vycházejícího na Východě) dne 13.ledna 1792. Tři ze zakladatelů lóže byli zasvěcenci nejvyššího stupně systému *striktní observance*, šest jich náleželo pod *Clermontský systém* v zasvěcení skotských rytířů a ostatní byli zasvěcenci jiných vysokých rytířských stupňů. (22) Brzy po zřízení lóže vystřídal Kaunitze hrabě ze Salm - Reifferscheidtu. Byl guberniálním radou. Je příznačné, že lóže vzniklé na počátku vlády Josefa II. mívají obvykle v čele buď zemského vládce nebo aspoň vládního radu. Tak se josefinismus prolínal svobodným zednářstvím.

Brněnská Salmova lóže měla významné postavení ve středoevropském zednářství. Projevilo se to na zednářském konventu ve Wilhelmsbadu roku 1872, kde se objevil také hr. ze Salm-Reiffeschredu a hrabě Kolowrat - Liebssteinský. *Illuminát* Knigge tam získal pro svůj svaz hr. Kolowrata. Na konventu převládl kompromis ve smyslu podpory mysticko-spiristického systému. Novým pokusem o sjednocení zednářů se stal "*eklektický svaz*", který pod vlivem *Illuminátů* vyhlásily lóže ve Wetzlaru a Frankfurtu. Usilovalo se tu o návrat k původní jednoduchosti. Salm odmítl tento pokus, zatímco Kolowrat jej naopak přijal a začal připravovat roztržku v lóži. Nepříjemné bylo pro Salma, že se Kolowratovi podařilo po odtržení části zednářů dosáhnout uznání české provinciální lóže a zapojit se do "*eklektického svazu*". Salmova lóže byla dosud uznána jen ve Vídni, kam vlastně ani nespádala. Tehdy podal Salm ve Vídni "*slavnou protestaci*" a prohlásil svou lóži za samostatnou. Současně neuznal svou příslušnost pod pražskou ani pod vídeňskou provinciální lóži. Usiloval o vytvoření moravské provinciální lóže. Salmova lóže měla vyhraněný aristokraticko-vojenský ráz. Proto v ní nalezneme spíše konzervativní tendence pozdního osvícenství, ba dokonce tradici *striktní observance*, legendy o templářských rytířích a stopy skotského zednářství. Lóže byla pod Salmovým vedením především "*rytířským řádem*" významných a vzdělaných osob, snažících se o navazování na templářskou tradici.

Aristokratický a vojenský ráz lóže "*Zur Aufgehenden Sonne im Orient*" je zřejmý z přehledu zachycujícího její soc. strukturu v r. 1785: Sociální vrstvy : Aristokracie pozemková 12,3 % Aristokracie ve vojsku 18,4

Vyšší důstojníci 36,7

Zaměstnanci u vojska 4,1

Inteligence 14,3

Manufaktura a obchod 12,2

Sloužící 2,0

Stavovský titul : Hrabě, markýz 30,6 %

Svobodný pán, baron 14,4

Rytíř, "*von*" 20,4

Bez titulu 34,6

Majetková struktura: Pozemková aristokracie 12,3 %

Vojsko 59,2

Ostatní 28,5 (23)

První brněnská lóže byla založena ve smyslu okázale demonstrovaného katolictví,

nicméně za její působnosti se v Brně projevuje náboženská uvolněnost (např. katolík Köffiller zakládá pro své zaměstnance evangelickou obec a modlitebnu) a růst projevů deismu, ale také šíření manufakturního podnikání a obchodu.

Rozkol ve svobodném zednářství v Brně byl dovršen, když zástupci Kolowratova seskupení požádali na zasedání rakouské provinciální lóže ve Vídni (1783) o zřízení nové brněnské lóže s názvem "*Zu den wahren vereinigten Freunden*". Zvolila si jednoduchý, třístupňový systém. Bylo to dáno mj. jejím složením: skládala se většinou z příslušníků neprivilegovaných vrstev. Je to patrné z následujícího přehledu její sociální struktury:

(r.1785) : (23)

Sociální vrstvy : Aristokracie pozemková - %

Aristokracie ve vojsku 5

Vyšší důstojníci 25

Zaměstnanci u vojska 10

Inteligence 20

Manufaktura a obchod -

Státní úředníci 20

Duchovenstvo 20

Stavovský titul : Hrabě 5 %

Svobodný pán 5

Rytíř 20

Ostatní 60

Majetková struktura: Pozemková aristokracie - %

Vojsko 40

Ostatní 60

Po hr.Kolowratovi se stal jejím představeným hrabě Antonio Belcredi. Na rozdíl od první lóže, která byla *brněnským salónem*, nová lóže se měla stát centrem tajného svazu *Illuminátů*. Rozkol ve svobodném zednářství na Moravě zvolna přerůstal lokální rozměry. V roce 1785 žádal hr. Salm naprostou nezávislost lóže "*Zur aufgehenden Sonne im Orient*".

Josef II. byl však zneklidněn rostoucí veřejnou aktivitou neprivilegovaných vrstev, a vydal zednářský patent. Patent sice povoloval zednářství, ale současně je dával pod státní dozor. Podle jeho znění byla na Moravě povolena jediná lóže. Obě brněnské lóže měly být sloučeny. Ač bylo zednářství povoleno, rozvíjely se četné tajné spolky. Samotný hr. Salm tajně budoval v rámci své lóže centrum moravských *rozenkruciánů*.

Namísto dosavadního humanitářského a filantropického úsilí zednářů, vystupují nyní proti sobě odlišně zaměřené tajné spolky (*rozenkruciáni*, *Illumināti*, *azijští bratři* aj.) a jsou častěji maskovány úsilím o institucionalizaci vědy, ačkoli ve skutečnosti šlo o teosofii, temnou mystiku a alchymii apod.

Základem *rozenkruciánského* myšlení byla svérázná deformace křesťanství panteismem. Podle něho se šíří božský dech ze světelného centra do celého světa. Vcelku se ve smyslu manicheismu zdůrazňuje rozpor dualismus světla a tmy: člověk žije ve dvou světech, jež spolu nesouvisejí : v materiálním světě smyslů a neviditelném světě idejí. K poznání obou těchto světů vede cesta skrze člověka.

Vrcholem *rozenkruciánského* myšlení je domněnka o existenci éterické části lidského světa. (2) Zednářským patentem Josefa II. byli *rozenkruciáni* postiženi, protože zakazoval činnosti podobných tajných spolků na zámcích a šlechtických sídlech, nicméně kníže Salm toleroval činnost jejich kroužku na zámku v Rájci neustal v činnosti. Neméně byli postiženi jim podobní "*Rytíři a bratři sv. Jana Ev. z Asie v Evropě*", zkráceně zvaní "*asijští bratři*". Mezi ně patřili kn. Sinzendorf a kn. Liechtenstein. Zásadou Liechtensteina mohla jejich lóže *Pythagoras* působit v Opavě až do r. 1785.

Na rozdíl od většiny dosavadních spolků, které bývaly zaměřeny spíše konzervativně, někdy až protiosvěcensky, tajný svaz *Illuminátů* byl orientován více humanitářsky ve smyslu učení Helvétia aj. osvícenců. (24)

V Rakousku měl svaz *Illuminátů* největší ohlas Innsbrucku, sousedícím těsně s Bavorskem, a v Brně. Brněnské shromáždění "*minervalu*" (asi 30 členů) působilo v rámci lóže "*Zu wahren vereinigten Freunden*". Podobně jako *rozenkruciáni* měli též *Illumináti* svá krycí jména. K nejvýznamějším tu patřili Moses (Hyacint Arnold), Minutius Rufus a Lactanius (hr. Antonio Belcredi), Terentius (Viktor S.Riecke), Dolabella (Petr de Fort), Gaius Servilius (Michal Blažek), Julius (hr. frant.Ant. Kolowrat-Liebstein), Attilius Claudius (Jan Křivánek, advokát). (23) I když byli *Illumináti* zrušeni zednářským patentem Josefa II., nadále působí pod vedením Hyacinta Arnolda, kanovníka z Eichstättu a začlenění do jeho systému. Celé období činnosti brněnských zednářů v letech 1786-90 je poznamenáno působením svazu *Illuminátů*.

Vztah mezi svobodným zednářstvím, *Illumináty* a *rozenkruciány*:(25)

ILLUMINÁTI SVOBODNÍ ZEDNÁŘI ROZENKRUCIÁNI

1. Novic
2. Minerval
3. Illuminatus
minor 1. Učeň
2. Tovaryš
3. Mistr Mistr světelné záře a
ztraceného slova
- Mysteria 1. Junior
1. Illuminatus maior 2. Theoreticus
2. Illuminatus dirigens 3. Practicus
4. Philosophicus
5. Adeptus minor
6. Adeptus maior
7. Adeptus exemptus
8. Magister
9. Magus

Brněnští *Illumináti* projevovali značnou samostatnost. O tom svědčí jejich spojení s Eichstättem a Prahou. Vcelku lze konstatovat čilé styky některých pražských zednářů (např. Rafael Ungar, Ignác Cornova) s brněnským prostředím, a ovšem s

vídeňským.

Svobodné zednářství se v Praze poprvé objevilo roku 1741. (26) Tehdy důstojníci armád antihabsburské koalice podnítli některé protihabsbursky naladěné šlechtice (hr. J. W. de la Saga Paradis) k založení lóže "*U tří korun*". Sotva koaliční vojska přestala okupovat Prahu (r. 1744) octl se hr. Paradis ve vězení a lóže se rozpadla. Mezitím byla ustavena lóže "*Zu den drei gekrönten Sternen*" (U tří korunovaných hvězd), založená politicky nezkompromitovanými šlechtici. V čele byl hrabě Josef Kiningl. Následovalo založení druhé pražské lóže "*Zu den drei Säulen*" (U tří sloupů). Pražský místodržící, zednář F.A.Rutowski, polsko-saského původu dal podnět ke zřízení litoměřické lóže "*Sincérité*" (Upřímnost).

Jiný cizí vliv se uplatnil v Olomouci, kde u vzniku lóže stáli wroclawský kanovník, hr.Schaffgotsch a wroslawský kněz Falkenheim. (1743) O rok později vznikla lóže v Bratislavě. (27) Cizího původu byl rovněž zakladatel pražské lóže "*Zu den drei Kometen*" (pluk. Johann Jacob Ferraris, r.1761). Od té doby působili v Praze také *rozenkruciáni*, vystupující navenek jako zednářská lóže. Vedl ji kněz Ignác Usner. V roce 1763 se v Praze ustavila lóže "*Zu den drei Evangelisten*", která přijala systém *striktní observance*. V roce 1770 dal Ignác von Born nový impulz k dalšímu rozbujení pražských lóží. Počet členů obnovené lóže "*Zu den drei gekrönten Sternen*" vzrostl z 19 (r.1772) na 55 (v r.1773), přičemž jí podléhalo na 120 zednářů mimopražských. Tam byl v r.1779 přijat Josef Dobrovský. Lóže "*Zu den drei (gekrönten) Säulen*" měla 21 členů (r.1775). (28) Po obnově litoměřické lóže "*Sincérité*" v roce 1772, byla přestěhována do Klatov, kde působila do r. 1778. Také pražská lóže systému "*striktní observance*" prodělala reformu. (29) V březnu 1782 byla ustavena v Praze česká provinciální lóže, jakých bylo v habsburské monarchii celkem sedm (Horní Rakousko, Dolní Rakousko, Čechy, Maďarsko, Sedmihradsko, Lombardie, Halič), a podléhaly Rakouské zemské velkolóži (Grosse Landesloge von Österreich).

Po vydání zednářského patentu Josefa II. se v českých zemích a na Moravě udržela vedle Prahy pouze *brněnská* lóže "*Zu den wahren vereinigten Freunden*", do níž vstoupili zednáři opavští, olomoučtí a přerovští. Ve vedení této lóže se v této době vystřídal Ignác Mehoffer (1786-87), hr. Jan Bubna (1787-88), hr.Antonio Belcredi (1788), podnikatel Heinrich F.Hopf (1889-90). Lóže byla v těchto létech organizátorem provádění idejí pozdního osvícenství na Moravě. Zřídila Čtenářskou společnost, krátce vydávala časopis *Mährisches Magazin* (1789), propagace osvícensky zaměřeného školství, podnícení zájmu o vlastivědu, atd.

Uvnitř svobodného zednářství na Moravě zápasily dva různé směry : jednak pojetí lóže jako hermeticko-esoterického spolku, v němž každý člen pracuje na sebevzdělání a svém štěstí, jednak snaha *Illuminátů* užít lóže jako prostředku k zdokonalování okolního světa. Výsledek byl hubený, neboť program zednářů byl vesměs utopický, a kdekoli se přibližoval realitě, snažil se stavět všechno výhradně na lidském rozumu a v opozici ke každé autoritě, zejména nadpřirozené. Lóže 80. let 18. stol. byly především místem osobního setkání reformátorů a utopistů, místem výměny idejí a žádaných knih, korespondenčními centry, kde si účastníci osvojovali myšlenkové novoty francouzských bouřliváků právě tak jako italských a německých básníků a literátů, vyjadřujících krásnými symboly to, co se nedařilo vyslovit

reformátorům pro mlhavost jejich utopií.

V letech 1781-90 se výrazně změnila sociální struktura zednářských lóží. Následující přehled ukazuje, že došlo k posunu od reformně naladěné aristokracie k novým vrstvám čtvrtého stavu.

Sociální struktura "*Freimaurerei Gesellschaft*" - r. 1790

Sociální vrstvy : Aristokracie pozemková 6 %

Aristokracie ve vojsku 1,9

Vyšší důstojníci 13,7

Zaměstnanci u vojska 1,9

Inteligence 12

Manufaktura, obchod 4

Úřednictvo státní 25

Úřednictvo vrchnostenské 21,6

Inteligence umělecká 6

Církev katolická 6

Církev evangelická(pastor) 6

Stavovský titul : Hrabě 5,9 %

Svobodný pán 3,9

Rytíř 13,7

Bez titulu 76,5

Pozemková struktura : Pozemková aristokracie 6 %

Vojsko 17,6

Ostatní 76,4 (30)

Za vlády Leopolda II. usiloval hrabě J. N. Mittrovský o reformu činnosti brněnské lóže podle vzoru Rudolfa Zacharia Beckera, který působil v lóži "*Compas*" v Gotě. Šlo o její přeměnu v instituci podporující vlastivědu a přírodovědu a výměnu zkušeností a osvěcenských idejí s jinými lóžemi, sebezdokonalování členů a rozšíření zdokonalování výchovou na celé lidstvo. Přitom se upevnilly vztahy brněnské lóže k reformované pražské lóži "*Zur Wahrheit und Einigkeit zu drei gekrönten Säulen*". Po francouzské revoluci se početní stav brněnské lóže zvětšil asi na 70 členů v letech 1792-93. Jako jiné tajné spolky, tak i brněnská lóže se mění v místo podpory politiky nového císaře. Reformou byl v brněnské lóži více utajen vliv *Illuminátů* utajen a vytvářela se opatření, budící dojem, že je do budoucna zabráněno jejímu případnému zvrhnutí se v jakobínský klub. Za působení osvícence hr. Mittrovského se lóže vybavuje přesvědčivou "*fasádou*" scientismu. Z následujícího přehledu je patrný pokles zastoupení šlechty.

Sociální struktura "*Freimaurerei Gesellschaft*" - r. 1793 Sociální vrstvy : Aristokracie pozemková 4,9 %

Aristokracie ve vojsku 1,6

Vyšší důstojníci 16,4

Zaměstnanci ve vojsku 1,6

Inteligence 26,2

Manufaktura 1,6

Státní úřednictvo 19,7

Vrchnostenské úřednictvo 18,1

Intelligence umělecká 3,3
 Církev katolická 5,0
 Církev evangelická 1,6
 Stavovský titul : Hrabě 5,9 %
 Svobodný pán 3,9
 Rytíř 13,7
 Bez titulu 76,5
 Majetková struktura: Pozemková aristokracie 4,9 %
 Vojsko 19,7
 Ostatní 75,4 (30)

Do popředí se lóži dostávají neprivilegované vrstvy, zejména intelligence (lékaři, právníci, sekretáři ve vrchnostenských úřadech, hofmistři, aj.) Byly to vrstvy, ze kterých se vybírali příznivci Leopoldovy politiky, u nichž převládalo mínění o nutném pokračování politiky osvěcenského absolutismu. Za vlády Františka II. (1792-1806) začalo odstraňování osvícenců z mocenských pozic. Začátkem roku 1794 zednáři ukončili svou činnost v lóži jako ohnisku šíření osvěcenských idejí (vystoupil i hr. Mittrovský), a přežívali dál ve viditelných strukturách, které dříve pod rouškou scientismu maskovaly osvěcenské cíle lóže, za nimiž se ovšem dal vysledovat vliv *Illuminátů*, a které byly vždy činily lóži náchylnou zvrhnout se v jakobínský klub. Tak tvořily zbytky brněnské lóže koncem 18. stol. klima vhodné pro rozbuzení jakobínství. Osvícencům zbyla jen publicistika. Prostřednictvím časopisu "*Hesperus*" (vyd. od r. 1809 Kristián André, uherský šlechtic Gregor Berzeviczy, podílející se na *jakobínských spiknutích*) měl s jakobínstvím na Moravě úzké spojení též Josef Dobrovský. (31)

Do čela organizátorského úsilí se zde dostala hraběnka Canal de Malabaila. Její manžel býval mistrem pražské lóže "*Wahrheit und Einigkeit zu drei gekrönten Säulen*" a čestným členem lóže brněnské. Hraběnka byla spolutvůrkyní pražské "*adoptivní*" lóže podle francouzského vzoru, kam měly přístup manželky významných zednářů. Pokusila se o něco podobného v brněnském prostředí, kam měla blízko ze svého letního sídla v Dukovanech. Záhy tu našla více příznivců. Patřila mezi ně zejména Sara Dobruschka z rodiny židovských podnikatelů v Brně; její příbuzní byli "*azijští bratři*". (32) Jejím prostřednictvím, jakož i působením Mosheha Dobroschky alias Thomase von Schoenfelda a Ephraima Josepha Hirschfelda proniká do pozdně osvěcenských snah vliv kabbaly a sabbatinismu. (33)

Zvrhání se rozbujelého zednářského prostředí do jakobínství (34) nese všechny neblahé rysy, známé ze sociální a kulturní patologie : konspirativnost, anarchie, destrukce. Jako zvláště zhoubná pro stabilitu a vyrovnané fungování sociálně-kulturní struktury lidské skupiny se ukázala být *metastáza "karbonářství"*. (35) Za časů Napoleonovy okupace Itálie a poručnickování Církvi, založili založili *Illumináti* v Neapoli tajný spolek "*Carboneria*". (r.1815) Spiklenci, podporovaní londýnskými zednáři a *Illumináty*, scházeli se v klášteře v San Carbone. (36) Jejich heslo v symbolickém argotu znělo : "*Vyčistění lesa od vlků!*". Těmito vlky byli pro Angličany Francouzi, ale pro "*dobré strýce*", jak si říkali karbonáři, to byla Francie, Rakousko a jejich pomocníci na italské půdě. (37)

Na rozdíl od zednářství anglosaského a severogermánského, v němž se aspoň

abstraktně předpokládá víra v boha, třebaže deformovaná ve smyslu deismu, francouzsko- italští zednáři jsou (zač.18.stol.) ateisté a programoví odpůrci Církve sv. a monarchie a anarchisté. Jejich cílem je náboženský a státní rozvrat. Líbivou, navenek humanitářsky zaměřenou taktikou uměli vždy získávat do svých řad nadané a vlivné osobnosti. (38) V "*Carbonerii*" bylo zednářství krajně zpolitizováno a svými praktickými důsledky ohrožovalo samu stabilitu i fungování sociálně - kulturní struktury dané společnosti. (39) Právě tato zhoubná metastáze zednářského "nádoru" na sociálním "organismu" Evropy vyvolávala četné další odezvy, dlouhodobě postihující celou Evropu. (40)

Třebaže se od počátku 18. stol. snažili rakouské úřady omezit působení zednářských lóží ve velkoměstech, přesto se jejich vliv nedařilo docela vyloučit. Po násilném rozpuštění pražské lóže "*Zur Wahrheit und Einigkeit*" (1818) , seskupili se čeští zednáři kolem svého předního mluvčího, Bernarda Bolzana. Mezi nimi vynikal Josef Dobrovský, Matěj Sychra (od r.1824 probošt ve Žďáru) a dále Josef Purkyně (přijat r.1827 do lóže "*Zum Pilgrim*" v Berlíně). (41) V letech 1838-1839 vzniklo sdružení, označované jako "*Sbor stavitelů*" či "*Slávští bratři*". Vedl je Karel Slavoj Amerling, lékař a filozof. Amerling vypracoval podle idejí Komenského nové slovanské náboženství. Mezi jeho členy byli P.J.Šafařík, F.Palacký, J.K.Tyl, J.E.Vocel, F.L.Čelakovský, F.L.Rieger, snad i J.Jungmann aj. Působení spolku však bylo vzápětí zakázáno. (42) Stále se však objevovaly pokusy o jeho opětovné zřízení (např. F.V. Frič). (43) I přes zákazy se pražští zednáři scházeli u "*Modré hvězdy*", a v roce 1848 zde přibyla další lóže "*Pravdy a Jednoty*". (44)

Bachův režim však vzápětí zatlačil tyto spolky hluboko do podzemí, takže viditelné struktury zednářství mizí až do roku 1867. Tehdy spolčovací zákon připustil zřizování zednářských kroužků, ale nikoli vlastních lóží. Trpěné existující zednářské kroužky byly většinou německé. (Např. kroužek "*Harmonie*", 1870).

Západoevropské zednářství si udržuje jistý předstih před střední Evropou. V Anglii jsou 4 velkolóže, největší z nich londýnská s 956 filiálními lóžemi v Anglii, ale i v Evropě a Indii, dále skotská v Edinburku se 336 filiálními lóžemi, irská v Dublinu se

700 filiálními lóžemi, a posléze velkolóže v Yorku. Ve Francii stojí v čele zednářství "*Velký Orient francouzský*" a "*Nejvyšší rada*". (45)

Svobodné zednářství prochází v 19. století rozsáhlými změnami. Na jedné straně stojí dravý "imperialismus", který zednáři svou podporou liberální podnikavosti rozpoutali v různých částech světa, se jím vymknul z rukou a začal se uplatňovat způsobem, popírajícím jejich výchozí ideje. A tak na druhé straně se znovu v opozici vůči vládě nově formuje zednářství - dílem tajně, zčásti polotajně. Znovu se slévá z rozmanitých ideových proudů a směrů. Konzervativní smýšlení se často stává spojencem průbojného "imperialismu", který se v různých podmínkách projevuje různě. Proti němu se v pevný šik srážejí hnutí liberálně - demokratická spolu s hnutím socialistickým. Společná "víra" v osvícenská hesla humanity, mířící k všelidskému míru, a pozitivistická důvěra k schopnostem přirozeného rozumu, tvoří zde most, po němž přichází jak liberál, tak socialista, aby si podali ruku v zednářské lóži. Naproti tomu na straně "imperialismu" nalézáme právě tak vypočítavé kapitány buržoazního kapitalismu, jako nadšené hlasatele nových národních hnutí, zástupce

prežilého světa dvorského a aristokratického, ale i židovské bankéře, a ti všichni se rovněž mohou společně setkat v nějaké lóži. Je to proud širokého záběru, slévající se z různých zdrojů, a rovněž ve svých ramenech se projevuje rozličně. Někde totiž hlediska "imperialistická" úzce navazují na absolutistickou základnu státní (carské Rusko), jinde se rozvíjí v rámci demokratické republiky (USA), někde se zase spojuje s populacionistickými vlivy (Itálie), jinde navazuje na faktory vojenské (Francie), atd.

Avšak i v jednom státě se může zednářství stát spojnicí např. mezi socialisty a liberály, a naopak se zase rozlévat z téhož výchozího pramene - totiž z idejí osvícenství - do více ramen. Tak třeba v rakouské monarchii se zednářství v poslední čtvrti 19. stol. vyvíjí odlišně v prostředí vídeňských lóží s doznívajícími zbytky josefinismu, (46) a jinak v českém a moravském prostředí: projevuje se zde sklon nacionalismu a politizaci činnosti zednářských kroužků a lóží. Tak se v 70. létech objevilo v Praze "*Bratrstvo svobodných zednářů*" a "*Kruh*". Mezi jeho členy vynikali Al.Dastich a A.Berka, Jindřich Fügner a Miroslav Tyrš (pozdější zakladatelé *Sokola*) a Vojtěch Náprstek, jehož prostřednictvím bylo udržováno spojení s českými zednáři z lóže "*Palacký*" (od 1873) v Chicagu. (47)

Od těchto národně až politicky naladěných snah českých a moravských zednářů se zde distancují němečtí zednáři, kteří místo české politizace zednářství tíhnou ke spiritismu. Tak se zřízená lóže "*Prager Bruderkeit*" (asi 70 členů) rozpadla r. 1871 na kroužek "*Amicitia*" a "*Deutscher Verein*" (od r.1874 známý jako "*Harmonie*"). Mezi zednáři se objevuje stále větší počet Židů, kteří mají od r.1848 otevřen přístup do všech částí města, dokonce se objevují také samostatné židovské lóže. (48)

Sociální struktura zednářských lóží se změnila ve směru naprosté převahy průmyslových podnikatelů, obchodníků, bankéřů, prokuristů, dále inteligence (advokáti, lékaři, stavitelé). (49)

Počet zednářských spolků prudce narůstá a to i mimo hlavní města (Děčín 1877, Žatec 1883, atd.).

V posledních desetiletích 19. stol. se výrazněji vyhraňuje rozdíl v zaměření. Na jedné straně vynikají lóže tíhnoucí především k mysticismu (50), na druhé straně se některé lóže a kroužky výrazně politizují. Politizující zednáři zejména v Plzni, Brně mají úzké spojení s lóžemi zahraničními (německými, italskými, francouzskými). (51)

Mezi těmi, kdo zajišťovali spojení českých a moravských zednářů se zahraničními lóžemi vynikl zejména T.G.Masaryk (1850- 1937). K jeho odpadu od katolické Církve a vyhranění proticírkevního postoje došlo zejména pod vlivem manželky hugenotského původu. Již v r. 1904 je doloženo jeho členství v řádu říšsko-německých *Guttemplářů*. (52) Zatímco u českých volnomyšlenkářů v Chicagu (kde měl Masaryk přednášku v r.1908) znepokojoval Masaryka jejich podle něho přílišný zájem o náboženství, (53) on sám kladl důraz na národní politiku a boj protirakouský a proticírkevní. Přesto ani jemu nebylo náboženství docela lhostejné.

Pokud jde o Masarykovo pojetí náboženství, vyšel sice z katolického křesťanství, ale v pozdějších letech se mu často zatemňovaly jeho názory o tom, co bývá zjednodušeně nazýváno jako *humanitní náboženství lásky*. (54) V knize "*V boji o náboženství*" (1904) se Masaryk pokusil vykládat jedno místo z evangelia (Mt 22,37-

39) a poté učinil závěr : *"Ježíšovo učení nám docela nevyhovuje. Dá se sice do slov evangelií mnoho vinterpretovat, ale je to marné počínání: ty výklady jsou podle dnešních náboženských potřeb, a ty potřeby rozhodují a vnucují nám nové a vyšší ideály - k čemu tedy ta umělá oklika přes evangelia? "* Masarykovi se nelíbí, že *"Ježíš postavil lásku k Bohu před lásku k bližnímu; tím byla láska k bližnímu oslabena, poněvadž náboženství bylo mysticky hledáno v iluzorním asketickém spojení s Bohem."* (55) Evangelíci se ptají: *"Je to dost? Skutečně stačí jen milovat bližního jako sebe samého? Když sledujeme všechny důsledky této Masarykovy redukce Ježíšova velikého přikázání lásky, musíme nutně dojít k závěru, že zdrojem lásky k člověku v tomto Masarykově liberálním pojetí není nejprve láska k Bohu, ale láska k sobě. Jde tu o filantropii. Masaryk důsledně spojuje křesťanství s Církví a církvemi, k nimž zaujímá kritické postoje. Sám byl členem Českobratrské církve evangelické, avšak dlouhou dobu existovalo mezi ním a církví napětí. Bylo to dáno tím, že jeho postoje byly považovány za příliš liberální a málo ortodoxní. Proto se rozešel s některými vynikajícími Českými bratry jako byl farář Jan Karafiát."* (56) J.L.Hromádka podotýká : *"Masaryk byl nekompromisnějším a tvrdším zastáncem reformačních idejí než Palacký. Proto jsme ho pokládali za svého. Ale jeho vztah k nám po převratu zůstal zdvořilý a odměřený. Zůstal jen matrikovým členem českobratrské církve, z něhož nic nemáme a nebudeme mít."* (57)

Masaryk rozhodně odmítá Zjevení. (58) Čím je tedy Masarykovi náboženství? F.Peroutka odpovídá : *"Klidně si žije u nohou boha naprosto nevyjasněného. Přijde-li řeč na boží podstatu, mluví nezřetelně: 'věčná síla', 'přítel - kamarád', nebo 'Kdo podle vašeho mínění stvořil květinu? Něco musí být.' Masaryk mluvil soukromě i o náboženství bez boha. Z jeho 'náboženství' plynou všechny důsledky pozemské, avšak žádné metafyzické. Člověk zaměřený metafyzicky se z jeho díla nenasytí. Denis napsal o Masarykovi, že je v něm spojen realismus s mysticismem; o jeho mysticismu pak učinil tuto poznámku: 'Je mi nesnesitelný'."* (59) Podobně smýšlel F.X.Šalda : *"Masaryk myslím věří v člověka; pro můj soud a vkus, až upřílišněně. Masaryk věří, že člověk unese břemeno svobody: že je schopen sobě vládnout. To je koneckonců ten etický optimismus, který je základem jeho víry v demokracii."* (60) Tím se dostáváme k Masarykovu pojetí politiky, zvláště protirakouské a proticírkevní. Masaryk zdůvodňuje protirakouský a proticírkevní boj z čistě humanitářských pozic. (61) Tak vlastně aktualizuje ideovou náplň zednářství pro 20. století : *"Proti středověké teokracii, nová doba zahájená reformací, humanismem a vědou, zesiluje stát a vede k odcírkveňení. Úkoly státu jsou určeny francouzskou revolucí : Svoboda - rovnost - bratrství. Heslo odrakouštět znamená především odluku církve od státu."* (62)

Jako charakteristický rys vyniká také v Masarykově pojetí sklon generalizovat vlastní odboj jako něco univerzálně platného. Odtud vychází též název jeho díla *"Světová revoluce"*. Jeho pojetí politiky a demokracie je neúnosné nejen z hlediska sociální nauky Církve, ale není přijatelné ani pro evangelíky: *"T.G.Masaryk prohlašoval, že základy moderní humanity u nás byly položeny reformací. Poněkud přecenil sílu reformačních tradic pro budoucí formování společenských poměrů u nás."* (63)

Pokud jde o Masarykovo pojetí národní politiky, cíl českého národa vyjadřuje slovy: *"Všechn smysl naší historie je obsažen v pochopení humanitního cíle po*

stránce mravní a rozumové, v pochopení, že čistá lidskost nesmí být pouze obrozeneckým heslem, ale že humanita jako národní cíl a program musí důsledně řídit i naši národní politiku." To vše může zajistit pouze politický směr tzv. "realistů". (64) Jakými prostředky se to realizuje? Václav Havel, který se hlásí s Masarykovu odkazu, říká: "*V době, kdy Češi i Slováci byly pevnou součástí Rakousko-uherské říše, založil T.G.Masaryk český národní program na myšlence 'drobné práce'. Zvláštní důraz tu padal na prvek osvětový, výchovný, vzdělávací, mravní, humanitní. Masaryk spatřoval jediné možné východisko k důstojnějšímu národnímu osudu v člověku. Východiskem proměny postavení národa mu byla proměna člověka.*" (65)

Celkový stav zednářů v Rakousku začátkem 20. stol. činil asi 10 lóží a 8 kroužků, sdružujících asi 70 zednářů. Počet zednářů na světě byl odhadován na více než milion. (66)

Jedním z konkrétních, a to velmi příznačných praktických dopadů programu zednářů, týkajícího se *proměny člověka*, byly "*Spolky přátel žehu*". Zpopelňování mrtvol v nové době se datuje od r. 1876 (Milán). Pak bylo zavedeno v Německu (Gotha, 1878), v Anglii (Waking, 1879), ve Švýcarsku (1887), ve Švédsku (1889) aj. V českých zemích a na Moravě (Praha, Pardubice, Olomouc aj.) byly ještě za Rakouska Uherska založeny spolky, zajišťující svým členům pohřeb zpopelněním. Vydávali věstník "*Krematorium*" (od r.1909, red. Fr.Taufer). (67)

Duch pruského zednářství se prakticky názorně projevil v I. světové válce. Už před ní (r.1912) vyzvala *Velká lóže francouzská* k mírovému úsilí. Na jaře 1914 opakovala tuto výzvu, ale němečtí zednáři o tom odmítali jednat s odůvodněním, že to jako politika nepřísluší do lóže. Naproti tomu prohlášení oddanosti, které německé lóže zaslaly po vypovězení války císaři Vilémovi, jim politikou nebyla a patřilo do lóže. (68)

V roce 1914 určil Masaryk E.Beneše prostředníkem domácího a zahraničního odboje. Zvláštními úkoly byli pověřeni Přemysl Šámal (pozdější kancléř presidenta ČSR 1919-39, a vedoucí odbojové organizace "Politické ústředí" 1939-40) a C.Dušek. To byl základ tajného konspiračního spolku českého, jemuž bylo později dáno jméno "*Maffie*". (69) Důležité bylo Masarykovo přání, aby se vytvořil podle vzoru ruské podzemní činnosti "*tajný komitét*", který by prostředkoval mezi domácím a zahraničním odbojem. Pro členství v komitétu měli být získáni spolehliví politikové a veřejní pracovníci všech českých stran, kromě strany klerikální, opírající se o katolickou Církev. (70)

Česká "*Maffie*" nebyla pro Masaryka jenom skupinou politického odboje. Masaryk v ní hledal také něco mystického. Peroutka to sám dokládá: "*Ve smyslu tohoto mysticismu hledal Masaryk jakési stopy neznámých sil také v Benešově činnosti, zejména v jeho organizaci Maffie.*" (71) Šlo o prototyp moderní zednářské lóže.

Po návratu ze Švýcarska začal Beneš ihned provádět svěřené úkoly. Sdělil nejprve vzkazy od Masaryka dr. Šámalovi a dr. Scheinerovi, a jejich prostřednictvím zahájil jednání s dr. Kramářem. Po Kramářově souhlasu smluvil Beneš se Šámalem a Scheinerem konečnou podobu "*tajného komitétu*". Na Scheinerovo doporučení byl do rodící se "*Maffie*" přibrán advokát dr.Alois Rašín.K první schůzce pěti "*Maffiánů*"

došlo začátkem března u Šámala. Beneš byl jakýmsi tajemníkem "*komitétu*". Záhy se počet členů "*Maffie*" rozšiřoval, nejprve o pokrokaře dr. A.Hajna, pak o dr. Fr. Soukupa, předáka strany soc.- dem.

Kolem těchto nejzasvěcenějších osob se pak seskupila řada obětavých spolupracovníků, kteří se namnoze ani neznali. Řídili se zásadami: Neptat se, kdo jsou zasvěcenci a členové "*komitétu*"; když někdo dostal úkol něco vykonat, někam zajet či dodat zprávu dál, nesměl se ptát proč, k jakému účelu, ani kdo to poručil. (72) Tak se začala pevněji rýsovat celá organizace "*Maffie*". Beneš měl styky s Vídní, s různými kruhy v Praze a s policií, dr. Scheiner měl rozsáhlé styky sokolské a vojenské, stejně i dr. Šámal. Dr.Rašín měl styky politické, hospodářské, stranické. Z těchto jednotlivých skupin, v nichž členům politické "*Maffie*" většina ostatních spolupracovníků zůstala tajna, skládala se celá spiklenecká organizace. Co Beneš získal při svých pochůzkách a v osobních stycích, shromažďoval u sebe a pak za pomoci red. Hájka, Werstadta, své ženy aj. expedoval do Švýcarska.

Schůze "*Maffie*", pořádané pravidelně od února do července 1915, probíraly řadu otázek. Nejdůležitější bylo opatření peněz pro zahraniční a vnitřní akci, poslání posl.Düricha za Masarykem, jednání o Manifestu, jímž měl Masaryk své vystoupení proti Rakousku zahájit, jednání o odjezdu dr. Kramáře a o odjezdu dr. Scheinera k organizování vojáků. (73)

Členové "*Maffie*" navázali některé důvěrné styky se Slováky, zvl. s dr. Antonínem Štefánkem. Tyto styky se později prohloubily a do tajné činnosti byli zasvěceni: dr. Vavro Šrobár, dr. Emil Stodola, Matuš Dula, dr.Pavel Blaho, dr.Milan Hodža, dr.Dérer aj.

První období činnosti "*Maffie*" skončilo v polovině r. 1915, kdy byli Kramář, Rašín a Scheiner zatčeni, a Beneš unikl do ciziny. Spojení mezi Čechy a Švýcarskem bylo přerušeno. Náhradou se stalo spojení přes Holandsko (prostřednictvím malíře E.Filly). Na místa zatčených "*Maffiánů*" nastoupili noví lidé. Zůstal Šámal, a vedle něho důležitá místa zaujali ředitel Ústř. matice školské, Fr. Bělohrádek, dr. B.Franta. Později se k nim připojili dr. O.Butter a Jar. Werstadt aj. Nové období "*Maffie*" koncem r. 1916. Tehdy v ní zaujali důležité místo B.Štěpánek a spisovatel Jaroslav Kvapil. (74)

Benešovým příchodem se dostalo Masarykovi houževnatého pracovníka. Masaryk mohl opustit Švýcarsko a odebrat se do Londýna. Úlohy byly rozděleny takto: dr. L.Sychrava zůstal ve Švýcarsku, aby tu řídil "*Československou samostatnost*" a zajišťoval tajné spojení s Prahou, dr. Beneš byl určen do Paříže, Masaryk působil v Londýně. Poslanec Dürich vyčkával ve Švýcarsku až dostane povolení cestovat do Ruska. Důležité bylo, že Beneš přivezl s sebou schválený text "*Prohlášení proti Rakousku-Uhersku*". "*Prohlášení*" bylo podepsáno Masarykem a J.Dürichem, Bohumilem Čermákem a Bohdanem Pavlů (za Čechy v Rusku), Fr.Kupkou a Ant.Veselým (za Čechy v Paříži), J.Sýkorou a Fr.Kopeckým (za Čechy v Anglii), L. Fischerem, K.Perglerem a E.Voskou (za Čechy v USA), Albertem Mamatey a Fr.Draxnerem (za Slováky v USA) - celkem 13 osobami. (75)

V únoru 1916 přinesl dočasný pařížský pobyt Masaryka důležitou změnu pro vnitřní organizaci činnosti "*Maffie*" - zřízení "*Československé národní rady*". Stalo se tak po souhlasu poslance J.Düricha, dr. Sychravy a ing. Plesingera-Božinova, jež byli

povolání na poradu do Švýcarska. Složení "*Národní rady*":

prof. dr. T.G.Masaryk - předseda,
posl. J.Dürich - místopředseda,
dr. M.R. Štefánek - zástupce Slováků,
dr. E.Beneš - generální sekretář.

"Čs. národní rada" (ČSNR) pak řídila odboj až do konce války. Vystupovala jednala jménem národa doma, s jehož předními politiky byla pomocí "*Maffie*" v neustálém podzemním styku.

V červnu 1916 byl okruh pařížských spolupracovníků rozšířen o Slovákoameričana Štefana Osuského, znalého maďarštiny a uherských poměrů. Koncem r. 1916 byla v Londýně zřízena "*Tisková kancelář ČSNR*" (ředitel: J.Forman, sekretář zprvu Aleš Brož, pak Vl.Nosek), která dodávala do Anglie informace o situaci v Rakousku-Uhersku. ČSNR se vedle propagace věnovala též organizaci čs. vojska na půdě Dohody. (76)

Pokud jde o sociální strukturu "*Maffie*", ukazuje se zde velká převaha inteligence (právníci, profesori, filozofové, vědci, umělci, ojediněle inženýři).

Podobně jako Masaryk sledoval v "*Maffii*" něco jiného, než jen útvar politického odboji, činil tak i Beneš. Když se zabýval psychologickými a sociologickými aspekty "*Maffie*", hledal v její konspirativní stránce především faktor zdokonalující člověka : formuje charakter člověka, tříbí jeho ducha, vychovává. (77) Teprve potom se Beneš zabýval politickými účinky působení "*Maffie*" : utvoření organizace k udržování soustavného spojení mezi čs emigranty v cizině a odpovědnými politiky doma. (78) V zájmu pravdy dlužno uznat velkou účast Židů na činnosti Maffie: přes 600 českých Židů vstoupilo do legií, mnozí byli členy Maffie (In: C.Rybár - Židovská Praha, s. 128, Praha 1991 TV Spektrum).

Po převratu 1918 vznikají v Československu nové české lóže, které se spojují ve "*Velkou národní lóži československou*". Zednáři mají zásluhy na tom, že jejich působení mohlo začít ve svobodné vlasti. V dohodových lóžích byly navázány mnohé nitky zahraniční činnosti pro samostatné Československo. (79)

T.G.Masaryk, který se stal presidentem, začal hned prosazovat proticírkevní politiku. Už v roce 1910, tedy dlouho před válkou, řekl: "*Jakmile se domůžeme politické svobody, bude prvním naším krokem odluka církve od státu.*" Po převratu však většina Národního shromáždění odmítla pojmout odlukový paragraf do ústavy. Smysl odluky je dopomoci státu k právnímu panství na celém státním území, a učinit ze státu jediného tvůrce práva. Odebírá Církvi státní podporu a zároveň bere státu vliv na Církev a hrozí vytvořit uvnitř státu cizí těleso, navíc ještě naplněné hořkostí a málo asi dbající loyality. Když čs. vláda upustila od odluky, opustila tak podstatnou část Masarykova programu. Vlastním původcem a režisérem tohoto odklonu byl min. vnitra a zást. min. předsedy Švehla. Sledoval přitom především jeden cíl - konsolidaci. Ústava tedy sice neuzákonila rozluku, avšak neustavila také nic, co by se jí přičilo. Budoucí Národní shromáždění dostalo možnost usnésti se na ní kdykoliv odhlasováním prostého zákona. (80)

Ač je nesporné, že lóže byla místem, ve kterém si mohli podat ruce i osobnosti jinak kulturně tak vzdálené jako byli třeba T.G.Masaryk a Zd.Nejedlý, přesto z výše uvedených faktů vyplývá, že pokud stáli u vzniku československé republiky

svobodní zednáři, tedy nemohli být i přes spojení v jediné československé lóži docela jednotní. Nejednotnost praktického postupu zednářů v Československu odpovídala nejednotnosti ve světovém zednářství. Objevovaly se však pokusy o sjednocení svobodných zednářů. V říjnu 1921 se v Neuchatelu ve Švýcarsku ustavila "*Mezinárodní jednota svobodných zednářů*". Účastnilo se jí 17 velikých zednářských "mocností"; jejich počet o čtyři léta později vzrostl na 26. V uvedené jednotě se setkaly obě velké větve zednářství - románská a anglosaská, ovšem jenom nakrátko. Světové názory obou těchto větví jsou totiž docela protichůdné. A tak již na 2. sjezdu, který se konal v Bruselu 27.- 30. září 1923 došlo k rozkolu. Konečně 2. srpna 1924 ohlásila newyorská velkolóže své vystoupení ze zednářské internacionály. Vzápětí ji následovaly velkolóže holandská a filipínská zednáři. V říjnu 1925 se sice v Ženevě odbýval další sjezd, ale nemožnost udržet anglosaské zednářství nadále při jednotě a získat vnitřně roztržité německé zednářství, ukázala zřetelně, že "*Mezinárodní jednota*" je přes jejich 28 "mocností" pouhá iluze. (81)

Pokud jde o počty zednářů na začátku 30. let XX. století, světová statistika uvádí následující údaje: (81)

světa díl : počet lóží : počet členů:

Evropa 8 357 741 725

Azie 102 7 000

Afrika 86 4 500

Severní Amerika 18 000 3 509 000

Střední Amerika 314 35 000

Jižní Amerika 639 50 000

Australie 2 020 192 300

Celkem 29 518 4 539 525

Další přehled ukazuje počty zednářských lóží a jejich členů v některých státech Evropy na začátku 30. let 20. století. (81)

stát : počet lóží : počet členů :

Anglie 4 462 400 000

Belgie 25 4 500

Bulharsko 18 500

Československo 37 1 805

Dánsko 32 8 310

Francie 674 47 500

Irsko 679 70 000

Jugoslávie 26 100

Německo 722 76 360

Norsko 23 11 105

Polsko 11 450

Portugalsko 79 5 000

Rakousko 22 1 790

Rumunsko 54 3 350

Řecko 49 6 000
 Skotsko 1 107 59 000
 Španělsko 123 6 829
 Švédsko 30 22 120
 Švýcarsko 39 5 000
 Turecko 23 2 300

Okolnost, že společnost, která dosahovala začátkem 30. let počtu 4,539.525 členů, nemohla zůstat bez velkého, mnohostranného vlivu, je každému myslícímu člověku jasná. Většina těchto členů je ovšem zařazena do nižších "stupňů" (učedník, tovaryš, mistr), takže zjevně nemá žádný politický vliv. Teprve nad těmito třemi stupni jsou "vysoké stupně", rostoucí až do 33. stupně. (81)

Československá politika první republiky se vyznačovala tím, že s návazností na vzrostlé národní sebevědomí mladé demokracie podporovala převod německého velkokapitálu v českých zemích a na Moravě do rukou českých podnikatelů a akcionářů. Pokud se finanční kapitál soustřeďoval u Židů, pak německý kapitál přecházel hlavně do jejich rukou.

Celkovému důrazu svobodného zednářství na osvětovou činnost odpovídá snaha ovládnout školství, zvláště tradičně prestižní oblast stavebnictví, dále sféru podnikání, která nějak souvisí se společenskými sdělovacími prostředky, tozn. průmysl polygrafický, papírenský, dále zábavní průmysl, zvláště nově se prosazující průmysl filmový. Tam lze nejspíše odhalit působení svobodného zednářství. Mezi pražskými podnikateli v tomto ohledu vynikli ing.Václav Havel (1861-1921), člen správní rady *Pražské akciové tiskárny*, který postavil první obchodní dům (Lucerna 1907), a jeho synové Miloš a Václav; první vynikl jako filmový podnikatel, takže se stal předsedou Správní rady film. společnosti A.B.- Barrandov (1928), druhý jako stavitel čtvrti Barrandov. Okolnost, že častými investory stavebních podniků bývali podnikatelé židovského původu (*Brouk & Babka*, apod.), však sama ještě netvoří důvod pro jakékoli domněnky o tzv. *židozednářství*; svědčí jen o tom, že naši bratři židovského původu disponovali značným kapitálem a byli ochotni jej takto investovat. Jiná by snad byla otázka, kdyby se uvážilo, že např. brněnský Orient měl sídlo zase třeba právě v obchodním domě *Brouk & Babka*.

Obrisy rozložení, jakož i přibližnou velikost zednářských lóží a účinnost jejich působení v Československu za I. republiky lze získat projekční metodou sledováním rozložení, doby vzniku krematorií, (82) popř. výše nákladů vynaložených na stavbu. Jména jejich architektů mohou leccos napovědět o členství v zednářských lóžích. Budovali v nich totiž "*pomníky*" novodobému zednářství. Krematoria v českých zemích a na Moravě : (83)

Město rok zřízení architekt náklady (mil.Kčs)
 Liberec 1918 arch.Bitzan
 Praha 1921 proviz.
 1932 nové arch.Janák 8
 Most 1924 arch.Feuerstein-Sláma 0,72
 Nymburk 1924 arch.Feuerstein-Sláma

Ostrava 1925 ing.F.Mencl-arch.V.Hofman 0,75

Čes. Budějovice 1925 arch.A.Wiesner

Plzeň 1926 arch.A.Wiesner

Brno 1930 arch.A.Wiesner 3,5

Karlovy Vary arch.Langhammer .

Vedle těchto dokladů praktického působení zednářství v Československu za 1. republiky nás četné jiné doklady přesvědčují o mohutnosti druhého směru zednářství - vnitřně velmi diferencovaného směru temné mystiky, spiritismu, teosofie, mantiky (věšectví), alchymie, kabbaly, atd. Bylo založeno velké množství okultních spolků, teosofických společností a kroužků přátel orientálních nauk. (Např. "*Společnost pro mystická studia*" zřízená v Praze r.1926, spolek "*Psyché*", mezi jehož členy najdeme Fr.Drtíkolu, bratry Arnošta a Otakara Čapky. V samostatných nakladatelstvích a edicích (např. Ed.*Psyché*) a časopisech (*Psyché* od r. 1924) vycházela záplava překladů děl autorů cizích (84), ale i četná díla domácích autorů. Z domácích vynikl především Karel Weinfurter (1868-1942). (85)

Weinfurter byl v letech 1888-1890 členem spiritistického kroužku, který navštěvovali také hr. Harrach, baron Leonardi (člen vídeňské teosofické lóže) a bankéř G.Meyer (pseud. Meyrink). Na podnět Leonardiho se Weinfurter a Meyrink dali do studia okultismu a teosofie. Po zřízení pražské lóže "*U modré hvězdy*" se Weinfurter stal jejím tajemníkem. Jak Weinfurter, tak Meyrink se pod vlivem vídeňské teosofické lóže vyhranili jako představitelé temné mystiky, přitažlivé i záludné tím, že předstírá křesťanské základy, ale později svádí do panteismu. V letech 1921-22 řídil Weinfurter vydávání *Okultní a spiritistickou revue*. Později ji vedli Emanuel z Lešehradu (1923) a Jiří Karásek ze Lvovic (1924).

V dvacátých letech však vstoupila antroposofie a teosofie do nového výrazně se lišícího období. V tomto období dochází programově k estetizaci idejí zednářství, zahalených do tajemných symbolů. Děje se tak jednak pomocí teorií, podsouvajících krásu a umění teosofické a antroposofické výklady, (86) jednak pomocí návodů k "*umění života*", (87) a konečně také vlastní uměleckou tvorbou jakožto ilustrací zednářských idejí. (88) Tato estetizace jako způsob vyzařování zednářských idejí do okolí není však v rámci patogeneze svobodného zednářství ničím docela novým, nýbrž se projevovala už v minulých stoletích. (89)

Nacistická okupace za II. světové války se pokusila odstranit rozbujelé zednářství v Československu, avšak většinou ho je

zatlačila do hlubší ilegality. Výmluvně to dokládá F. Škutina ve vzpomínkách Františka, knížete Schwarzenberga: "*Když bylo při schůzi čs. vlády čteno německé nařízení proti zednářům a zákaz, že žádný svobodný zednář nesmí být ministrem, tak prof.Kapras (prof. dějin českého práva; od zač. okupace min. školství a nár. osvěty) povstal a řekl: 'Tak já jdu domů', načež ho jeden z kolegů ministrů zadržel: 'Jen si zase sedni! Zednáři jsme tady skoro všichni, ale co je komu do toho!'*" (90) Přesto nacismus nepochybně zasáhl zednářství velmi citelně. Vždyť např. v sousedním Rakousku zbylo ze 2000 členů vídeňské velkolóže v r. 1938 do roku 1945 jen 70. (91) O likvidaci židovských lóží není pochyb. Byly též zrušeny všechny spiritistické a teosofické spolky a kroužky, zastaveno vydávání okultní literatury a periodik. Ze

známých českých zednářů byl uvězněn např. K. Weinfurter. Z několika tisíc čs. zednářů zbylo po válce jen pár stovek. Čs. lóže byla obnovena v r. 1947 a o čtyři roky později uvedena do "*klidového*" stavu. Poválečný stav znamenal pro zednáře jejich ponenáhlou obnovu v nových strukturách, těžících z fyzického i morálního zbídačení národů postižených dlouhou okupací a válkou. Mnozí příslušníci lóže zde úspěšně pronikli k politické moci. Ostatní zaujali stanovisko taktického vyčkávání, zda tento *pokus* s internacionalismem vyjde, či zda se jim opět vymkne z rukou jako předtím *pokus* s německým nacismem. Po zahájení fyzické likvidace poválečných zbytků katolické Církve (což vyhlíželo pro zednáře slibně), však brzy následoval "*Proces se Slánským*". Ten ukázal Židům a zednářům, že se jim vymyká z rukou také situace v Československu. Za této situace se zednáři zaměřili na ponenáhlé pronikání do předních pozic méně ohrožených sfér, jako např. zdravotnictví.

Mezi státy, ve kterých od poloviny 20. stol. rychle bují zednářství, patří především Itálie. V roce 1970 bylo na 20 tisíc italských zednářů sdruženo ve více než 500 lóžích. (92) Hledáme-li souvislost mezi tímto nárustem zednářství a II.vatikánským koncilem (1962-1965), není náhodná. Církev sv. se zde totiž otevírá světu, přijímá lidskou společnost na cestě ke sjednocení a přijímá na sebe závazek sloužit Božímu lidu na jeho pouti dějinami. Taková otevřenost Církve sv. je nesporně přitažlivá pro její nepřátele v zednářských lóžích.

Z třistaleté historie svobodného zednářství vyplývá, že přes všechny líbivé a mravoučné proklamace a přes nejružnější zatemňování struktur a působení zednářů pomocí teosofie, mysticismu či kabbaly, jsou zednáři zaměřeni veskrze pragmaticky a sledují jediný cíl : maximálně rozšířit svůj vliv a moc na celém světě; to s sebou nese úsilí ochromit vliv všech zařízení, sledujících podobný cíl - tedy především Církve katolické, neboli všeobecné, univerzální.

Nelze pochybovat, že při ďáblově nadlidské inteligenci pronikl duch temnoty skrze zednáře též mezi některé lidské účastníky II. vatikánského koncilu, nicméně ten rozhodující účastník koncilu - Duch svatý - zůstává nezávislý; navíc božský zakladatel Církve sv. se za nás přimlouvá. (Lk 22, 31) Na jedné straně se sice může z koncilových dokumentů zdát, že se tu nebývale prosadil důraz na lidská práva, důstojnost lidské osobnosti, ekumenismus, úsilí o mír mezi národy, tedy na hodnoty, o které se navenek od časů osvícenství opírali zednáři; avšak na druhé straně tu byl vítězně sveden boj právě o tyto hodnoty, jež nepocházejí od osvícenců, nýbrž Spasitele; a právě tím byl vzat zednářům "*vítr z plachet*". Následkem toho totiž zbývá pro existenci a působení zednářství už daleko méně motivů, zdůvodňovaných sociálně, ekologicky, antropologicky. Definitivní vítězství však bude až v Božím království. Do té doby jsou ovšem i závěry II. vatikánského koncilu vystavovány nebezpečí jednostranných výkladů ze strany lidí, či jsou jen ignorovány dílem z lenosti, dílem z intelektuální nedostačivosti některých křesťanů.

V třetí čtvrtině 20. stol. vznikly v různých státech východní Evropy, Československo nevyjímaje, některé zvláštní útvary. V souvislosti s nimi se hovořilo o "*disidentství*" a o "*paralelní, druhé*" či "*podzemní kultuře*". O co se jednalo ? Václav Havel, o jehož zasvěcenosti v těchto otázkách dnes nemůže nikdo vážně

pochybovat, uvádí, že "titul 'disident' si vysloužili hlavně ti občané sovětského bloku, kteří se rozhodli žít v pravdě, a kteří navíc vyhovují těmto podmínkám :

1) své nekonformní názory projevují veřejně a soustavně a díky tomu jsou na Západě známí;

2) dále, že si těmito svými postoji posléze vydobyli také ve svých zemích nějakou míru vážnosti u veřejnosti i u vlády, a že tedy přece jen disponují nějakou mírou nepřímé faktické moci;

3) obzor jejich kritické pozornosti a jejich angažovanosti přece jen nabývá do jisté míry politický charakter; 4) jsou to lidé založení spíše intelektuálně, tedy náchylní k písemnému projevu, neboť písemný projev je hlavní prostředek, kterým disponují;

5) jsou to lidé, o nichž se na západě hovoří častěji v souvislosti s občanskou angažovaností nebo s politicko - kritickým aspektem jejich práce." (93)

"Zatímco z etymologického hlediska znamená 'disident' totéž, co odpadlík, ve skutečnosti se 'disidenti' necítí být odpadlíky. Označení 'disident' vyvolává dojem, jakoby šlo o nějakou speciální profesi, které 'disident' dosahuje, aniž by o ni usiloval, avšak původně je 'disidentní' především určitý existenciální postoj. (93)

Pojem "disident" se zde tedy chápe především jako mravní kategorie, k níž spontánně přistupuje nějaká míra politického vlivu doma i v cizině. Dále se tu objevuje cílevědomá snaha navazovat na odkaz T.G.Masaryka : "Jestliže Masarykova 'drobná práce' neměla nikdy znamenat imperativ za jakoukoli cenu se udržet v existující struktuře, pak může mít tento smysl i dnes."

Současně se tu projevuje snaha zobecnit "disidentství" jako jedinou možnou životní alternativu, do níž jsou všichni lidé vrženi: "Disidentem se člověk nestává tak, že se jednoho dne rozhodne pro tuto svéráznou kariéru, ale proto, že vnitřní odpovědnost, kombinovaná s celým komplexem vnějších událostí ho prostě do tohoto postavení uvrhne : je vyhozen z existujících struktur a postaven do konfrontace s nimi...Dnes najdeme disidenta na každém kroku. Disidentství již není alternativou masarykové koncepce 'drobné práce', ale mnohdy naopak jejím jediným možným výsledkem. (94)

Jestliže nebyli všichni občané východního bloku "disidenti", bylo to snad jejich mravní zaostalostí? Jak se na disidenty dívali jejich krajané? "Obyčejné rodiny vesměs uznávaly, že disidenti mají svou pravdu, ale nebyly si jisty, jestli je to také jejich pravda. Vážily si postojů disidentů a tohoto alternativního způsobu myšlení. Velká většina populace vnímala disidenty jako 'jiné rodiny'...Disidentské kruhy byly vnímány jen jako zvláštní druh rodin 'panských'. Z hlediska lidové moudrosti byli to lidé, kteří koneckonců - stejně jako komunisté - 'jsou živi z ideologie'. Jejich obecná známost, třeba negativní, jim poskytovala privilegia, jež obyčejný člověk neměl." (95)

V souvislosti s československým "disidentstvím" je třeba si všimnout "Charty 77" : " Kořeny Charty 77 jsou v pokusech lidí, kteří se neuchýlili do ústraní, a kteří se pokoušeli zachraňovat zbytky nadějí, které jsme měli z roku 1968. V pol. 60. let se jisté složky naší společnosti, zejména intelektuálové, začaly pokoušet o znovuvytvoření jakýchsi forem samostatného a nezávislého myšlení. V té době vznikla např. edice Petlice, samizdatová edice české beletrie. Prvním výrazným impulzem k

překonání izolovanosti oněch různých skupinek a snah, které u nás od roku 1973-74 existovaly, byl soudní proces s rockovou skupinou 'The Plastic People of the Universe'. Na jaře 1976 bylo asi 19 hudebníků a příznivců této nekonformní skupiny zatčeno a uvězněno. V této době v naší zemi již existovaly různé skupiny 'disidentů', kteří se vyvinuli z lidí aktivních v r. 1968, jež se po nástupu Husákova vedení stali terčem nepřetržitých útoků propagandy a policie...Sešli jsme se třikrát na společných schůzkách se zástupci různých, dosud izolovaných skupin a navzájem nekomunikujících okruhů bývalých politiků (Jiří Hájek, Zd.Mlynář), spisovatelů (Ludvík Vaculík, Pavel Kohout, Václav Havel) a několika dalších lidí - na těchto schůzkách bylo předznamenáno názorové spektrum Charty 77. Všechny tyto různorodé skupiny spojovala základní lidská práva.

Na podzim 1976 vstoupily v platnost mezinárodní pakty o lidských právech, které byly ratifikovány naším parlamentem. Pak vzniklo první prohlášení Charty 77. Jeho obsahem byla konfrontace těchto uzákoněných paktů s realitou naší totalitní společnosti. prohlášení bylo předáno státním úřadům. (6.21.1977) (96) Sdružení "Charty 77" se tedy projevovalo okázale "legalisticky". (97) V tomto smyslu soustavně demonstrovaného legalismu, pochopili účastníci tohoto vystoupení "Chartu 77": "Prvních 250 signatářů Charty 77 pochopilo myšlenku Charty 77 ne jako nějaké jednorázové vystoupení, ale jako počátek souvislé práce a činnosti. Od té doby do května 1979 vydala Charta 24 dokumentů, mnoho sdělení, protestů, dopisů, atd. Uvnitř Charty 77 vznikla řada iniciativ, jako třeba Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, Fond občanské pomoci." (98)

Vnitřní výstavba "Charty 77": jednalo se o "plošnou" organizaci, dílem tajnou, zčásti polotajnou, bez diferencovanější struktury. Jejím členem se stal každý, kdo podepsal její prohlášení a veřejně se k ní přihlásil. (To ovšem naplno otevíralo cestu tajným agentům státní bezpečnosti do "Charty 77", kteří pokud byli později pronásledováni, tedy jen zdánlivě).

Z hlediska sociálního složení "Charty 77" je zajímavý fakt, že podíl lékařů a podíl umělců (spisovatelé, dramatici) mezi jejími signatáři byl přesně obrácený, než jaký je jejich vzájemný podíl v populaci. (99) "Charta 77" měla instituci svých "mluvčích", která se na jisté období štafetově předávala, a dále organizaci podpory mluvčích a jejich rodin po dobu jejich zapojení. Šlo tu o "vznik a konstituci takových struktur, které jsou zřetelně paralelní, resp. nezávislé, které jsou ale oficiálními institucemi v různém stupni respektovány nebo aspoň tolerovány; takové útvary přesahují rámec adaptace liberalizujících se oficiálních struktur na autentické potřeby života, ale jsou výrazem těchto potřeb, vynucujících si přiměřené postavení v kontextu toho, co tu je...Někteří z nás se v posledních létech (r.1978) ocitli v postavení jakýchsi 'profesionálních disidentů', prominentních opozičníků, jakýchsi 'chráněných zvířat', jimž je dovoleno leccos, co jiným dovoleno není." (100) Tak přední "disident" potvrzuje, že "disidenti" vlastně byli svým okolím poněkud manipulováni. Ač se této vnější manipulaci slovy bránili, (101) fakticky přijímali své postavení "chráněných zvířat" jak bylo zevně vymezeno. Zkušeným bojovníkům proti totalitarismu byl takovýto postoj cizí. (102) Okolnost, že "disidenti" fakticky setrvali v pozicích, do jakých byli v rámci "Charty 77" zevně vmanipulováni, vyplývá nejen z jejich přesvědčení, že jedině tudy mohou realizovat program "rovnost - volnost - bratrství",

(103) ale také z domněnky, že *"Charta 77"* je něčím víc, než jen lidské dílo, totiž něco mystického. (104)

"Disidentské hnutí" tvořilo "kontra-elitu" s poměrně úzkou a nezřetelnou sociální základnou. (105) Lze konstatovat, že přítomnost této "kontra-elity" přišla nanejvýš vhod v situaci, kdy se stávající komunistická garnitura rozhodla uvolnit své pozice, a mohla odejít s jistotou, že nenastane anarchie, ale že vládní pozice budou obsazeny známými lidmi. Tím se ovšem neříká, že by tzv. *"sametová revoluce"* byla snad jen výsledkem spiknutí nějakých temných sil, stejně tak, jako nemůže nikdo tvrdit, že se v dějinách všechno stalo jenom náhodou. (106)

Jisté je, že do významných pozic v Československu po roce 1989 pronikli mnozí lidé z *"Charty 77"*. Svoboda umožnila volby, z nichž jako prezident vyšel Václav Havel. Svoboda také umožnila legální obnovení zednářských lóží stejně tak, jako mohutné rozšíření spiritistické, okultní, kabbalistické, teosofické aj. literatury, (107) jakož i různých nejasných hnutí mezi mládeží, zejména hnutí *New Age*. (108)

Ani po svém zvolení prezidentem neustal V. Havel ve svém obětavém úsilí o *"všeobsaňlou existenciální revoluci"*, která by vedla k *"mravní rekonstrukci společnosti"*. (109)

V díle *"Letní přemítání"*, které napsal V. Havel poté, co se stal prezidentem, je nastíněn program *"budování duchovního státu"*. Jaké mají být jeho základy? *"Naše politika musí vyrůstat především z ideje lidských práv, jak se k ní moderní lidstvo dopracovalo. Svoboda jednotlivce, rovnost a univerzalita občanských práv - to všechno vlastně z této ideje vyrůstá."* (110) Bylo by zajímavé prozkoumat, do jaké míry takovýto program *"budování duchovního státu"* koresponduje s pojetím společnosti u Helvétií a jiných osvícenských *ideologů* zednářství.

Jiným rysem tohoto pojetí je značné idealizování československé společnosti zdůrazňováním nějakého zvláštního čs. humanismu. (111) Nyní se otevírá cesta k *"budování duchovního státu"*. Jak se ale buduje *"duchovní stát"*? *Žádný jednoduchý návod neexistuje. Je to věc náročné dlouhodobé a nikdy nekončící práce výchovné a sebevýchovné. Školy musí v mladých lidech pěstovat svobodomyšlného ducha a samostatné myšlení. Školství je prostě třeba humanizovat. Škola musí vést mladé lidi také k sebevědomému občanství."* (112) Ani nepatrnou zmínkou se zde při *"budování duchovního státu"* nepamatuje na úkol náboženství nebo Církve. Naopak, s těmi se tu programově nepočítá: *"Budovat duchovní stát znamená rehabilitovat lidskou bytost jakožto svéprávný subjekt individuálního svědomí, individuální odpovědnosti a i zcela neabstraktní lásky k bližními."* (113) Tak i tato krásně nastíněná koncepce zůstává *"zavěšená v oblacích"*, protože soustavně opomíjí vztah člověka k Bohu.

Autor *"Letního přemítání"* se sice ohrazuje proti výtkám těch, kdo ho označují za idealistu, snílka a utopistu, nicméně trvá dál na prosazování své koncepce s odůvodněním, že *"se člověk má v principu snažit o dobrou věc, než nedělat nic"*. (114)

Jisté však je, že nemá-li člověk jasno v tom, co a jak chce, nemá raději vůbec jednat. I když člověk totiž zná cíl, má možnost volit různé prostředky k jeho dosažení. Je nedeterminován vzhledem k prostředkům. Tato nedeterminovanost však ještě není svoboda, nýbrž jen její předpoklad. Nedeterminovanost je pouze popření determinovanosti, zatímco svoboda volby je pozitivní, je to schopnost vůle srovnávat

kterékoli dobro s dobrem absolutním a rozhodnout se pro poznané dobro. Svoboda volby spočívá v následujícím úkonu: *'dobro se má chtít', 'tento úkon je dobro', 'tento úkon se má chtít'*. Nemá-li v premise *'tento úkon je dobro'* hlavní roli rozum, nýbrž vůle, pak jednání, k němuž to vede, je z lidského hlediska neospravedlnitelné. Nejedná se totiž na základě poznaného dobra, ale na základě pouze chtěného - nejasného dobra. Kde však má člověk poznat tyto věci? Stačilo by obrátit se k sociální nauce Církve, která odhaluje celou danou problematiku, a to i s plným doceněním jejích hledisek antropologických, ekologických a jiných.

Za podmínek hrozivého nárustu globálních problémů lidstva by bylo na místě spojování všech sil a sjednocování se ke společnému dílu. Církev katolická uvádí svůj program řešení těchto problému otevřeně ve svých dokumentech. A zednáři? Setrvávají ve výlučné pozici. Ze své exkluzivní pozice se snaží intrikovat proti katolické Církvi, zejména proti Svatému Otci, a proti demokracii ve světě, korumpovat a oklešťovat lidi pomocí peněz a konzumního zboží, ochromovat jejich viditelné struktury, dosáhnout rozšíření sféry svého vlivu ve světě. Důkazem mocensko - politických záměrů svobodných zednářů je např. proces se členy lóže *"Propaganda 2"*, probíhající od 12. října 1992 v Římě. Po jedenáctiletém vyšetřování se ocitlo před soudem 16 členů uvedené zednářské lóže, obviněných mj. ze spiknutí proti italskému státu. Na seznamu členů této lóže bylo 179 vysokých důstojníků ital. armády, 59 členů parlamentu, tři ministři, osm ředitelů deníků, 128 vedoucích činitelů stát. podniků atd. (115) A u nás se zatím nadále udržuje mýtus, že v zednářství jde o něco ušlechtilého, co však stejně patří spíše do historie.

Odkazy :

1) J. Valentin Andreä - Fama fraternitatis, Réformation universelle du monde entier.

2) G.Martin - Essai d'une interprétation symbolique des grandes intermédiaires entre Maitre et Rose-Croix, Toulouse 1922; F.A.Yates - Aufklärung im Zeichen des Rosenkreuzes, Stuttgart 1975 Ed. Alpha; W.E.Peuckert - Das Rosenkreutz, Berlin 1973; C.Ambesi - I Rosacroce, Milano 1976; H.Jennings

- Die Rosenkreuzer. Ihre Gebräuche und Mysterien, Schwarzenburg 1979.

3) A.Calvert - The Grand Lodge of England 1717-1917, being an Account of 200 Years of English Freemasonry, London 1917; J.R.Clarke - A History of Britannia Lodge, Sheffield 1961.

4) Andersons Constitutions of the Free Masons edition of 1723, New York 1905

5) D.Knoop - G.P.Jones - The Genesis of Freemasonry, Manchester 1949 Press of Univ.; G.R.Kuëss - Die Vorgeschichte der Freimaurerei im Lichte der englischen Forschung, Hamburg 1960 *"Die Blaue Reihe"* No.11.

6) G.S.Draffen - Freemasonry in Scotland in 1717, London 1971;

R.S.Lindsay - The Scottish Rite for Scotland, Edinburgh 1957; L.Vibert - Freemasonry in the Two Kingdoms England and Scotland, In: *Ars Quatuor Coronatorum*, 85 (1972).

7) E.Brault - Le Mystère du Chevalier Ramsay, Paris 1978; C.N.Batham -

Chevalier Ramsay. A New Appreciation, In: *Ars Quatuor Coronatorum* 81 (1868) 280; A.Mellor - Die unbekannte Grundurkunde der christlichen Freimaurerei, Uetersen/Holstein 1968.

8) W.Begemann - Vorgeschichte und Anfänge der Freimaurerei in Irland, Berlin 1911; G.Kloß - Die Geschichte der Freimaurerei in England, Irland und Schottland aus den ächten Urkunden dargestellt (1685-1784), nebst einer Abhandlung über die Ancient Masons, Graz 1971.

9) L.Haas - Wolnomularstwo v Europe srodkowo-wschodniej w XVII i XIX wieku, s.38-145, Wroclaw 1982 Ossolineum.

10) A.Weishaupt - Das verbesserte Systender Illuminaten mit allen seinen Einrichtungen und Graden, Frankfurt – Leipzig 1793.

11) N.Schindler - Der Geheimbund der Illuminaten - Aufklärung, Geheimnis und Politik, In: Hrsg. H.Reinalter - Freimaurer und Geheimbunde im 18. Jahrhundert in Mitteleuropa, s.284-307, Frankfurt a.M. 1989; F.Runkel - Geschichte dee Freimaurerei in Deutschland, I., Berlin 1931; R. v. Dülmen - Geheimbund del Illuminaten, Stuttgart-Bad Cannstatt 1975.

12) A.von Knigge - Über den Umgang mit Menschen, Darmstadt 1967

13) F.Ribadeau-Dumas - Cagliostro, Paris 1966; R.Gervaso - Cagliostro, Milano 1974; N.Matteini - Il *conte* di Cagliostro, Bologna 1969; C.Photiades - Les vie du Comte de Cagliostro, Paris 1932; C.Francovich - Storia della Massoneria in Italia dalle origini alla Rivoluzione Francese, Firenze 1974; G.Gentile - Il misterio di Cagliostro e il sistema egiziano, Livorno 1973.

14) R.Vénier - Mirabeau franc-macon, Marseille 1951; A.Donton - Les franc-macon manceaux et la Révolution francaise, Les Mans 1958; L.Haas - Wolnomularstwo..., s.147-148.

15) J.Bode - Ist Cagliostro der Cher der Illuminaten?, Gotha 1790

16) G.Martin - La franc-maçonnerie francaise et la préparation de la révolution, Paris 1926; H.Reinalter - Aufgeklärter Absolutismus und Revolution zur Geschichte des Jakobinertums und der frühdemokratischen Bestrebungen in der Habsburger Monarchie, Innsbruck 1977.

17) L.Haas - Wolnomularstwo..., s.147-148.

18) L.Amiable - La R.Loge "*Les Neuf Soeurs*", Paris 1897.

19) H.Wagner - Die Loge *Zur wahren Eintracht* 1781-1785. Das Ende der österreichischen Freimaurerei im 18. Jahrhundert, In: Festschrift *Fünf Jahre Libertas*, Wien 1965.

20) J.Haubelt - Studie o Ignáci Bornovi, Praha 1972; E.Zellweker - Ignaz von Born.das Urbilt des Sarastro, Bad Kissingen 1956; H.Reinalter - Joseph Sonnenfeld und die Französische Revolution, In: Innsbrucker Historische Studien, I (1978)77.

21) J.Kroupa - Alchymie štěstí, Brno 1986, s. 60, Muzejní a vlastivědná společnost.

22) Kroupa - Tamtéž, s.61; Podrobněji viz: G.Trautenberger - Die Chronik der Landeshauptstadt Brünn, Brünn 1897.

23) Kroupa - Tamtéž, s.64, 69, 80, 215.

24) S.Moravia - Il tramonto dell'illuminismo. Filosofia e politica nella società

francesse 1770 - 1810, Bari 1968.

25) Kroupa - Tamtéž, s.83.

26) Čeští zednáři dlouho udržovali legendu, že první zednářskou lóži v Čechách založil hr. Frant. Ant. Sporck na svém zámku r.1726. Tuto legendu šířil ještě E.Lešehrad (In: Tajné společnosti v Čechách, s.51, Praha 1922), avšak posléze byla vyvrácena. (F.Zachystal - Domnělé Sporckovo zednářství, In: Svobodný zednář, Praha 1937, č.7.

27) Haas - Tamtéž, s. 73-74.

28) Haas - tamtéž, s. 99, 115-117.

29) C.Straka - Reforma pražských zednářských lóží r.1778, In: Český časopis historický, 1 (1925) 117-121.

30) Kroupa - Tamtéž, s.87, 92.

31) Tamtéž, s.97, 196-197.

32) Tamtéž, s. 108.

33) M.Brunner - Geschichte der Juden in Brünn, In: H.Gold - Die Juden und Judengemeinden Maehrens in Vergangenheit und Gegenwart, Brünn 1929; Gutman Klemperer - R.Jonathan Eybeschütz, Praha 1858; B.Brilling - Die Nachkommen des R.J. Eybeschütz, In: Hebrew Union College Annual, 35 (1964) 255-273; G.Scholem - Ein verschollener jüdische Mystiker der Aufklärungszeit, E.J. Hirschfeld, In: Yearbook of the Leo Beack Institute, VII (1962) 247-278; J.Katz - Der orden der Asiatischen Brüder, In: Hrsg. H.Reinalter - Freimaurer und Geheimbünde im 18. Jahrhundert in Mitteleuropa, s.241-51, Frankfurt a.m. 1989 Suhrkamp.

34) H.Reinalter (Hrsg.) - Jakobiner in Mitteleuropa, Innsbruck 1977.

35) G.Leti - Carboneria et massoneria nel Risorgimento italiano, Saggi di critica storia, Bologna 1966; P.Mariel - Les Carbonari. Idealisme et révolution permanente, Paris 1971.

36) A.Luzio - Massoneria e il Risorgimento italiano, Bologna 1926

37) E.Lennhoff - Tajné politické společnosti, s.113-114, Praha 1932 J.R.Vilímek.

38) J.Špirko - Církevní dejiny, II, s.357, 299-300, Turč. sv.Martin 1943.

39) E.Lennhoff - tamtéž, s.123-126.

40) Byla to především vlna otřesů, které se po roce 1848 převalila přes celou Evropu. Ve vztahu k další patogenezi zednářství v rakouské monarchii je příznačné, že se už v té době vytvořila závislost mezi brněnskou lóží a lóžemi italskými. Jistou roli v tom sehrála okolnost, že řada italských karbonářů byla od r.1822 v Brně na Špilberku. V roce 1848 jim císař udělil milost. Italská lóže "*Dante Alighieri*" spolu se svými brněnskými spojenci zde na jejich památku vybudovala honosný pomník. (25.10.1925) Od té doby se datují vzájemné kontakty.

41) E.Lešehrad - Stručné dějiny svobodného zednářství, s.37-85, Praha 1937; J.Volf - Purkyně jako zednář před soudem, In: Wiener Freimaurer-Zeitung, 4-5 (1926) 21.

42) Haas - Tamtéž, s.261.

43) E.Lešehrad - Tajné společnosti v Čechách, s.62. Praha 1922.

44) Z.Gintl - Svobodné zednářství, s. 84-85, Praha 1926.

45) F.L.Rieger - Slovník naučný, VIII, s.1172, Praha 1887 Kober.

46) G.Kuëss - B.Scheichelbauer - 200 Jahre Freimaurerei in Österreich, s.137-

150, Wien 1959; L.Abafi - Geschichte der Freimaurerei in Österreich-Ungarn, V, Pest 1899.

47) Haas - Tamtéž, s.435-436.

48) A.Hartl - K historii pražské lóže Hiram, In: Svob. zednář, 7(1935) 130.

49) Haas - Tamtéž, s.452

50) Tamtéž, s.491-496. V tomto směru vyniká především pražská lóže "*U modré hvězdy*", založená advokátem K.L.Pražákem, a K.Weinfurterem (1891). Pražák posléze založil v Praze martinistický kroužek (1899). V r. 1893 vstoupil do této lóže také básník J.Zeyer. V této lóži působil též bankéř-spisovatel Gustav Meyer (zv.Meyrink), který se však se svou skupinou oddělilo od lóže a založil "*Teosofický spolek*" (1897) a vydával časopis "*Lotus*". Viz : E.Lešehrad - Po stopách tajných společností, s.176-208, 284, Praha 1935.

51) Haas - Tamtéž, s.451.

52) In: Čas. *Vlast'*, Praha, XXI (1904-5), s.1051.

53) In: čas. *Hlídká*, Brno, XXV (1908), s.221.

54) R.Šťastný - Duchovní základy osobnosti TGM, s.9, Praha 1990 Nakl. Rady církve bratrské.

55) Citováno dle: J.L.Hromádka - Pravda a život, s.54, pozn.75, Praha 1969.

56) Šťastný - Tamtéž, s.10-11.

57) J.L.Hromádka; Viz též: F.Peroutka - O věcech všeobecných, I, s.192, Praha 1991 SPN.

58) "*Nadpřirozené základy náboženství, to vám říkám zcela otevřeně, nemohu uznat*", řekl Masaryk 4.prosince 1907 ve vídeňském parlamentu, (In: J.Kovtun - Slovo má poslanec Masaryk, s. 208, Praha 1991 Čs.spisovatel) a opakovat to i později. (In: K.Čapek - Hovory s TGM, s.230, Praha 1969.)

59) F.Peroutka - O věcech všeobecných, I, s.189-190, Praha 1991

60) F.X.Šalda - Zápisník, II, s.239 n, 1929-1930; Zápisník VIII, s.63-68, 1935-1936.

61) T.G.Masaryk - Světová revoluce, 75-79, 611, Praha 1925.

62) T.G.Masaryk - Tamtéž, s.406-409, 620, 603.

63) Šťastný - Tamtéž, s.5.

64) R.Vrba - Budoucnost národa, s.60, Praha 1897 V.Kotrba.

65) V.Havel - O lidskou identitu, s.95, Praha 1990 Rozmluvy.

66) Ottův slovník naučný, XXVII., s.515, Praha 1908.

67) Není bez zajímavosti si všimnout, že k těm, kdo u nás propagovali mezi křesťany pohřeb kremací patřili často Židé, ač sami tento způsob pohřbu zásadně nepřijímali. In: *Vlast'*, Praha, XXI, (1904-5), s.572.

68) Z.Gintl - Svobodné zednářství, s.61, Praha 1926.

69) L.Sychrava - J.Werstadt - Československý odboj, Praha 1923; Tajná činnost několika českých vlastenců za války světové, Praha 1919 Levná knihovna národa; J.Prokeš - Dějiny naší samostatnosti, s.390, Praha 1930 Nakl. České Graf. unie; J.Hajšman - Maffie, Praha 1924; J.Hajšman - Česká maffie, Praha 1932; J.Hajšman - Maffie v rozmachu, Praha 1933.

70) Prokeš - Tamtéž, s.393.

71) F.Peroutka - O věcech obecných, I, s.191, Praha 1991 SPN.

- 72) Prokeš - Tamtéž, s.394-5; E.Beneš - Světová válka a naše revoluce, I, s.38-41, Praha 1928 Orbis-Čin.
- 73) Beneš - Tamtéž, I, s. 45-46, 52.
- 74) Prokeš - Tamtéž, s. 398.
- 75) Tamtéž, s.514-515, 520.
- 76) Tamtéž, s.557-564.
- 77) Beneš - Tamtéž, I, s.85-87.
- 78) Tamtéž, I, s. 89-90
- 79) Gintl - Tamtéž, s.86.
- 80) F.Peroutka - Budování státu,III, s.1458-1459, 1464, 1472, 1475, Praha 1936 Fr.Borový.
- 81) A.Brousil - Svobodné zednářstvo, In: Přehled, s.130, Praha 1933 Sv.Vít.liga.
- 82) Pohřeb žehem povolen v Československu zákonem z 1.4. 1919 č.180, nověji zákonem ze 7.12.1921 č.464 a vl. nař. z 9.IO.1923 č. 194.
- 83) Technický slovník naučný, VII, s. 162-163, Praha 1932; Ottův slovník naučný, Dodatky, III/2, heslo "*Krematorium*", Praha 1935.
- 84) Např. díla H.P.Blavatské (1832-91), jež založila r.1875 v New Yorku *Teosofickou společnost* ke sbratření lidstva (Např. *Skrytá věda, Odhalení Isis, Hlas ticha*) ; četná díla křesťansky naladěných deistů jako byl R.Steiner (1861-1925), který založil *Antroposofickou společnost* r.1913, k níž se připojila i *Česká teosofická společnost* (Např. *Od Ježíše ke Kristu*) nebo J.B.Kerning (Např. *Testament, Královské zrcadlo, Základy bible, Křesťanství*), či španělský temný mystik M.Molinos (1640-96), původce kvietismu (*Duchovní vůdce*); objevují se též četné překlady hlasatelů indické moudrosti, nesmířitelně stojících proti křesťanství (Např. P. Brunton, vlast. jménem Rafael Hurst).
- 85) K bibliografii K.Weinfurtera patří *Ohnivý keř* I, 1925, II, 1927, III, 1928, *Mystický slabikář* I, 1930, II, 1931, *Nauka bílé lóže*, 1932, *Mystika v žalmech Davidových*, 1935, *Cesta královská*, 1936.
- 86) Sem patří např. Haleizovu - *Barva vládne světem*, 1928; J.Machálek - *Učitel hudby ve světle teosofie*, 1926; Fulcanelli - *Tajemství katedrál*; J.Karásek ze Lvovic - *Renesanční touhy v umění*.
- 87) Např. Sar Mérodack J.Peladan - *Umění státi se mágem*, 1920.
- 88) Např. G.Meyrink - *Anděl západního okna, Golem, Zelená tvář, Noc Valpurgina*; J.Karásek ze Lvovic - *Gotická duše*..
- 89) J.Kroupa - Tamtéž, s. 150-172,
- 90) V.Škutina - Český šlechtic František Schwarzenberg, s.118-119, Praha 1990 Rozmluvy.
- 91) A.Giese - Die Freimaurer, s. 116, Wien 1991 Kurz & Bündig.
- 92) Tamtéž, 96-98.
- 93) V.Havel - O lidskou identitu, s.91-93, Praha 1990 Rozmluvy.
- 94) Tamtéž, s. 97-98.
- 95) I.Možný - Proč tak snadno..., s.23, 25, Praha 1991 Sociol.nakl.
- 96) Havel - Tamtéž, 50-53.
- 97) Tamtéž, s.53, 104.
- 98) Tamtéž, s.54.

99) Možný - Tamtéž, s.24.

100) Havel - Tamtéž, s.120, 259.

101) Tamtéž, s.260.

102) Např. bývalý dlouholetý vězeň komunistických žalářů, P.Jakub Zemek o tom uvádí ve svých vzpomínkách: *"Nepotrpěl jsem si na tu zbytečnou okázalost, jakou se vyznačovala setkání některých provokatérů z Charty 77. Ti se pokaždé setkali proto, aby se hned dali zatknout a mohlo se o tom druhý den mluvit z 'Hlasu Ameriky' nebo ze 'Svobodné Evropy'. Neříkám, že všichni, ale provokatérů od StB bylo mezi nimi dost."* (In: J.Zemek OP - Vatikánský špión, s.128, Olomouc 1991)

103) *"V duchovním podhoubí Charty 77 hrála významnou roli myšlenka občanské rovnosti a nedělitelnosti svobody."* In: V.Havel - O lidskou identitu, s. 259, Praha 1990 Rozmluvy.

104) Dokazují to jasně tato slova V.Havla: *"Lze říct, že cíle politiky jsou konečné a cíle Charty nekonečné...Okamžikem jejího vystoupení se opět rozběhla hra živoucích vztahů - mezi státem a Chartou, státem a společností. Tělo, které se zdálo být mrtvé, projevilo najednou známky života. Dějiny se vracely mezi nás. Konec se opět otevřel."* (In: V. Havel - Esej "O smyslu Charty 77" z července 1986, odst. 6, 10, vyd. 1990, nakl. OF)

105) Možný - Tamtéž, s. 28.

106) Tamtéž, s.66.

107) Po roce 1989 bylo v Československu obnoveno např. nakladatelství "Psyché" a zřízena edice "Psyché" a "Knihovna šťastných lidí" (Jablonec n.N.), kde vycházejí obnovená vydání děl K.Weinfurtera, J.B.Kerninga, M.Molinose, O.Čapka; pražské nakl. "Baltasar" vydává spisy Rudolfa Steinera; nakl. "Perseus" vydává knihy o alchymii (I.Wiesner); brněnské nakl. "YETTI" vydává díla o tajemném učení východních mystiků; brněnské nakl. "Horus" vydává díla rozenkruciánských symbolech, aj.; jiné brněnské nakl. "TOM" se zase věnuje martinismu (M.Nakonečný); další brněnské nakl."Svatá Mahatma" (K.Filipů) vydává v edici "Třetí oko" např. "Tibetskou knihu mrtvých", dílo Éliphas Lévi-ho; olomoucké nakl.: "Přátel duchovních nauk" vydává časopis a jiné spiritistické publikace (J.Scheufler, E. Lešehrad, atd.); Také cizí nakladatelství (např. Stiftung Gralbotschaft, Stuttgart) zasypává český knižní trh "Tajemstvím Grálu" a jinou okultní literaturou.

108) J.Keden - Takzvané mládežnické sekty a okultní vlna, s.164-171, Bratislava 1990 Lúč.

109) V.Havel uvádí v díle "O lidskou identitu": *"Už jenom nějaký bůh nás může zachránit, říká Heidegger, a zdůrazňuje nutnost 'jiného myšlení'. Zdá se, že perspektivu, v jejímž směru různí myslitelé a různá hnutí cítí ono neznámé východisko, by bylo možno charakterizovat jako pespektivu nějaké všeobslhlé 'existenciální revoluce'. Sdílím tuto orientaci. Perspektiva 'existenciální revoluce' je především perspektivou mravní rekonstrukce společnosti."* (In: V. Havel - O lidskou identitu, s. 126, 129, Praha 1990 Rozmluvy.) Toto stanovisko ukazuje na nevyhraněnost jeho duchovního života, v němž se na jedné straně uznávají pověry jako je astrologie, (In: V.Havel - Dopisy Olze, s.11, Brno 1990 Atlantis), ale na druhé straně se dokáže mluvit o Bohu jako osobně blízkém; (In:Dopisy Olze, s.28)

Havel však častěji hovoří o bohu ve smyslu deismu, a z tohoto úhlu bere Církev a Písmo sv. jako nějaké *berličky* pro slabého a méněcenného člověka, zatímco "*velký intelektuál*" se k Bohu dopracovává přímo. (In: Dopisy Olze, s.90) . Tak *náboženství* u V.Havla (podobně jako pro TGM) omezuje na konstatování, že někde něco je, takže i jeho víra zůstává něco mlhavého, na co nezná odpověď. (In: Dopisy Olze, s.140)

110) V.Havel - Letní přemítání, s.73, Praha 1991 Odeon.

111) V.Havel uvádí: "*Téměř přes noc jsme se stali politicky nezávislou zemí. Chci říci, že jsme nenarazili na žádný zvláštní odpor.*" (Tamtéž, s. 61) , a dále : "*Československo se dnes těší ve světě respektu... právě díky jakési základní slušnosti a humánnosti, s nimiž tu byl svržen komunismus a díky mravní orientaci naší zahraniční politiky.*" (s.76) Pokud jsme však "*nenarazili na zvláštní odpor*", odkud plyne naše údajná mravní a lidská zásluha, za to, že jsme se chovali během této změny tak *humánně a slušně*? Spíše je to děláním ctnosti z nouze. Vždyť se naše národy odhodlaly k změně, teprve až se staré zřízení sesulo a když komunisté sami uvolnili pozice. A čím jsme si mravně vydobyli "*respekt*" ve světě oproti jiným zemím jako Maďarsku, Polsku, Německu? Vždyť i tam probíhala změna vcelku pokojně.

112) V.Havel - Letní přemítání, s. 109, 89-90.

113) Tamtéž, s. 115.

114) Tamtéž, s. 76, 106-107.

115) In: Lidová demokracie, 13. října 1992.

4. Etiologie

Řád, na kterém spočívá stabilita a vyrovnané fungování sociálně-kulturní struktury lidské skupiny, vychází z lidské přirozenosti a zároveň z nadpřirozeného principu všeho jsoucna. Oba tyto pilíře řádu se vzájemně doplňují. Od tohoto řádu se odvozuje také norma jako měřítko stability a vyrovnaného fungování dané struktury, zjednodušeně řečeno měřítko zdraví. Nelze však přehlédnout, že v lidské skupině působí také činitele, které způsobují sociální rozvrat a kulturní destrukci, a tedy vedou k porušení normy.

Jisté pojetí příčin těchto poruch nalézalo tyto dvě příčiny:

1) především v d'áblu, jako stvořené ryze duchové podstatě, nadané nadlidskou inteligencí, avšak ztrnulé ve svém svobodném odklonu od svého nadpřirozeného principu; na d'ábla však nelze svalovat vinu za všechny lidské neúspěchy, lenost, slabost vůle, neprozíravost;

2) působí zde tedy ještě také svobodné lidské podléhání zděděným důsledkům primární dezintegrace struktury přirozenosti člověka.

Druhé pojetí položilo důraz na odhalování příčin těchto poruch ve společnosti, totiž vně člověka, ale také mimo stvořených příčin duchovních, totiž mimo d'ábla. Druhé pojetí, které tolik scházelo v dobách vzniku svobodného zednářství, bylo bezesporu žádoucí. Vždyť příčiny tak mnohotvarého a složitě členěného, vrstevnatého útvaru jako je svobodné zednářství, který navíc podléhal během doby tolika změnám, nelze přece obsáhnout redukcí pouze na uvedené dvě příčiny. Sociální příčiny podléhaly změnám, navíc se k nim někdy připojovaly nové příčiny,

takže docházelo k jisté kumulaci příčin, jiné sociální příčiny ustupovaly do pozadí. Kromě toho se samo přítomné zednářství ve svých členech cílevědomě snaží navazovat na příčiny minulé, které v současnosti už třeba ani nepůsobí (např. programové navazování na zrušený řád templářů, na rozenkruciány, atd.).

Vyčerpávající je spojení obou pojetí. Avšak objevuje se jiný problém. S postupem času totiž katolická Církev vstřebává různá sociální hlediska, a tak duchovně prorůstá do lidské společnosti a kultury. Zejména od II. vatikánského koncilu vychází Kristova Církev z dočasné krize v uzavřenosti, otevírá se světu a zahajuje jakousi duchovní invazi. Absorbuje mikrosociální (rodina) a makrosociální (ekologie, mírové snahy, zaostalé země) hlediska, a stojí v čele boje za lidská práva. Samozřejmě, že na úrovni výchozích církevních dokumentů nelze očekávat vyčerpávající ekonomická, ekologická či sociologická díla. V tomto ohledu je zde stanoveno pouze obecné zaměření, jehož obrysy jsou vymezeny na úrovni víry a mravů; vědecké usoustavnění a stanovení praktických postupů je povinností konkrétních křesťanů, zejména křesťanů ve světě. Tak zednářství přichází den za dnem o sociální faktory, jimiž se jako svými příčinami dlouho snažilo zdůvodňovat svou vlastní existenci. Tak se stává, že tento patologický útvar je ve své existenci den ode dne víc a více odkázán na ďábla a lidskou úchylku jako své příčiny.

Z toho vyplývá, že zabýváme-li se příčinami svobodného zednářství, nemůžeme se zabývat jen příčinami současnými, ale také minulými. To však vyžaduje dynamický přístup celé problematice, a tedy také soustavnou změnu v přístupu k zednářství v jeho patogenezi. Zatímco u historicky nejvzdálenějších zednářských útvarů stojí v popředí sociální příčiny, kterým katolické duchovenstvo tehdy věnovalo nepatrnou pozornost, (tím se ovšem docela nevylučuje vliv ďábla a lidského hříchu), s postupem doby ubývá v příčinách bujení těchto novotvarů sociální závažnost, takže v současnosti nelze už skoro vůbec pojednávat o nějakých sociálně závažných činitelích bujení zednářství, nýbrž většinou zůstávají jako nejaktuálnější jejich příčiny jediné ďábel a narcismus člověka.

Zaměřovat se tedy např. u J.A.Komenského, někdy uváděného jako myšlenkového prapůvodce zednářství, (1) na nějaké vady jeho mravního života nebo vliv ďábla a nevěnovat soustavnou pozornost konkrétní sociální a kulturní situaci, v níž dílo Komenského vzniklo, je výraz krajní předpojatosti. To z Komenského odkazu, na co se později odvolávali zednáři, je většinou podmíněno a tedy zdůvodnitelné okolní sociální a kulturní situací. Třebaže byla zřetelně prokázána souvislost mezi Komenským a *"Bratrstvem Růže a kříže"*, (2) jakož i okolnost, že do okruhu jeho přátel patřil též protestant J.V.Andreä (1586-1654), nedává dostatečný důvod k závěrům o tom, že by se Komenský ve své latinské *"Didaktice"* či v díle *"Labyrint světa a ráj srdce"* nebo ve *"Všenápravě"* řídil ohledem na požadavky rodícího se zednářství. V myšlence přirozenosti výchovy měl Komenský oporu v daleko původnějších zdrojích - totiž v učení sv.Tomáše Akvinského. (3) Nejznámější Komenského pedagogické dílo - *"Velká didaktika"* - je teoreticky založeno na zásadě přirozenosti výchovy, tj., na myšlence, že vychovatel má na dítě působit ve směru shodném s jeho přirozenými náklonnostmi. Tuto zásadu formuloval sv. Tomáš Akvinský v diskusi s augustiniánským pojetím vyučování, a Komenskému se nabízela v proslulých Tomášových komentářích k Aristotelovým spisům, které

vydali koncem 16.stol. jezuitští učenci v Coimbre. V kontrastu s pojetím protestanta Andrey vychází Komenský v pojetí přirozenosti výchovy spolu se sv.Tomášem z předpokladu, že lidská přirozenost není dědičným hříchem zcela zkažena. Z téhož teologického pohledu na lidskou přirozenost vycházejí také Komenského myšlenky o spolupráci člověka s Bohem při proměně světa a jeho společensko-nápravné projekty. Utopisticko-chiliastická forma těchto projektů nám ovšem není blízká, nicméně vlastní jádro Komenského myšlenky, že totiž křesťanské očekávání eschatologických událostí musí být provázeno bdělým, tj. aktivním vztahem k záležitostem tohoto světa, toto jádro se shoduje s vírou vykoupeného Božího lidu. (4)

Kdybychom chtěli při hledání kořenů "*Konstitucí*", (5) jak je vypracoval presbyteriánský pastor James Anderson v Londýně půlstoletí po smrti Komenského, (+1670), hledat jako určující příčinu Komenského "*Všenápravu*" a některé jeho didaktické spisy, pak bychom obdobně mohli hledat příčinu neblahého stavu čs. školství koncem 20. stol. rovněž u Komenského. Nebývaly snad jeho sochy v každé komunistické škole a neslavil se jeho svátek jako "*Den učitelů*" ?

Uvažuje-li se o vlivu nějaké teorie na vznik svobodného zednářství, pak je zde v první řadě třeba jmenovat vliv představitelů osvícenství, a to především anglických a francouzských. Na prahu osvícenství stál John Locke (1632-1704). Málokterá myšlenka měla na vývoj zednářství takový vliv jako jeho slova: "*Nihil est in intellectu, quod non fuerit in sensu*". (Nic není v rozumu, co nebylo ve smyslech)

Tato navenek nevinná věta, namířená proti Descartovu učení o vrozených ideách, znamená, že všechny naše ideje pocházejí jen ze zkušenosti. Už Francis Bacon byl fanatikem zkušenosti, avšak Locke dal tomuto fanatismu říznou, dramatickou formulaci.

Závažné byly mravní důsledky, vyplývající z daného předpokladu. Locke viděl mravnost v souhlase lidského jednání se zákonem; nejvyšší zákonodárce je bůh. Podle Locka jsou však ještě dvě zákonodárná zařízení : veřejné mínění a stát. Ve své filozofii státu se Locke stavěl proti Hobbesovu názoru, že původní stav lidstva byl bojem všech proti všem; byl to stav svobody, a když se utvořila moderní společnost, lidé nepozbyli svého přirozeného práva na svobodu. Stát vznikl proto, aby zabezpečil člověku ochranu jeho života, jeho svobody a soukromého vlastnictví. Prosazení zásady svobody občanů ve státovědě vedlo k důsledku, že stát má každému občanu zajistit právo svobodné volby vyznání, tedy nemá být náboženský, nýbrž má být odloučen od církve. Jako mluvčí aristokratického osvícenství dospěl Locke ve svých pedagogických úvahách k závěrům o nezbytnosti výchovy pouze pro aristokracii.

Locke stál na prahu velké zkoušky Božího lidu, charakterizované svůdnou myšlenkou jeho rozumového panství nad přírodou. Stál na počátku epochy, kdy lidská skupina odhodila Boží bázeň, a chvěje se v úzkosti před vymoženostmi své vlastní vynalézavosti.

Jeho mladší vrstevník, Daniel Defoe (1661-1703) se dokázal natolik nadchnout pro osvícenské ideje, že je podal v podobě strhujícího a dobrodružného románu. Zatímco Locke zasahoval suchý rozum, čtivý "*Robinson Crusoe*" uchvacoval srdce. (6) Hledáme-li teoretické příčiny rozštěpení anglického zednářství na dvojí proud, (7) ovlivnili jej z jedné strany představitelé ranného francouzského osvícenství -

F.Fénelon (1651-1715) a Ch.L.Montesquieu

(1689-1755), z druhé strany John Toland (1670-1722).

V podmínkách kontinentální Evropy se počátky svobodného zednářství začaly projevovat zjevně pod vlivem Voltaira. Heslem pařížské zednářské lóže (1725) se stal Voltairův proticírkevní výrok "*Écrasez l'infame!*" (*Vyhlad'te bídnic!*) Voltaire, stojící v čele zednářských filozofů, pronásledoval křesťanství a Církev frivolním posměchem a satirou až do své smrti. (+ 1778) Jako sám postrádal ctnosti, tak také ctnost odmítal. Za jedinou správnou pohnutku lidského jednání označil sobectví. V témže směru, avšak ještě pronikavěji působili "*encyklopedisté*", (8) v popředí s D.Diderotem

(1713 - 1784) a J.d'Alembertem (1717-1843). Veliké dílo, "*Encyklopedie*", suchopárně vyzdvihující lidský rozum, bylo dokončeno devět let před vypuknutím revoluce.

Nezáživného odkazu otce anglického osvícenství Johna Locka se na pevnině chopil abbé Condillac (1715-1780), aby ho dovedl do ještě větší krajnosti: zatímco u Locka záviselo vědomí vztahu mezi jednotlivými počítkovými daty na lidském rozumu, u Condillaca závisí už jenom na smyslech. Domyšlení tohoto senzualistického filozofického názoru do etických důsledků přinesl A.Helvétius (1715-1771). Helvétius hledal zdroj veškeré mravnosti v sebelásce, provázené vyhledáváním pocitů tělesné libosti a vyhýbáním se pocitům nelibosti. Helvétius přiléhavě vyjadřuje smýšlení a postoje bohaté francouzské aristokracie. Snad proto našel oblibu ve srovnatelném prostředí střední Evropy, ve vrstvách podnikatelské aristokracie. Především však je - na rozdíl od jiných "*encyklopedistů*" - nesmírně čtivý. Nerozebíral spleť filozofické problémy, nýbrž mluvil jen "o člověku a jeho štěstí. Helvétiovu filozofii můžeme označit za "*aristokratický materialismus*". Domníval se, že lidská přirozenost se skládá ze dvou složek : z fyzické citlivosti, tozn. vlastnosti přijímat vnější podněty, a dále z paměti jako vlastnosti uchovávat stopy těchto podnětů. Po stránce morální však Helvétia zajímá lidská přirozenost jen do té míry, pokud výsledné jednání člověka vyplývá ze sebelásky, cílevědomě zaměřované k dosažení štěstí. Hybnými pákami lidského jednání jsou podle Helvétia sobecké zájmy. Ty se na primitivním stupni projevují pudem sebezáchovy, na vyšším stupni potřebou *lásky*, redukovanou na příjemné pocity. Helvétioův člověk dává přednost spotřebě před produktivní prací, užívání před tvorbou. Právě tak uvažoval i baron Holbach (1713-1789) či G. Casanova nebo Josef Balsamo-Cagliostro. Člověk by podle Helvétia dosáhl štěstí, jenže mu v tom brání fanatismus, státní despotismus a nedostatek vzdělání. Proto, aby člověk mohl lépe naplňovat svou požívačnost, jediné proto, aby mohl pohodlněji realizovat své konzumentské zaměření, se Helvétius stává obhájcem *tolerance*, spravedlivého a moudrého *zákonodárství* a především *výchovy*. (9)

Zabýváme-li se sociálními příčinami svobodného zednářství ve střední Evropě (zejména na Moravě), ukazuje se zde jako závažný faktor existence vrchnostenského velkostatku, dominia, panství. Jeho význam rostl od poloviny 16. stol. do pol. století 19. Tento činitel není jen projevem nezanedbatelnosti ekonomiky pro chod společnosti, ale také jevem administrativním a sociálním. Nezanedbatelnou složkou sociální hierarchie v tomto systému byl majitel panství: aristokracie, církev, město.

Od poloviny 16. stol. probíhal postupný příliv cizích rodů do Čech a na Moravu. Bylo to dáno zejména vzniklým komplexem habsburských držav. Vztah domácích a cizích rodů byl poměrně neměnný. I ty rody, které přišly do země nově, se po několika generacích sžívaly s domácími prostředím, event. zase odešly. Na druhé straně se rozšiřovala územní celistvost panství: bohaté rody dále bohatly, chudé chudly. Bělohorské období vneslo do této situace jistou změnu. Všechny tendence předešlého období se nyní urychlily. Došlo k oslabení měst jako stavu, k ochuzení rytířského stavu. Panský stav utrpěl nejméně. Údaje z roku 1679 dokládají bohatství aristokracie jako největšího pozemkového vlastníka na Moravě: panský stav - 64,03 %

rytířský stav - 3,67

městský stav - 8,00

duchovní stav - 16,94

olomouc. arcibisk. - 8,03 (10)

Od té doby se v Čechách a na Moravě hledá příčina toho všeho v *Bílé hoře*, ačkoli podobné procesy probíhaly také v jiných zemích střední Evropy.

V době, kdy se ustavuje dvorská šlechta kolem vídeňského dvora, objevují se "*noví lidé*" šlechtické společnosti - příslušníci nové šlechty. Jde o místní modifikaci útvaru, který se objevil v podobné situaci ve Francii. (11) Termín *aristokracie talárů* (z fr. *noblesse de robe*) označuje tu část šlechty, jež je zaměstnána v úřadech, ve finančnictví a obchodě. Její sociální prestiž je oddělena od aristokracie *dvorské* či *pozemkové*; snaží se s ní spojit, ale nikdy se s ní docela neidentifikuje: postupně si vytváří vlastní pojetí šlechtictví. Proces strukturování této šlechty sahá do 16. stol. Jako sociální vrstva se diferencovala počátkem 17. stol. Právě z řad této nové šlechty vyrůstá podpora osvědčení.

Pokud jde o měšťanstvo, tvořilo poměrně samostatnou složku "čtvrtého stavu". Zatímco v západní Evropě již v pol. 18. stol. získalo měšťanstvo hospodářskou moc (v Anglii a Nizozemsku se podílelo také na politické moci), v habsburské monarchii se měšťanstvo podobně neuplatňovalo. Personální politika reformátorů habsburské monarchie se tedy nemohla opírat o nějaký "čtvrtý stav". Proto došlo k vyhranění přechodné vrstvy mezi feudálním měšťanstvem a částí vrstvy podnikatelů. Sociálně do této vrstvy náležel bývalý městský patriciát, obchodníci, majitelé brněnských manufaktur, v jiných městech vrchnostenská úředníci, intelligence, atd. (12)

Středoevropský kulturní život osciloval mezi dvěma privilegovanými póly: mezi aristokratickým dvorem a klášterními komunitami katolické Církve. V tomto prostředí se objevilo ranné osvědčení ve svých badatelských či akademických projevech. Aristokracie i Církev mají potřebné materiální předpoklady pro zabezpečení tohoto bádání: místo (zámek, klášter) i placené zaměstnání. To vše naopak chybělo *nové šlechtě* a středním vrstvám. Tak se na sklonku 60. let 18. stol. setkáváme s postupujícím emancipačním a opozičním osvědčením v novém prostředí. Toto prostředí bylo tvořeno veřejně známými, polotajnými a tajnými spolky. Takto lze i na Moravě sledovat od 60. let 18. stol., jak mezi dvěma sférami kulturního života, tj. mezi dvory a salóny bují tajné spolky a částečně prorůstají do řádných a uznávaných struktur společnosti.

Od počátku 70. let 18. stol. bylo mnoha lidem v habsburské monarchii jasné, že

jak nevolnictví, tak robotní systém brzdí změny sociálně-ekonomických poměrů jednotlivých zemí monarchie, zejména v Čechách a na Moravě. Návrhy, přicházející ze zednářských okruhů, zejména z blízkosti kn. Karla Dietrichsteina, shrnul v systém reformy národohospodář F.A.Raab. Navrhoval zrušení panského dvorské hospodářství. Panská půda by se rozdělila mezi poddané za roční poplatek. Tak by zaniklo nevolnictví, tolik kritizované osvícenci. "*Raabizace*" se zprvu začala provádět pokusně na bývalých jezuitských statcích, pak se přenesla i na komorní statky a statky královských měst. Vedle "*raabizace*" však byly ještě jiné způsoby převodu robot v platy.

Důležitým politickým i právním faktorem následujícího prudkého rozbujení zednářství v rakouské monarchii jsou josefínské reformy, zejména patent (z r. 1785), který padly poslední zábrany otevřeného působení zednářů. Nešlo však jenom o tento jediný patent, nýbrž o celou vládní praxi absolutistického státu v podmínkách habsburské monarchie, kterou označujeme jako "*josefinismus*". "*Josefinismus*" zasahuje do všech oblastí sociálního a kulturního života v době, kdy ve společnosti už začínají působit některé prvky soukromo - podnikatelského systému (výroba, trh), ale podnikatelská vrstva není ještě dost výrazně diferencována. Absolutistický stát odstraňuje zábrany zpomalující rozvoj soukromého podnikání, ale přitom nenarušuje stabilitu tradiční feudální sociální struktury. "*Josefinismus*" nebyl časově omezen pouze na dobu vlády Josefa II. K definitivnímu prosazení "*josefinismu*" jako osvícenského absolutismu došlo na vlády Marie Terezie a jejích synů Josefa II. a Leopolda II. Proticírkevní politika "*josefinismu*" zasáhla nejvíce Čechy a Moravu. Za Františka II. byly zastaveny zejména ty reformy, které mohly by aktivizovat veřejné mínění (byl zesílen vliv policie, zostřena cenzura, posílen vliv katolicismu ve školství apod.). Radikální josefínské reformy však zrušeny nebyly a také ve vládě působili bývalí josefinisté, třebaže jejich "*josefinismus*" pozbýval osvícenské prvky.

Zabýváme-li se sociálními příčinami rozbujení zednářství na Moravě v tomto období, ukazuje nám je zřetelně srovnání změn sociální struktury po roce 1785:

- 1) došlo k úbytku šlechty a vojenských kruhů,
- 2) lóže se stala především lóží neprivilegovaných (76,5%), a když připočteme nové povýšence do rytířského stavu, činí to 90%,
- 3) největší podíl v sociální struktuře lóže mají státní a vrchnostenská úředníci, neboť tvoří polovinu členů. (13)

Zatímco léta 1805-1809 jsou zde vyplněna především válkou, rok 1810 se stal mezníkem pozdního osvícenství. Jeho nástupcem se stal ve střední Evropě raný liberalismus. Nelze však jednostranně vidět příčiny rozbujení zednářství ve střední Evropě pouze v "josefinismu", protože zde působily ještě další sociální činitele. U svobodného zednářství jde (podobně jako u rakoviny v organismu) o novotvar, který dostane-li příležitost k projevení se viditelnými příznaky, je většinou pozdě na konzervativní léčbu a často ani radikální operativní zásah už nemá žádoucí efekt.

Pokud jde o širší sociální příčiny rozbujení zednářství ve střední Evropě, můžeme sledovat, jak od počátku 19. století klesá význam vrchnostenského úřednictva v sociální struktuře Moravy. Tato vrstva byla v úzkém spojení s vrstvami obchodního a manufakturního měšťanstva, a současně jako správní složka pozdně feudálního velkostatku také s aristokratickými majiteli panství. Tento vztah je v ekonomických

souvislostech dán vazbou: vrchnostenská vlna - textilní manufaktura. Ve širších kulturních souvislostech je určen vztahem k pozdnímu osvícenství na Moravě. Jak pevnou sociální základnu mohlo poskytovat vrchnostenské úřednictvo roku 1810 ? Následující přehled nám ukazuje změny v hospodářsko-sociální struktuře : (14)

_	1770	1780	1790
aristokracie	29,4	19,4	14,0
církev	17,6	8,4	11,2
vrchnostenský úřad	29,4	50,0	27,7
státní úřad	11,8	8,4	25,0
městský úřad	5,9	8,4	2,7
inteligence	5,9	5,4	14,0
_manufaktura	0	0	5,4
	100,0	100,0	100,0

Hospodářsko-sociální struktura moravské společnosti nabývá rysů, jaké víc a více připomínají vzhled společnosti hospodářsky uspořádané v návaznosti na soukromé podnikání a kapitalismus vůbec. V téže době se tu snižuje procento účasti vrchnostenského úřednictva v zednářských lóžích spolu s procentem aristokracie. Naopak se zvětšuje účast státního úřednictva, průmyslových podnikatelů a inteligence. (15)

Administrativní funkce šlechty docela pominula zrušením poddanství v r. 1848. Také vedoucí role v životě hospodářském, kterou hrála ještě před rokem 1848, byla postupem času ztracena, když se do popředí současného života posunovalo měšťanstvo, prodchnuté novou kapitalistickou podnikavostí. Odstranění šlechty z vedení sociálního života ovšem neznamenalo, že by se společnost rázem demokratizovala. Ve skutečnosti se v ní vytváří zvláštní přechodný stav, který sice odstraňuje právní překážky lidské rovnosti, ale ponechává jí v cestě překážky hospodářské. Nositelem nové kapitalistické podnikavosti se od pol. 19. stol. stává sociální vrstva nového měšťanstva. Tato vrstva se ve značné míře utvářela z bývalého měšťanstva, nicméně se neváže na městské sídliště, nýbrž je to nejednou určováno také místem, kde příslušník této nové vrstvy zakládá svůj podnik. Takto navenek vyhlíží nová měšťanská vrstva, nicméně její nejbohatší a také nejpodnikavější jádro naopak postrádá okázalejších vazeb k místu vznikajícího podniku. Toto jádro nové vrstvy se soustřeďuje ve velkoměstech, přesněji v centrech peněžnictví. Nejdůležitější oporou kapitalistického podnikání se totiž stal rozvoj peněžnictví, k němuž ve střední Evropě došlo ve druhé pol. 19. stol. Vyvrcholením peněžní organizace byly bankovní ústavy. Tam se shromažďovaly finanční prostředky, použitelné k podpoře podnikání. (16)

Přitom je nesporné, že právě ta sociální skupina, které se od středověku směla zabývat finančnictvím, měla nyní v tomto prudce se rozvíjejícím oboru značný náskok. S tím, jak padaly umělé překážky jejího sociálního působení, pohotově využívala každé příležitosti k rozhojnění svého vlastnictví. Už v r. 1816 ukázali představitelé bankovního domu Rothschild, jaký význam může mít ekonomický význam rychlý přenos informace o výsledku bitvy u Waterloo (pomocí poštovních holubů) : levně skupili všechny anglické dluhopisy v Londýně, a pak donutili anglickou vládu k zavedení zlatých mincí a zrušení papírových peněz. (17)

Ve střední Evropě měl pro židovské dějiny klíčový význam "*Toleranční patent*" z roku 1781. Dnešní hodnocení zdůrazňují, že "*Patent*" neznamenal rovnoprávnost, ale toleroval Židy. (18) O postupující tolerantnější politice vůči Židům svědčí, že již v roce 1796 bylo v Praze povoleno Židům bydlet v 66 staroměstských domech mimo ghetto, v roce 1811 k tomu přibýlo dalších 23 domů, v roce 1846 bydleli dokonce již ve 243 domech. Revoluční rok 1848, vyhlášení první rakouské ústavy, přinesl plné zrovnoprávnění Židů. Končily tisícileté dějiny pražského ghetta (In: C.Rybář - Židovská Praha, s. 90, 99, Praha 1991 TV Spektrum) Brněnští Židé směli až do roku 1848 bydlet a působit jenom na předměstí, popř. na vyhrazených ulicích. To jim však nebránilo působit mimo města. Tak už začátkem roku 1836 udělil stát vídeňskému bankovnímu domu Rothschildů koncesi na stavbu první parní železnice z Vídně do solných dolů v Haliči s odbočkami do Brna, Olomouce a Opavy. O tři roky později dosáhla trať Brna a v roce 1841 Olomouce. V polovině 50.let donutila finanční tíseň rakouský stát k prodeji železnic soukromým kapitalistickým společnostem a bankám, které financovaly také výstavbu dalších železničních tratí v Rakousku. Největší železniční koncese získal vídeňský bankovní dům Rothschildů. (19) Tak postupoval vývoj dál, až r. 1901 při závěrečné bilanci Rothschildova jmění bylo přiznáno aktivní saldo pouze vídeňského domu Rothschildů ve výši 11, 116.594 milionů korun. (20)

Závrtných rozměrů začala tehdy dosahovat také zadluženost evropských států: rakouský státní dluh dosahoval koncem roku 1906 výše 2.582 milionů korun; státní dluh Francie činil koncem roku 1905 úhrnem 30.160 milionů franků, s ročními úroky ve výši 1.222 mil. franků. Hlavním bankéřem byl tehdy v Paříži baron E. Rothschild. (21) Podobná situace byla v Anglii a Německu. (22)

Židé tedy měli dost finančních prostředků k uplatnění svého vlivu v zednářských lóžích. Stále větší pronikání Kabbaly do okultistických a zednářských kroužků připravilo cestu židovské převaze v zednářských lóžích. (23)

Se vznikem námezdního dělnictva rozbujelo v 19. stol. také socialistické hnutí jako jednostranné řešení dělnické otázky.

S tímto hnutím se dostal do popředí zájmu vzdělavců také problém Židů. Někteří z těchto vzdělavců interpretovali tento problém ve smyslu národního socialismu. Tak si počínal především Moses Hess (1812-75), který hlásal myšlenku "*všesvětového židovského národa*", který je veden "*kolektivním židovským duchem*" k vybudování "*židovského státu*" (24) Jiný teoretik Leon Pinsker (+ 1891) navrhoval řešit židovskou otázku tím, že by Židé měli vlastní stát. (25) Vídeňský žurnalista Theodor Herzl (1860-1904) byl silně otřesen Dreyfusovou aférou. Dreyfus, tento židovský důstojník franc. gen. štábu byl (r.1894) na základě falešných důkazů obviněn ze špionáže pro Německo a odsouzen k doživotnímu vězení. Později však byl amnestován a rehabilitován. Herzl poprvé užil pojem "*sionismus*" pro socialistické řešení židovské otázky. Z protižidovských nálad, šířících se ve střední Evropě koncem 19. stol., usuzoval Herzl, že kulturní asimilace Židů není možná. Řešení židovské otázky hledal v ustavení židovského státu. (26) Nezůstal však při teorii, nýbrž také politicky jednal - podnítil zřízení "*Světové sionistické organizace*" (1897) v Basileji, konající pravidelné sjezdy.

Na přelomu století se objevily četné sociální utopie, týkající se Židů. Lze je rozdělit do utopií zaměřených ve smyslu nacionálně socialistického řešení otázky

židovského národa, (27) a dále do utopií, nalaďených ve smyslu internacionálně socialistického řešení této otázky.

K utopiím prvního typu patří sionismus jako nacionalistické hnutí, které si klade za cíl dobýt pro Židy území, vytvořit společný jazyk a dosáhnout státní svébytnosti (M. Mendel - Židé a Arabové, s. 15, Prachatice 1992 Rovina).

K utopiím druhého typu patří především dílo nazývané "Protokoly sionských mudrců". (28) Nejde o nějaké ucelené dílo, nýbrž o mozaikovitou směs tezí nastíněných faktů, tužeb i přání. Tyto teze prozrazují mnoho o autorovi, ale málo o skutečných Židech. Židé jsou tam totiž popisováni jako bytosti skoro nadlidské, nadané zvláštním mesianismem, který je má předurčovat k světovládě. Samotné "Protokoly" nesou jasné stopy vzniku na konci 19. století: je v nich patrný vliv marxismu, ale také díla Hessova a Herzlerova, aj. (29) Některé z tezí si vzájemně odporují. (30) Právě pro tuto vnitřní nesourodost a mozaikovost jsou "Protokoly" snadno zneužitelné pro nevědecký ilustrativní postup dokazování, že ten či onen fakt (někdy též z doby dlouho předcházející vzniku "Protokolů") svědčí o dalším postupu sionistického úsilí o světovládu.

Podobně jako nelze socialistické hnutí v nějakém národě přisuzovat celému národu, nelze ani sionistické hnutí připisovat všem Židům. Souvislost mezi "sionismem" a svobodným zednářstvím však nesporně existuje (31), už pro společné myšlenkové základy, odvozující se od osvícenství. (32)

Pokračující růst zadluženosti většiny evropských států po I. světové válce se nevyhnul ani Československu. (33) Rostoucí závislost na finančním velkokapitálu bankovních domů Rothschild aj., tvořila tak účinný hospodářský činitel spjatosti židovství se zednářstvím, že to vzbuzovalo nelibost samotných zednářů. (34) Židé nacházeli v Československu. Po vzniku 1. republiky došlo k nárustu účasti Židů na čs. veřejném životě. Významnou roli v pražské židovské pospolitosti hrála i pražská lóže B'NAI - B'RITH, nejstarší židovské světové organizace, jejíž činnost se projevovala ve sféře sociální i kulturní. (C.Rybář - Židovská Praha, s. 134, 140-141, Praha 1991 TV Spektrum).

Vlna "antisíonismu" (nesprávně "antisemitismu", protože Semité zahrnují daleko širší sociální kategorii, než pouze Židy), která se vzedmula zejména v Německu, (35) vedoucí až k tragickým důsledkům hitlerovského "holocaustu", byla představiteli demokratických mocností sledována s cynicky zdrženlivým realismem. (36) Rozhodně to svědčilo o tom, že souvislost mezi anglickým velkokapitálem, zednářstvím a židovstvím nebyla zdaleka tak těsná, jakou jí přisuzovala "antisíonistická" propaganda.(35)

Válka urychlila proces rozpadu britského koloniálního "impéria" a přesunutí centra finančního velkokapitálu do USA. Vlna evropského "antisíonismu" ve dvacátém století byla příčinou emigrace židovského obyvatelstva do Palestiny (37) a realizace Herzlerovy nacionálně socialistické utopie: v roce 1948 vyhlásila "Prozatímní státní rada" zřízení státu Izrael. (38) Od té doby se antisíonistické hnutí soustřeďuje proti Izraeli. Střední Východ se změnil v hromosvod, zachycující napětí pocházející dílem od Arabů, vnímajících Izrael jako cizí těleso, dílem z Evropy a USA, kde státní zadluženost dosahuje astronomických částek. Výsledkem je krvavý řetěz teroru mezi Židy a Araby, podporovanými ze Sovětského svazu. (39)

"Orient" ve smyslu Středního Východu se koncem 20. stol. stal místem střetů několika vzájemně se prolínajících tendencí: závislost vyspělých států Evropy a Ameriky na arabské naftě, ale také na bankovních ústavech Rothschild aj.; (40) upevňující se vazby mezi "Židovskou agenturou" (která za pomoci židovského lidu organizuje činnost v Izraeli) a "Světovou sionistickou organizací" (působí mimo Izrael), neboť v obou organizacích působí titíž lidé. (41)

Odpovídá-li vskutku realitě to, co symbolizuje pyramida na dolarové bankovce či okřídlený světloňoš na desetifrankové minci, tedy existuje-li spojení mezi finančním velkokapitálem a svobodným zednářstvím, pak vlivem uvedených tendencí je zednářství v dnešním "Orientu" uváděno do těsného sepjetí s Izraelem, s nímž nelze nakládat jako dříve, už proto, že jde o atomovou mocnost. Zároveň je tu paradoxně tlačeno do nejužšího kontaktu s arabskými naftovými šejky, nenávisťně vzhlížejícími proti Izraeli. Závislost těchto vzájemně vyvážených poměrů a jejich další příznivý vývoj závisí den ode dne víc a více na Boží milosti.

Pokud existovaly v minulosti nějaké sociální příčiny vzniku a trvání svobodného zednářství, pak dnešní setrvávání v zednářské lóži nebo kroužku pozbývá jakoukoli možnost nalézt pro to nějaké sociální zdůvodnění. Případné, objektivní sociální příčiny svobodného zednářství jsou od II. vatikánského koncilu dokonale vstřebány Církví svatou a její sociální naukou. Proto se dnešní zednářství ve svých příčinách omezuje na podstatné duchovní příčiny, jimiž jsou odedávna ďábel a lidský hřích, zejména sedm hlavních neřestí, které zednářství staví proti sedmi božským a hlavním ctnostem : proti víře staví pýchu, proti naději rozkoš, proti lásce lakotu, proti opatrnosti hněv, proti statečnosti lenivost, proti spravedlnosti závist, proti mírnosti nestřídmost (konzumentství) . (42)

Odkazy :

- 1) J.Volf - Jan Amos Komenský a svobodní zednáři v Čechách, In: Národ, roč.IV, s.313; L.Haas - Wolnomularstwo w Europe srodkowo-wschodniej w XVII i XIX wieku, s. 261, Wrocław 1982 Ossolineum.
- 2) E.Lešehrad - Tajné společnosti v Čechách, s. 48-50, Praha 1922 Sfinx.
- 3) S.Sousedík - Komenského zásada přirozenosti výchovy a její aristotelsko-tomistický původ, In: Teologické texty, 6 (1991) s.214-218.
- 4) S.Sousedík - Poznámka k výročí J.A.Komenského, In: Katolický týdeník, 8 (1992) Příloha.
- 5) Andersons Constitutions of the Free Masons editions of 1723, New York 1905.
- 6) L.Haas - Tamtéž, s. 51.
- 7) W.Begemann - Vorgeschichte und Anfänge der Freimaurerei in England, I, Berlin 1909.
- 8) J.Samsour - Církevní dějiny obecné, s. 1040-1041, Praha 1907.
- 9) J.Kroupa - Alchymie štěstí, s.115-117, Brno 1986 Muz.a vlast. spol.
- 10) Tamtéž, s.17.
- 11) F.Braudel - The Wheels of Commerce, New York 1982.
- 12) Kroupa - Tamtéž, s. 24-25.
- 13) Tamtéž, s. 86.

- 14) Tamtéž, s.199.
- 15) Tamtéž, s.200.
- 16) Z.Kalista - Stručné dějiny Československa, s. 234-237, Praha 1947.
- 17) R.Vrba - Rozmach kapitalismu a majetek církve, s.66-67, Brno 1907. (O působení barona Jamesa Rothschiolda v zednářské lóži viz: L.Haas - Tamtéž, s.255.)
- 18) J.Franěk - Judaismus, s.111, Bratislava 1991 Archa.
- 19) Československá vlastivěda, II, 2, s.93, 184, Praha 1969.
- 20) R.Vrba - Tamtéž, s.124-125
- 21) Tamtéž, s. 23, 64.
- 22) Tamtéž, s.46-63.
- 23) R.Dacík OP - Zednáři, In: Výhledy náboženské, kulturní a sociální, Olomouc 1938, roč. I, č. 1, s. 25-26. Židovský vliv na utváření myšlenkových proudů v zednářství se však neuplatňoval jen přímo, jako působením kabbaly a pod., ale i zprostředkovaně, např. tím, že jen baron Rothschild si mohl dovolit sponsorovat Ernesta Renana, autora "*La vie de Jesus*" (1863, česky "*Život Ježíšův*" poprvé vyd. 1864), poté, co byl jako profesor hebrejštiny na *Collège de France* suspendován, částkou 1 milion franků. Právě na jeho nátlak mohl být znovu do místa dosazen a v klidu dokončit sedmidílný spis "*Les origines du christianisme*" (1863-1883), zkreslující základy křesťanství.
- 24) M.Hess - Rom und Jerusalem, Leipzig 1862; M.Hess - Philosophische und sozialistische Schriften 1837-1850, Berlin 1961 Academia. (M.Hess byl členem zednářské lóže, In: L.Haas - Tamtéž, s.343.)
- 25) L.Pinsker - Autoemanzipation, Brünn 1903.
- 26) Th.Herzl - Der Judengstaat. Versuch einer modernen Lösung der Judenfrage, Brünn 1903; Th.Herzl - Tagebücher 1895-1904, I-III, Berlin 1922; Th. Herzl - Zionistische Schriften, Berlin 1920; Th.Herzl - Gesammelte zionistische Werke, I-V, Tel Aviv 1934.
- 27) Např. Th.Herzl - Alt Neuland, 1902. Tento román popisuje utopický židovský stát v Palestině. Takový stát se ve 20. stol. stal skutečností.
- 28) Tato utopie bývá vydávána za tajný program sionismu, projednávaný na sjezdu "*Světové sionistické organizace*" v Basileji ve dnech 27.- 31.8.1897. Po první světové válce se rozšířila kampaň pro a proti "pravosti" tohoto spisu. Tato kampaň však posléze utichla, neboť otázka jeho "pravosti" či "nepravosti" byla shledána jako bezpředmětná. V současnosti je tato kampaň znovu uměle a vcelku zbytečně oživována. (In: Lidové noviny, 27. 11. 1992, s.9)
- 29) Některé konkrétní pokyny "*Protokolů*" upomínají na zásady macchiavelismu (I, 1-21), jiné jsou jasně odvozeny z marxismu (např. preference práce jako hodnototvorného a cenotvorného faktoru, In: XX,24), další upomínají na učení Gustava le Bona o "*duši davů*", In: I,18.), atd.
- 30) Autor "*Protokolů*" např. zdůrazňuje nutnost "*zničit papežství, aby se papežem mohl stát izraelský král*" (XVII, 4-5); Jinde se autor pohoršuje nad tím, že "*Gojímové*" (tj. všichni lidé kromě Židů) "*jsou otupeni alkoholickými nápoji*" (I,24) a naproti tomu jinde přisuzuje Židům názor, že "*my máme zájem způsobit degeneraci Gojímů*". (III, 8) Nato zase tvrdí, že v utopii, tj. "*až převládne sionistická totalita*,

pak bude opilství zákonem zakázáno". (XXIII,4) Podrobněji viz: N.Cohn - Die Protokolle der Weisen von Zion. Der Mythos von der jüdischen Weltverschwörung, Köln-Berlin 1969.

31) H.Reinalter (Hrsg.) - Freimaurer und Geheimbünde im 18. Jahrhundert in Mitteleuropa, s. 103-5, Frankfurt a.M. 1989 Suhrkamp.

32) J.Franěk - Judaismus, s. 137, Bratislava 1991 Archa.

33) Československá vlastivěda, II, 2, s. 466-468, Praha 1969.

34) Dacík - Tamtéž, 25-26.

35) A.Rosenberg - Die Protokolle der Weisen von Zion and die jüdische Weltpolitik, München 1923; G. Schwartz-Bostunitsch - Jüdischer Imperialismus, Leipzig 1937; Wolf Meyer-Christian - Die englisch-jüdische Allianz, Berlin-Leipzig 1941.

36) Např. dne 7. června 1944 doporučil Chaim Weizmann britskému ministerstvu zahraničí, aby *Britské královské letectvo* bombardovalo plynové komory koncentračního tábora Osvětim. Weizmann argumentoval, že by tím spojenci vyjádřili, že přímo bojují proti vyhlazovací politice nacistů. Kromě toho by tím popřeli nacisty rozšiřované tvrzení, že spojencům vyhovuje, že je Evropa zbavována Židů. Britské min. zahr. věcí dne 1. září 1944 sdělilo Weizmannovi, že "*královské letectvo*" jeho návrh zamítlo z "*technických důvodů*", a tak nepřímě potvrdilo nacistické tvrzení o tom, že spojenci likvidaci Židů vítají. In: A. Eban - Dies ist mein Volk. Die Geschichte der Juden, München 1970 Knauer; E.Terner - Dějiny státu Izrael, s. 70, Praha 1991 Nakl. Kora.

37) Půda pro příchod židovské obyvatelstvo byla legálně zakoupena od arabských obchodníků a *Židovský národní fond*

(zřízen r. 1901) zajišťuje vykupování dalších pozemků. Spontánní emigrace židovského obyvatelstva probíhala ve dvacátém století v několika výrazných vlnách:

období počet emigrantů (v tis.) výchozí místo

1903-1914 85 Rusko

1919-1923 60 Rusko

1924-1928 60 Polsko

1933-1939 250 Střed.Evropa

1945-1948 56 Střed.Evropa

1948-1951 174 Střed.Evropa

Zatímco v r. 1914 žilo v Palestině 85 tisíc přistěhovalých Židů, což činilo asi 10 % místního obyvatelstva, do roku 1951 jich bylo v Palestině 685 tisíc, což činili 43% místního obyvatelstva. (Údaje převzaty dle: E.Terner - Dějiny státu Izrael, s.40-120, Praha 1991 Kara)

38) Do zřízeného státu Izrael přicházejí další vlny židovských emigrantů: v letech 1948-1960 - 981 tis.

1961-1964 - 228 tis.

1965-1971 - 198 tis.

1972-1979 - 268 tis.

In: J. Franěk - Judaismus, s.149, Bratislava 1991 Archa.

39) "*Antisionismus*" byl soustavně vštěpován vůdcům Palestinců a Arabů (Arafat, Kaddáfí aj.) v SSSR a jeho satelitech. Podr. viz: M.Mitin - Sionismus - odrůda

šovinismu a rasismu, In: Obščestvennyje nauki v SSSR, 15.11. 1972 č.23/35 - 24/35; A.Dolejší - Marxismus-leninismus a židovská otázka, In: Tribuna, 22 (1974); J.Bohatka - Sionismus - nástroj antikomunismu, In: Tribuna 26 (1974), a pod. In: 23 (1974), 24 (1974).

40) Ve vyspělých státech roste zadluženost spotřebitelů, ale také zadluženost státu. In: J.K.Galbraith - Společnost hojnosti, s.193-208, Praha 1967 Svoboda; C.L.Harriss - Veřejné finance, In: Přehled soudobých buržoazních ekonomických teorií, II, s.268-300, Praha 1981.

41) E.Terner - Dějiny státu Izrael, s.166, Praha 1991 Kora. C.O'Brien - Belagerungszustand - Die Geschichte des Staates Izrael und des Zionismus, Wien 1988 Verlag Hannibal.

42) Don Stefan Gobbi - Panna Maria kněžím, s. 350, Olomouc 1990 Mariánské kněžské hnutí.

5. P r o g n ó z a

Z patogeneze svobodného zednářství vyplývá, že by zednářství nemělo nikdy dlouhého trvání, kdyby stálo jenom na fanatickém ateismu a ostrovtipu Voltairově. Naneštěstí se k němu připojují někteří jedinci s mohutnou obrazotvorností, a často skutečně nadaní k umělecké tvorbě, nicméně duchovně zaostalí nebo zvrhlí. Tato duchovní zakrnělost či úchylnost se u nich opírá o iluzi, že řád vyzařující krásnou formu ze stvoření a z jejich uměleckých děl je snad jiný, než řád, jemuž podléhají v mravním životě, a tento přirozený řád berou jako nesouvisející s nadpřirozeným řádem, projevujícím se v Církvi Kristově. Tito snílci a utopisté nejednou strhují celý okruh příznivců svých krásných děl k mimoestetickému působení v zednářském kroužku či lóži.

K těm, kdo takto nejvíce uchvátili své obecenstvo patří nesporně W.A.Mozart. (1756-91) Především jeho opera "*Kouzelná flétna*", ale také "*Don Giovanni*" oslavují a symbolicky naznačují myšlenky a obřady svobodného zednářství. (1) Mozartův starší vrstevník F.J.Haydn (1732-1809) zpočátku komponoval hudbu k lidovým fraškám (např. *Der krumme Teufel*, po r. 1749). Když jeho hudba pronikla do vyšších

vrstev společnosti, upnul se na opěvování člověka a vezdejšího života. (např. kantátový cyklus *Čtvero ročních počasí*, r.1801). V oboru chrámových kompozic proslul Haydn světsky laděnými skladbami, jimž se dostalo označení "*epikurejské mše*" a vídeňský arcibiskup je zakázal provozovat při bohoslužbách. (2)

Zatímco v rakouské monarchii se takto šíří hudba zednářů, (3) doléhající k publiku namnoze aristokratickému, ve Francii je v tomto smyslu svérázně poznamenán hudební projev širších vrstev společnosti. Od francouzské revoluce se zednářské ideje lidství, stručně formulované jako "*liberté - égalité - fraternité*", hudebně projevují ve velkolepých slavnostech, pro něž skladatelé píší hymnické zpěvy. Plodem vzrušených let 1789-94 je také tzv. "*revoluční opera*", v níž se mísí vliv Gluckův s ohlasy zednářských hymnů a písní. (4) Svým nepokojem až frivolností a nevázanou mluvou odpovídá vulgárnímu projevu a upadlému vkusu širokých vrstev společnosti, uchvácených iluzí bezbožné lidskosti.

Zjištěná senzibilita aristokracie hledá svůj výtvarný projev v umění nanýrismu a rokokového klasicismu. (5) Podobně jako ve Vídni, Grazu aj. v rakouské monarchii docházelo k zakládání soukromých akademií, tak i v Brně zřídil podobnou instituci Hanuš Schweigl (1732-1812). Schweigl byl ve spojení s příslušníky rodu Mittrovských a pro brněnské "*illumináty*" navrhl obálku časopisu "*Mährisches Magazin*". Schweigl však ve svém spisu o moravském umění napovídá, že skutečné umění doby osvícenství musíme hledat v oblasti zahradní architektury. (6) Úsilí moravských zednářů o okázalou estetizaci pracovního a vůbec životního prostředí člověka (7) se však prakticky projevilo budováním *umělých zřícenin*, zřizováním *romantických zahrad s vílami a jeskyňkami pro poustevníka* (8) a *pohádkových lesů*, (9) zkrátka *umělé přírody*, resp. budováním jakési *oázy* v životním prostředí přetvořeném podle tajemných zednářských snů.

Bujení evropského zednářství je v 17. a 18. století neodmyslitelné bez účasti jisté krásné literatury (Jean Paul, J.G.Herder, A.Dumas st. /např. román "*Josef Balsamo*"/, F.F.Pisemskij /např. román "*Zednáři*"/), poezie (J.W.Goethe, Ch.M.Wieland, A.S.Puškin, A.Mickiewicz, H. Heine) a dramatu (G.E.Lessing, Goethe). (10) Z nich jeden svým dílem zesiloval účinnost díla jiného zednáře : např. J.G.Herder plamennou řečí strhoval zástupy studentstva pro to, co Lessing vyjádřil chladnou prózou, ba romanticky domýšlel Lessingův odkaz ve filozofii náboženství bez boha; (11) Goethe zase básnický názornými obrazy domýšlel a učinil "*stravitelnější*" suchou filozofii zednáře I.Kanta, (12) snícího o věčném míru a výchově k lidskosti. (13)

Zároveň ono zednářství, které myšlenkově parazitovalo v tomto umění a jen díky jeho estetické hodnotě se stávalo společensky průbojnější, svádělo vychovatele, (14) ba i politiky (15). Nelze se divit, že i mnozí křesťané podlehlí tomuto vlivu, který k nim doléhal po vlnách strhující hudby Franze Liszta. (16) Liszt složil "Faustovskou symfonii" pod vlivem Goetha, od něhož přijal především ideu všelidsky platné touhy člověka, vzpírající se útlaku pozdvihující celou lidskou bytost do výšin; dále představu nezničitelného lidství; konečně ideu věčného popíračství nechápajícího světa, jenž dovede ponížit i největší myšlenku. Tyto tři myšlenky promítl Liszt do tří postav Goethovy básně, z nichž každé věnoval samostatnou symfonickou část.

V první části nazvané "*Faust*" vyšel Liszt ze scény v Goethově

"Faustovi", kde se mudrc překládající Písmo sv. zarazí nad počátečními slovy evangelia sv.Jana. Pojem "*Logos-Slovo*" se mu zdá nejasný. Nakonec to přeloží jako "*Čin*". V té chvíli se Faust podléhá iluzi, že jen věčnou snahou a stálými činy může lidská bytost směřovat k vrcholnému poznání a definitivně se rozhoduje pro budoucnost. Faustovo rozhodnutí zde zazní mohutnými fanfárami.

S komorní diskretností zahájil druhou část - lyrický zpěv o Markétce. V romanticky okouzlejícím zabarvení orchestrální, kdy kantiléna violoncella je provázena tremolem ostatních smyčců a triolovým pohybem akordů, splývajících ve vlnité pásmo, je dána scény Faustovy lidské proměny a sblížení s Markétkou. Liszt přibližuje Markétku jako bytost, která se sama od sebe - ze svého dívčího půvabu pohotově vznese k svému vykupitelskému úkolu.

Třetí část je zpěvem o síle "*ducha, jenž věčně popírá*", démona Mefistofela. Z briskně úderných a šklebivých úryvků rostou obrysy vstupného tématu symfonie, jakoby Faustova skepse byla jen součástí vyššího kosmického popíračství. Brzy nato je pracováno s tématy, které se vyskytly v předchozích částech. Jenže každé z nich přetvářeno do zvláštní drastické rozšklebenosti a zkreslenosti. Zazní zde motiv touhy, ale vyznívá v deformaci málem oplzlé. Ozve se též velký motiv Faustova činu, jenže je deformován do grotesky, jakoby ukazoval nicotnost lidských schopností, která z velké myšlenky činem vyvolá v život zmetka. Celá vznešenost dosavadních výrazů je uvedeno docela v protiklad, vyznívající stále drastičtější. A jediné, co se objeví nedotčeno, je lyrický motiv Markétčin, neboť tato bytost, žijící horoucí láskou, je podána jakoby jen tím d'ábel ztratil k ní přístup. V nových a nových štvavých a výbojných negacích se projevuje výstavba skladby úděsných drobností, skládání do syntetických forem, mezi nimiž se ozve i zběsilé fugové vedení. A když pak vzestupným tempem se zdá, že temný dým popíračství pohltí vše, co zde bylo jasného a čistého, pojednou zahřmí akordy, převládající nad chaotickými rytmy, které se stále ztlumují až motivem lásky, je proveden přechod k slavnostnímu dunění, v němž pozouny naznačují blízkost vrcholného poznání. Zaduní ještě tympán a po dlouhé pauze nastupuje *Andante mystico*. Mohutný patetický chorál sboru vyzpívává zde hymnicky závěrečné Goethovo poznání, tušení rajske blaženosti, v níž věčné ženství vítá duše neustále toužící, aby zde našly naplnění. Stejným tématem obtížil Liszt ještě jiné skladby (Např. symfonickou báseň "*Les préludes*", jež se stala jeho nejpopulárnější symfonickou básní.).

Tak se na vlnách Lisztovy hudby (navazující na IX. symfonii L.van Beethovena, a vzor společný všem romantikům, Hectora Berlioze, a orientující Richarda Wagnera i J.Brahmse, R.Strausse. A.Brucknera, ba i B.Smetanu) dostávají obecnstvu skrze jejich estetickou vnímavost do jejich myslí také zednářské ideje; mnozí z nich si uvědomují jejich zásadní pochybenost, ale vůle k jejich odmítnutí je slabá - právě pro estetickou hodnotu, jejímž prostřednictvím se tyto mimoestetické obsahy svůdně *zahnízily* v lidském nitru. Podobně svůdným způsobem pronikají k obecnstvu tyto ideje např. v Lisztově symfonické básni "*Prométheus*" zkomponované podle básně Herderovy. Herder a po něm i Liszt falešně podávají Prométheův zápas s božstvem jako biblický příběh zápasu Jakuba s andělem, v němž si oba zápasící nakonec požehnají.

Už T.G.Masaryk si uvědomoval, kam směřuje humanitářství Goetha a jiných

zednářů a jejich zbožšťování člověka (sebevražda), ale přitom je nedokázal odmítnout : *"Goethův plnokrevný nadčlověk (Goethe vyznává, že se sám dostal do téže nálady) je přiveden k jedu, a jen šťastnou velikonoční zvony zachraňují vševědoucího nespokojence. Werther již nebyl zachráněn a končí svou romantickou chorobnost smrtí. Za porevoluční Francouze analyzuje 'nemoc století' Musset; jeho hrdina bohovrah Rolla je stejně nakonec doveden k sebevraždě. Za Angličany analyzuje 'moderní nemoc' Byron (Manfred!). Od Rusů od Puškinova Oněgina počínajíc až do Tolského Levina máme přímo krutou analýzu inteligentské rozervanosti."* (17)

V českém prostředí se svobodné zednářství ujímalo rovněž pomocí umění. V literatuře se o to zasloužil např. Jan Neruda (18), Josef Svátek (19), Karel Sabina (román *"Na poušti"*), Josef Hais-Týnecký (*"Bludičky z Podkrkonoší"*, *"Katakomy"*), Antonín Schulz (román *"Kříšení"*), Alois Jirásek (20), Gustav Meyrink (vl.jménem Meyer) (21) a Karel Čapek. (22) Čapkovy protiválečné a vědecko-fantaztické romány a hry, které nabyly světového věhlasu, napomohly k šíření názoru o nezničitelném lidství (jde vlastně o negativně vyjádřenou koncepci zbožštění člověka) a o tom, že se názorným poučením o absurdnosti války stává člověk a celá lidská skupina dokonalejší. Děje se tak nejen v jeho románech a hrách, ale už i v tom myšlenkově nejjednodušším Čapkově díle - v dětských pohádkách *"O pejskovi a kočičce"*. (Vůči případné námitce, že se zde snad nesprávně dokazuje Čapkovy zednářství z jeho pohádek, dlužno připomenout název této kapitoly "Prognóza". Zdroje a příčiny zednářství jsme v obrysech uvedli už v předešlé kapitole. Zde se však nedokazuje z Čapkova díla jeho zednářství, nýbrž se ukazuje, jak se výchozí zednářství promítá v jeho díle.) Už zde, v Čapkových pohádkách je zjevně patrná výchozí *"teorie bezkonfliktnosti"* jakoby platná ve světě, koncepce povrchního optimismu a pacifismu či přesvědčení o všeobecném, samovolném a nutném prosazování se míru ve světě. Je-li tento mír někdy narušen zlými bytostmi, pak se dříve nebo později samo od sebe obnoví pokojné soužití, i bez zvláštního přičinění hlavních postav. Čapkův *"zlý pes"* se dříve nebo později nutně musí přejít *"dortu"*, ukradeného dobrým bytostem. Zjevně tu vyniká též celkový didaktický záměr autora. Ve většině Čapkových děl se vychází z předpokladu, že řešení konfliktu a krizové situace vzejde pokaždé nutně nějak samo od sebe od zbytku dobrých lidí. Výjimku tvoří hra *"Matka"*, kde se autor pod vlivem bezprostřední války přestává spoléhat na nezničitelné abstraktní lidství, a lidská účast na záchraně míru se poněkud konkretizuje. (23) Nicméně i při takovém pragmatismu se lidstvo u Čapka obejde bez Boží milosti. Právě z takového povrchního pacifismu a humanitářství, které se spoléhají výhradně na lidské síly, a nikdy také na Boží pomoc, o kterou by bylo třeba prosit, právě odtud vzešel svět *"Mnichov"*.

Osvětové, výchovné, ale i mystické zaměření umění, jež má programově vycházet ze zednářství, zdůrazňoval také výtvarník Alfons Mucha. (24)

Tradiční oblastí, kterou zednářství využívá k rozšíření svého vlivu, je vysoké školství, zejména stavebního zaměření, kde se rovněž tradičně střetá s působením jezuitů a dominikánů. Italským zednářům se přitom osvědčuje taktika *"dobrých strýců"*, kteří pomáhají nadaným studentům do významných pozic v jejich oboru, aby tam zase oni prosazovali ideje a zájmy svých *"dobrodinců"*. Především však usilují o

vliv na pedagogy a celou školskou politiku, sledující izolaci výchovy od působení církve. Tak už v 19. století se mnozí učitelé u nás otevřeně hlásili k smýšlení svobodných zednářů. (25) Následky omezení vlivu duchovenstva ve státních školách jsou otřesné. Nejde jen o prudký nárůst vydání na provoz státních škol ve třetí čtvrtině 19. století, třebaže ani tento fakt není zanedbatelný, (26) ale např. o nárůst zločinnosti mladistvých, převážně vychovaných ve státních školách, (27) dále o růst sebevraždy zejména u nevěřících. (28)

V nové době se zednáři zaměřují na společenské sdělovací prostředky a průmysl masové kultury, zejména tisk, film, televizi. Společenské sdělovací prostředky se totiž ukazují vedle školských zařízení jako účinné prostředky k ovlivňování názorů a postojů lidí, avšak na rozdíl od školských zařízení jsou daleko pohotovější a ve svém vlivu nevyžadují tak dlouhodobé působení. Navíc společenské sdělovací prostředky pro svou technickou stránku působí dojmem jakési neutrálnosti a nezaujatosti vzhledem k přenášeným obsahům a významům. V demokracii, kde si lze tyto prostředky bez obtíží zakoupit, svobodní zednáři v nich snadno nacházejí tvárný nástroj k manipulaci nejširších společenských vrstev. Zejména spojí-li se parazitování zednářských obsahů a významů ve společenských sdělovacích prostředcích s esteticky hodnotnou zábavou, pak se stává takový film či televize apod. okouzlující pro rozsáhlé vrstvy společnosti. Líbivou a nanejvýš svůdnou cestou lidskosti pak orientují celé národy k *"diktatuře humanity"* jako maskované vládě zvrhlé nadlidské inteligence. (29)

Mezi předními českými umělci, kteří takto okouzlují rozsáhlé obecnstvo a získávají si jeho srdce patří bezesporu nadaný filmový režisér Miloš Forman. U filmů natáčených ve skromnějších českých poměrech využíval Forman nejrůznějších levných triků, (např. i používání neherců) k tomu, by vzbuzoval v obecnstvu dojem, že jde o amatérské dílo; sotvaže zaujal obecnstvo přesvědčivostí neherců a humorem, začal je promyšleně ovlivňovat v jiné rovině. (30)) Poté, co se mu podařilo získat podporu bohatých amerických filmových producentů, spojil své nadání s nákladnou filmovou technikou; tato plodná syntéza se ukázala být velmi nosná k cílevědomému šíření obsahů a významů zednářského původu. Přitom nejde zdaleka jen o velkoformát *"Amadeus"* (z r.1985), kde je souvislost se svobodným zednářstvím historicky zřejmá. Humanitářství a pacifismus jsou patrné i v ostatních filmech (např. *Přelet přes kukaččí hnízdo*, 1975; *Vlasy*, 1979). Temným tónem, prostupujícím např. film *"Vlasy"*, který snadno uchvátí mladé obecnstvo, nejen pro očividnou sympatii s nekonformností mladého člověka, ale také pro hudebně přiléhavý doprovod, je filozofie *"New Age"*, která je zde obecnstvu jakoby mimochodem vštěpována.

Tak se ukazuje, že právě zde - ve filmu a televizi - které díky vlastní světelné stránce byly pojaty jako prestižní pole působnosti *"Illuminátů"* - se koncem 20. století svádí těžký boj o člověka; zápas o to, komu má člověk patřit. Zda Kristu, jehož jsme si nevyvolili, ale jenž si vyvolil nás (Jan 15,16), nebo tomu, kdo popírá, že Ježíš je Mesiáš. (I Jan 2,22) Tento těžký zápas je ovšem maskován esteticky hodnotnou formou a humanitářskými a pacifistickými hesly. Vynikne však lépe, pokud si všimneme sociálně patologických a psychopatologických dopadů filozofie a utopie *"New Age"*, která ho bezprostředně doprovází.

Přívrženci filozofie *"New Age"* hledají nejvyšší cíl člověka jen ve štěstí. Tam, kde

byly v žebříčku hodnocení vysoko umístěny výkony a schopnosti lidí, nyní se klade především osobní uspokojení a úspěch. Obavy před nadcházejícími katastrofami a otřesy jsou zlehčovány jako zbytečné, protože je možné se utěšovat utopií o světové společnosti bez napětí. Fakta ze zárodků podobných utopií, jako byla např. satanská sekta Charlese Mansona, však svědčí o něčem jiném. Brutální vražda Sharon Tate (USA, 1969) byla důsledkem "*tajemné*" vlády Ch. Mansona nad "*sluhy satana*". Jeho nauka je v souladu s filozofií "*New Age*". (31)

Politické dopady hnutí "*New Age*" začínají vytyčením programu světovlády. V zájmu této světovlády je propagováno rozvracení nebo rozpuštění jednotlivých státních celků na základě práva národů na sebeurčení, a to vše v zájmu zachování světového míru a rozvoje lidstva. (32) Na cestě k dobytí světovlády jsou vytyčeny četné užitečně vyhlížející politické, hospodářské a vůbec sociální cíle středního dosahu. Patří k nim :

- celosvětové zavedení mezinárodního úvěrového systému,
- zřízení světové centrály pro zajišťování, řízení a distribuci potravin,
- jednotný světový daňový systém,
- celosvětově platná povinnost vojenské služby k obraně světového míru. (33)

Sotva se "*New Age*" objevilo na veřejnosti jako programově organizované hnutí (od konce r.1986), ihned zavazovalo jednotlivé skupiny jeho příznivců k politické účasti na prosazování následujících opatření:

- zavedení celosvětového systému hospodaření,
- postupné podřizování a předávání soukromého vlastnictví v bankovníctví, dopravě a výrobě ústřednímu výboru, řídicímu tyto záležitosti celosvětově,
- postupné podřízení populačního a rozvoje lidstva celosvětovému kontrolnímu aparátu,
- vytvoření záruk pro minimální životní úroveň a svobodu na celém světě,
- podřízení osobního života každého jednotlivce celosvětové řídicí radě, atd. (34)

Vzhledem k tomu, že se hnutí "*New Age*" projevuje na veřejnosti poměrně otevřeně, a tak představuje vlastně *vynořenou část ledovce* svobodného zednářství, určenou pro širší vrstvy společnosti, (35) nelze v jeho programu přehlédnout vedle líbivých hesel o míru a sbližování mezi národy následující zásady:

- nutnost masového "*zasvěcení*" celé Země (ovšem komu, když ne Bohu? Pak jde o výslovný nebo mlčenlivě přijatý kontrakt s ďáblem, třebaže ve jménu "*lidství*").
- potřeba "*očistných*" akcí k odstranění všech, kdo nesouhlasí s cíli "*New Age*",
- celosvětové řízené plánování rodičovství, projevující se zejména u populačně progresivních národů jako nucené omezování počtu dětí, omezování svobody rodičů a porušování intimity jejich rodinného života,
- prosazování umělého přerušování těhotenství, umělého oplodnění a genetických manipulací, aj.
- prosazováním aktivní eutanazie jako "*pomoci*" umírajícím, přičemž se má z umírání stát kult, jakožto z "*převtělení do nové existence*". (36)

Přesvědčení o nutnosti samovolně se přibližující realizace těchto cílů odvozuje hnutí "*New Age*" dílem z chiliasmu (37), dílem z astrologie. (38) "*Nový duch*" má vést lidstvo pomocí jógy, psychotechniky, zdravé výživy, osvěty a jednotné organizace lidstva k "*rozšířenému vědomí*", které je uschopní k životu bez těžkostí a

problémů. (39)

Určitý předobraz této utopie nám již ukázal Hitler. Také on stavěl přesvědčení o výjimečnosti poslání německého národa a sebe samého na základě *tajných* východních nauk, z jakých vychází "New Age". Podobně jako H. Blavatská, přijímal také Hitler poselství od astrologů a jasnovidců. Také on chtěl nastolit "novou epochu" chtěl vybudovat "tisíciletou říši", jež měla stát na okultních základech. (40) Hitlerova "tisíciletá říše" se po třinácti létech zhroutila.

Světová společnost míru, štěstí a světla, o jejímž samovolném příchodu bájí právě tak "Illumināti", jako hlasatelé "New Age", je utopie. K takové společnosti nelze samovolně dojít, protože lidstvo je obtíženo do nebe volajícími hříchy a celé životní prostředí planety Země je postiženo důsledky lidského porušování řádu přirozeného a Božího. Únik do evolucionistických utopií o samovolném příchodu lepší "nové doby" se zakládá na lidské neochotě pokorně přijmout vlastní kříž a uznat, že bez utrpení se lidstvo nedostane ani o krok blíže k dokonalosti.

K taktice působení hnutí "New Age" a jiných modifikovaných novotvarů svobodného zednářství mezi mládeží patří to, že si postižený jedinec při prvním kontaktu nesmí uvědomit daný vliv jako svůdnou léčku, nýbrž má zakusit iluzi, jakoby byl "osobně osloven". Je zahrnut otázkami po smyslu lidského života, po smyslu utrpení a bolesti, a zda existuje nějaké štěstí a opravdová radost. Pokud je nedokáže pohotově zodpovědět, resp. se přistihne při tom, že sám neví, začne se sám takto ptát. A jakoby náhodou se mu dostávají předem připravené odpovědi, avšak ne z pozice autoritativně vystupujícího učitele či vychovatele. Naopak je vytvářen dojem nezaujatosti původce odpovědí. Tak je u postiženého iluzivně posilován dojem dobrovolnosti a svobody své účasti na životě skupiny, do níž je pozván. Skupina se předvádí jako opravdu *fungující nový systém*, ukazuje nováčkovi *sváteční, návštěvní tvář*, nabízí se mu jako *nový domov*. Současně však apeluje na smysl poctivost mladého člověka, zejména na jeho smysl pro oběť za druhé, což je prezentováno jako "pozitivní dobrodružství".

Nováček zpravidla nemá kontakt se "zasvěceným mistrem", nýbrž se skupinou příznivců daného společenství - "zachráněné rodiny". Soustavným působením spíše na emocionální stránku lidském psychiky vzbuzuje skupina iluzi bezpečí, cílevědomosti a dává člověku pocit sebedůvěry. Velký dojem na příchozího dělá okázale předváděný životní styl skupiny jako uskutečnění hesla "rovnost - volnost - bratrství". Soustavným skupinovým působením je navozována iluze, že skupina nikoho nevylučuje, že je tady každý pro všechny a všechno podporuje iluzi velkolepé a cílevědomé, ale přitom mírumilovné rodiny. Proto se často skutečně užívá názvu rodina (nazývají se tak např. i střediska Munovy sekty). Jako každá rodina má rodiče, tak i zde vystupují někteří "zasvěcení" jako rodiče. Ostatní je mají poslouchat jako malé, nevědomé děti. Potřeba absolutní poslušnosti vůči autoritě se zdůvodňuje vysokým, obtížně dosažitelným cílem skupiny.

V působení skupiny se kombinuje : iluze bezpečí a nového domova s úsilím mladého člověka stát se platným členem "zachráněné rodiny"; přísná disciplína jakoby navěky zavazující každého příslušníka s upevňováním přesvědčení, že mimo útočiště "rodiny" není záchrany. Systematický skupinový "brainwashing" (propírání mozku) kombinující navozování iluze bezpečí v "rodině" a vzbuzování pocitu

bezbrannosti "děti", které by mohly snadno "neposlušností" přijít o "rodinu", má postupně vyústit v tzv. "psychomutaci".

Patologické důsledky tzv. "psychomutace" : "Psychomutace" probíhá ve třech etapách: *fascinace*, *rozklad sebedůvěry*, *indoktrinace* (vstřebání či zvnitřnění skupinového bludu). (41) Příčinou "fascinace" je nesporně skupinové vytváření iluze "totálního osvobození" a "osvíceného poznání", jichž se člověku může dostat jedině v této "buňce" univerzálního, celosvětového společenství šťastných lidí. V další etapě se účastník podrobuje neformálním zkouškám, které mu mají dokazovat, jak potřebuje skupinu k vlastní seberealizaci a naplnění. Na to navazují pobyty a působení ve "výcvikových střediscích" a "seminářích". Zároveň se nenápadně zpochybňuje uspořádání hodnotového žebříčku účastníka a rovněž se znehodnocují všechny dosavadní vztahy člověka k sobě samému, k okolí a k Bohu jako prázdné a nesmyslné. Na pozadí působení dané skupiny na jedince se prosazuje dezintegrace celého jeho životního stylu jakožto vnitřně řízeného, a vytvoření vztahů jeho řízení skupinou zvenčí, manipulací. Tak "psychomutace" vede k pronikavé deperzonalizaci člověka, k oslabení jeho individuálních sebezáchovných a obranných psychických reakcí, k vytvoření těžko vykořenitelné závislosti jedince na dané skupině. I když se působením vlastních rodičů podaří oddělit jedince od dané skupiny, prožívá nadále pocit vykořeněnosti, pocit provinilosti, vedoucí až k sebeobviňovacímu bludu.

Neblahé následky působení "nové rodiny" na člověka lze shrnout takto :

- rozklad osobních vztahů k partnerovi, rodině, národu;
- rozklad dosavadních vztahů k dosud uznávaným hodnotám duchovním (náboženství, mravnost, umění, atd.) i hmotným (majetek);
- vytvoření pocitu individuální bezmocnosti a úzkostlivých stavů, a naprosté závislosti na okolí; to doprovází krajní oslabení vůle a zatemnění rozumu;
- zřeknutí se osobního vlastnictví ve prospěch "nové rodiny";
- vzrůst agresivity podle pokynů vnější manipulace, kriminalita v zájmu "nové rodiny";
- propuknutí těžkých psychických chorob (schizofrenie apod.), narkomanie, pokusy o sebevraždu, individuální i hromadné sebevraždy. (Např. masová sebevražda v guayanském Jonestownu v prosinci 1978.) (41)

Tohle jsou psychopatologické a sociálně patologické důsledky "psychomutace" resp. tzv. "existenciální revoluce" (42), odvozené z výchozí osvícenské koncepce humanismu bez Boha. Někteří lidé, koketující s tímto humanitářstvím si ovšem uvědomují omezený sociální dosah humanismu bez Boha, přesto však nejsou ochotni přijmout Boha v Kristu tak, jak jej v sobě nese Církev Kristova. Tak jim bůh zůstává jen abstraktní spekulací, kladoucí jen chabý požadavek uznání, že někde za člověkem a nad člověkem něco je : "Všechny zkratkovité pokusy fanatiků zorganizovat 'ráj na zemi' ústí nevyhnutelně nakonec v pozemské peklo, což se vyjadřuje připomínkou, že království není z tohoto světa'. Opravdu : relativně snesitelný život na tomto světě může zajišťovat jen lidství, které je orientováno 'za' tento svět, lidství, které se vztahuje k nekonečnu, k absolutnu a věčnosti. Člověk je vlastně přibit - jako Kristus ke kříži - do průsečíku paradoxů : rozpjat mezi horizontálou světa a vertikálou bytí ... a jako Kristus také vítězí vlastně především svými prohrami." (43) Takže člověk podle takových idealistů vítězí ne skrze vykupitelskou smrt Krista a v Kristu

Zmrtvýchvstalém, nýbrž po vzoru Krista, ale sám - svými lidskými schopnostmi a silami : "...nazřením absurdity nalézá opět smysl, prohrou několikaletého uvěznění vítězí - přinejmenším - sám nad sebou - smrtí - svou poslední a největší prohrou - definitivně vítězí nad svou rozlomeností." (44) Tak tito lidé vlastně zbožšťují člověka a stavějí ho na roveň Kristu - Bohočlověku. Není v tom nic originálního; poučné je pouze to, jak snadno lze výchozí dobrý mravní postoj utopit a rozpustit v záplavě intelektuálské a estétské výmluvnosti.

Daleko závažnější je infiltrace podobných názorů a postojů do samotné Církve svaté : "*V posledních dnech nastanou těžké chvíle*" (2 Tim 3,1) "... odpadnou někteří lidé od víry a budou se držet bludařských duchů a dábelských nauk, prolhaných pokrytců, kteří mají na svém svědomí vypáleno znamení, protože zakazují manželství a jisté pokrmy, které Bůh přece stvořil proto, aby je věřící a pravdy znalí lidé s děkováním požívali..." (1 Tim 4,1-3)

Hovoří-li se v návaznosti na Písmo svaté (Zj 13, 11-17) o církevním zednářství (45), pak bezesporu nelze hledat příčinu toho stavu ani v Kristu, ani v jeho mystickém těle, nýbrž

v inteligentním tvorstvu - předně v nadlidské, zvrhlé inteligenci a dále v lidském narcismu a jeho důsledcích.

Jak však může svobodné zednářství vnikat a parazitovat v Církvi sv., když jakékoli sociální, kulturní a antropologické důvody, jimiž se v minulosti zednářství snažilo zdůvodňovat svou existenci, jsou v Církvi sv. od II. vatikánského koncilu cílevědomě a doslova programově absorbovány? Bez nadsázky lze říci, že po II. vatikánském koncilu neexistují na světě jakékoli případné sociální, kulturní či humanitární důvody, jimiž by se snad dalo nějak racionálně zdůvodňovat svobodné zednářství, nebo

snyslupně odůvodňovat sympatie k zednářství.

"Rezervy" v Církvi sv., ve kterých se případně může usazovat a bujet svobodné zednářství, vznikají často jako důsledky lidského hříchu, a tyto důsledky se projevují temnotou rozumu a oslabením vůle : vznikají tedy ze špatných výkladů platných církevních dokumentů a z nepřiměřených reakcí křesťanů (zejména křesťanů ve světě, kterým se Církev sv. od II. vatikánského koncilu nově otevírá) na znamení doby. (nedoceňováním těchto znamení, nebo jejich přeceňováním). S pomocí díla Dietricha von Hildebranda "*Trojský kuň ve městě Božím*", (46) lze tyto církevní "rezervy" třídit následujícím způsobem :

1) "Rezervy" na základě zatemnělého lidského rozumu :

- fetišizace vědy podle vzoru přírodních věd a jejich metody poznání; souběžně s touto fetišizací vědy jde předsudek, postihující teorii poznání, že totiž lidské poznání nějakého bytí je tím jistější, čím níže toto stojí metafyzicky. Proniknutí takové 'vědy' do filozofie znamená její zasažení "*immanentismem*"; falešné filozofie, které se vydávají sociální vědu, vykládají mravní dobro a zlo jako pouhá "*tabu*";

- evolucionismus, teilhardismus, pokusy o demytologizaci Písma svatého, rozměňování výchozích kategorií učení Církve svaté v zájmu ekumenismu (v tomto směru je naše teologické a náboženské smýšlení vystaveno nepříznivému náporu nejen cizích autorů, ale i našich, zejména z okruhu věřících neblaze zasažených působením otců J.Zvěřiny a O.Mádra aj.; první z uvedených opustil náhle tento svět

v Itálii záhy poté, co začal odhalovat zednáře v zákulisí Charty 77, a jiné šokující skutečnosti);

- historický relativismus (Dějinná sociologická skutečnost idejí se klade na místo pravdy. Příkladem tohoto výlučného zájmu o historicko-sociologickou výlučnost a s tím spojené vylučování otázky o pravdě, je tvrzení "*Bůh je mrtev.*");

- *nekritické odezvy na rozsáhlé z fetišizování vědy ve 20. stol., na historický relativismus ve filozofii, na všechny útoky proti skutečnému významu pravdy a 'přehodnocení' jejího pojmu, na Bultmannův požadavek demytologizace, který směřuje náboženství s mýtem; nepřiměřené odezvy na toto zastřené intelektuální prostředí ohrožují patřičný přístup k zázrakům a nadpřirozeným událostem v evangeliu;*

- farizejské zdůvodňování "*byrokratizmu*" jakožto přehnané, racionálně nezdůvodnitelné byrokratizace v duchovní správě, tedy jako ospravedlňování panování na úkor služby: dokladem rozbujení byrokratizmu a panovačnosti v obnovených viditelných strukturách katol. Církve se sborem biskupů v čele, v českém prostředí je : neschopnost ba snad i neochota řešit pohotově, diferencovaně a s laskavým porozuměním otázku tajných svěcení kněží a biskupů za totality; jiný doklad skýtá oficiální církevní vyd. ZVON, neschopné a zřejmě i neochotné vydat za tři roky po r. 1989 soubor všech dokumentů II. vatikánského koncilu, jakož i nový Kodex kanonického práva (47).

2) "*Rezervy*" na základě oslabené lidské vůle :

- neadekvátní reakce proti autoritě na základě přehmatů (V českých poměrech se takové reakce koncentrují na témata: Bílá hora, inkvizice.); tyto odezvy často ztrácejí přehled o pravé hodnotě zneužitě věci a chtějí ji prostě odklidit;

- neadekvátní odezvy na případné omezování svobody svědomí (V českých poměrech se takové reakce soustřeďují na téma: Hus a husitství); tyto reakce obvykle zapomínají, že každý pravý katolík, tedy každý, kdo věří, že Církvi bylo svěřeno Kristovo božské Zjevení, a že Církev tuto pravdu neomylně uchovává svým učitelským úřadem, musí vidět v každém nekatolíkově potenciálního uchazeče o křest v Církvi; místo toho se to považuje za opovážlivost, nesnášenlivost, zneuznávání svobody druhé osoby, triumfalismus;

- neadekvátní reakce na stanovisko učitelského úřadu Církve v otázce manželství (jedna krajnost podceňuje lásku a na úkor sexuality, nevidí rozdíl mezi umělou antikoncepcí a přirozenou regulací porodů, preferuje rozmnožovací poslání manželství, druhá krajnost přeceňuje lásku na úkor sexuality, bojuje proti kněžskému celibátu, pro kněžky);

- výlučnost jakéhosi "*fokolarizmu*", který se z původního laického hnutí "*fokolare*" v českých poměrech místy docela zvrhl do exkluzivního útvaru, vedeného některými duchovními, dokonce i biskupy, a to tak, že nejednou připomíná '*církev*' v Církvi; z tohoto výlučného českého místního "*fokolarizmu*" vychází pak jakási uzavřenost jistých církevních kruhů vůči laikům, utajování platných církevních dokumentů a dokonce i neochota zcela volně zpřístupnit laické veřejnosti nový Katechismus, schválený v r. 1992, nebo jej volně zpřístupnit jen částečně, atd. (47);

- nepřiměřené odezvy proti byrokratizaci v Církvi jako proti jejímu panování, ač je nesporné, že řádná duchovní správa se neobejde bez nějaké střízlivé míry

racionálně zdůvodněné byrokratizace;

- nepřiměřený ekumenismus: může jít buď o přehnaný ekumenismus, vedoucí až k rozmělnění základních kategorií křesťanského myšlení. Avšak může jít také o nedostatečný ekumenismus: sem patří také jakákoli forma antisemitismu namířená proti Židům v důsledku odlišnosti jejich náboženství a následných zvláštností mravního života.

- neposlušnost četných duchovních, i biskupů vůči římskému papeži: odtud vyplývá např. neúspěch evropského synodu v r. 1991 o nové evangelizaci: *"biskupové a delegáti ze střední a východní Evropy dojímalí synod a svět líčením útrap a hrdinské věrnosti v době komunistického běsnění; snad také nějaká kritika Západu, ovšem spojená se žebráním o pomoc; ani zmínka však o sv. Cyrilu a Metoději; proč byl synod vyhlášen právě na Velehradě, v místě, kde Metoděj žil a působil! Ani zmínka o jejich díle, jímž se obírají dva papežovy apoštolské listy! Žádný pokus o nastínění, co z jejich díla přežívá, ani v jakém smyslu by mohlo pomáhat při obnově dnešní Evropy a pro sjednocení Církve, když šlo o nepřekonatelné Byzantince - věrné Petrovi."* (48)

- Zklamání z toho, jak zbaběle a přizemně se mnozí katolíci chovají v postkomunistické Evropě; jejich úzkostlivý a ustrašený poměr k cyrilometodějskému odkazu, jako k horkému bramboru, který nedovedou a často ani nechtějí pozvednout (k odkazu, který se jim bezesporu odedávna snažili ukrást pohotovější zednáři, viz příklad Slavjanofilství, Československé církve, komunistů a jejich spojenců v komunistické organizaci "Pacem in terris", konečně slovenští nacionalisté), a koneckonců nedostatek lásky a důvěry v Krista - to vše otevírá v Církvi trhlinu, kterou do ní proniká zlý duch, mj. i v podobě zednářství.

Odkazy :

1) H.Schmidt - Mozart als Illuminat, In: Wiener Freimaurer - Zeitung, 1/4 (1927) s.11-13; O.F.Deutsch - Mozart und die Wiener Logen, Wien 1932; E.Großegger - Freimaurerei und Theater 1770 - 1800, Freimaurerdramen an den k.k. privilegierten Theatern in Wien (Maske und Kothurn Beil.), Wien - Köln - Graz 1981; Zörrer-Klein-Gallob - Bruder Wolfgang Amadeus Mozart, Katalog des österreichischen Freimaurermuseums, Schloß Rosenau, Sonderausstellung 1990-91.

2) G.Černušák - Dějiny evropské hudby, s. 188, 190-191, Praha 1972 Panton.

3) O Haydnově a Mozartově zednářství In: L.Haas - Wolnomularstwo w Ewrope srodkowo-wschodniej w XVII i XIX wieku, s. 151, Wroclaw 1982 Ossolineum.

4) D.Ligou - Chansons maconniques des XVIIIe siècle, Paris 1970; H.Poole - Masonic Song and Verse of the 18th Century, In: Ars Quator Coronatorum, 40 (1927); G.R.Silber - Poèmes et chansons maconniques du XVIIIe siècle, un aspect peu connu de la Franc-Maçonnerie, In: Revue des Sciences Humaines, 146 (1972) s. 167-175.

5) J.Válka - Manýrismus a baroko v české kultuře 17.a první pol. 18. stol, In: Studia comeniana et historica, 19 (1978) 155n; J.Kroupa - Rokokový klasicismus jako výraz senzibility aristokracie ve 2. pol. 18. stol, Brno 1975, Fil. fak. Mas. Univ., Diplom. práce.

6) J.Kroupa - Alchymie štěstí, s.162-3, 170, Brno 1986 Muzejní a vlastivědná společnost.

7) V.Černý - Návrh lóže svobodných zednářů v Brně na zvelebení moravského zemědělství roku 1789, In: Časopis pro dějiny venkova, XIII (1926) s.250-263.

8) List *Patriotische Tageblatt* z r. 1804 uváděl 15 takových zahrad na Moravě. Patřila k nim zahrada v Lednici (kn.Liechtenstein), v Paskově (hr. J.Mittrovský), v Bystřici pod Hostýnem (hr. Monte l'Abbate)

9) Hr. J.N. Mittrovský si nejvíce zakládal na svém *pohádkovém lese* nad zámek v Dolní Rožínce. Celý *pohádkový les* končil "*chrámkem osvícenství*". In: Kroupa - Alchymie štěstí, s. 170.

10) O zednářství uvedených autorů viz : L.Haas - Tamtéž, s.451 (Goethe); 346 (Heine); 148 (Lessing); 284, 316, 328, 331, 461, 492 (Mickiewicz); 258, 303, 311 (Puškin); 438 (Wieland);

Z.Gintl - Svobodné zednářství, s.128-9, Praha 1925, (Pisemskij, A. Dumas st.) ; podrobněji viz dále např. : I.Contiades (Hrsg.) - G.E.Lessing "Ernst und Falk",

Frankfurt a.M. 1968; G.Deile - Goethe als Freimaurer, Berlin 1908; R.Guy - Goethe, franc-macon, Paris 1974; R.Haas - Die Turmgesellschaft in Wilhelm Meisters Lehrjahre. Zur Geschichte des Geheimbundes und der Romantheorie im 18. Jahrhundert, Bern - Frankfurt a.M. 1975; E.von Jan - Der französische Freimaurerroman im 18. Jahrhundert, In: Germanische Monatsschrift 13 (1925) 391 n; W.Köpcke - Jean Paul "*Unsichtbare Loge*". Die Aufklärung des Lesers durch "*Anti-Roman*", In: Jahrbuch der Jean-Paul-Gesellschaft 10 (1975) 75; Ch.Lepinte - Goethe et l'occulte, Straßburg 1957; F.Martini - Wieland, Napoleon und die Illuminaten, In: Un Dialogue des nations. Albert Fuchs zum 70.Geb.,s. 65, München - Paris 1967; P.Müller - Untersuchungen zum Problem der Freimaurerei bei Lessing, Herder und Fichte, Bern 1965; H.Boos - Geschichte der Freimaurerei. Ein Beitrag zur Kultur- und Literaturgeschichte des 18. Jahrhunderts, Wiesbaden 1969.

11) O zednářství J.G.Herder viz : L.Haas - Tamtéž, s. 109, 148.

12) O Kantově účasti mezi zednáři viz : Tamtéž, s. 127.

13) I.Kant - Zum ewigen Frieden, 1795; česky: I.Kant - O svazu národů. Myšlenky k všeobecným dějinám ve světoobčanském smyslu, 1924; I.Kant - O výchově, 1931; I.Kant - K věčnému míru, 1919.

14) Např. zednářské ideje lidství bez boha, jak je Goethe vyjádřil ve svém Wertherovi, Vilému Meisterovi či Faustovi, podnítily u některých pedagogů rozvíjení celých výchovných soustav (Např. Pestalozzi).

15) Např. T.G.Masaryk doznává, že to byl právě Goethe, vedle Lessinga, Herdera a jiných, kdo ho v mládí svedl do slepé uličky zednářského humanitářství: "*Goethe se stal jedním z mých prvních a hlavních literárních učitelů. Vedle Goetha jsem pěstoval Lessinga, Herdera a ještě trochu Immermanna. Schillera jsem měl rád více jako člověka a charakter, raději Goetha, ale jako básníku - umělci a mysliteli dával jsem přednost Goethovi.*" (T.G.Masaryk - Světová revoluce, s. 416, Praha 1925 Orbis-Čin.)

16) O působnosti skladatele F.Liszta v lóži "*Zur Einigkeit*" ve Frankfurtu/M. (1841) a v 60. a 70. letech ve Vídni a v Budapešti viz : L.Haas - Tamtéž, s.263.

17) T.G.Masaryk - Světová revoluce, s. 427, Praha 1925 Orbis-Čin. Třebaže

Masaryk chápal praktický důsledek humanismu bez boha, volajícího v Německu po činu, a domýšlel jej v individuální sebevraždě, přesto jej nedokázal domyslet v celosociálním dopadu, jak se projevil zakrátko po jeho smrti v pokusu německého nacismu o národní sebevraždu.

18) Jan Neruda se spolu s Josefem Fričem a slavistou Louisem Légerem účastnili jednání lóže "*Grand Orient*" v Paříži v roce 1863. (podrobněji viz: L.Haas - tamtéž, s.350) V článku "*Návštěvou u svobodných zedníků*" (In: Květy, I (1865) s.515.) píše o své návštěvě pařížské zednářské lóže a vyjadřuje se o zednářích velmi pochvalně: "*Dnes je každý opravdový vzdělanec svobodným zedníkem, jenž staví na domu všeobecné humanity...*" 19) Josef Svátek se zabýval zednářství ve svých romanticko - historizujících románech "*Hrabě Špork*", "*Císař Karel VI.*" a "*Marie Terezie*", "*Sedláci u Chlumce*". Spojoval nejdivočejší a nejnepravděpodobnější Dumasovskou romantiku s útržky historických faktů.

20) A.Jirásek ve svých dílech pojednává o zednářství s důvěrnou obeznámeností s danou problematikou a s netajenými sympatiemi.

V románu "*Poklad*" vystupuje "pokrokový" doktor Václav Kamenický jako protipól jezuity Josefa Seydla. V "*Temnu*" jsou zmínky o zednářích, posilující mýtus o založení pražské lóže Šporkovy a o Šporkově sekretáři "*vznešeném Angličanu*" van der Roxas. V "*F.L.Věku*" vypravuje Thám slečně Lottě o recepsi v "*adopční lóži*", kde jsou také "*frajmaurky*". Volf rozebírá Jiráskovy romány a ukazuje, do jaké míry se Jirásek řídil vlastními zkušenostmi, a jak čerpal z knihy Sigmunda Bosche a jiných pramenů. (J.Volf - Pojetí svobodných zednářů u Jiráska, In: Sborník Jiráskův, Praha 1921)

21) G.Meyrink - četné romány s okultní tematikou "*Golem*", "*Zelená tvář*", "*Anděl západního okna*", "*Noc Valpurgina*", aj.

22) Podle Gintla příslušel Karel Čapek ke göteborské lóži. (In: Z.Gintl - Svobodné zednářství, s. 133, Praha 1926)

23) V díle Karla Čapka najdeme také četná místa, kde se zednářství projevuje docela konkrétně: můžeme zde vysledovat např. zednářské obřady, podané v čapkovsky humorné poloze. (In : K.Čapek - Továrna na absolutno, kap. XVII, s.136-141, Praha 1947 F.Borový, I. vyd. 1922.) Lehkého humoru však ubývá v torzovitém Čapkově díle "*Život a dílo skladatele Foltýna aneb Posedlost*", kde se projevuje vlastní autorovo zamýšlení se nad osudem umělce, který se lehkomyšlně otevře svůdnému ďábelskému vlivu.

24) A.Mucha - Zásady a cíle svobodného zednářství, In: Dělnická osvěta, Praha 1923.

25) Freie paedagogische Blätter, 17 (1888).

26) Např. ve Francii činily v roce 1872 výdaje na státní školy 68 milionů franků, a v roce 1892 už 186 mil. franků. (Viz: R.Vrba-Budoucnost národa, s. 108, Praha 1897 V.Kotrba.)

27) Ve Francii vzrostla zločinnost mladistvých ze 13.593 případů (r.1872) na 36.715 (r.1892). Mezi 100 mladistvými vězni bylo

vychováno 11 ve škole náboženské a 89 ve státní škole. (In:R.Vrba - Budoucnost národa, s.108.) Situace v Rakousku nebyla o příliš lepší: V předlitavských zemích bylo podáno trestních oznámení v roce 1890 celkem 135.156, v roce 1892 už

143.096. Pro přestupky bylo obžalováno celkem 877 mladistvých v roce 1890 a v roce 1892 celkem 1.105. Odsouzených ve věku do 20 let bylo r.1890 celkem 6.463 a v r. 1892 už 6.536. Odsouzených ve věku 20-30 let bylo v roce 1890 celkem 13.331 a v r.1892 už 13.668. (Tamtéž, s.122-123.) Pokud jde o situaci v českých zemích a na Moravě, počet mladistvých delikventů v té době narůstá: z 579 případů v r. 1884 na 842 v r. 1879. Přitom největší nárůst je patrný ve věkové kategorii od 16 do 20 let. (Tamtéž, s.148)

28) Podrobněji o růstu sebevražednosti jako důsledku ateismu viz: E.Kadeřávek - O atheismu čili bezbožectví, s. 93-96, Olomouc 1878; T.Masaryk potvrdil jeho závěry v tom smyslu, že uznal, že katolická církev nejlépe čelí zlu sebevražednosti. In: T.Masaryk - Der Sebstmord als soziale Massenerscheinung der modernen Zivilisation, Wien 1881.

29) Ve druhé pol. 20. stol. se snaha některých učenců o "*demytologizaci*" Písma sv. (počínající už E.Renanen, později R.Bultmannem, Bonhoefferem aj.) uchyluje k působější metodě. Mezi její přední původce patří E.von Däniken ("*Vzpomínky na budoucnost*"). Snaží se "*objasňovat*" Písmo sv. jako zprávu o návštěvě kosmonautů z jiné planety a jejich účasti na bioinženýrském "*vykřížení*" lidstva (Např. interpretace biblické "*potopy*" jako umělé katastrofy k likvidaci nepodařených mutantů, výklad "*archy Úmluvy*" jako jaderného reaktoru, atd.). Brzy následovala úplná záplava podobné, velmi čtivé literatury, plné úžasných odhalení tajemných útvarů na Zemi. (Např. Z.Sitchin - The 12th Planet, New York 1974) Ruku v ruce s tím šlo zfilmování těchto pseudovědeckých výtvorů, prolínající se s fantaztickými filmy (Viz např. film "*Terminátor*".)

30) J.Dizdarevič - Konkurs na režiséra Miloše Formana, s.34-38, Praha 1990 AG Kult.

31) M.B.Schlinková - "*New Age*" z biblického pohledu, s.11-12, Praha 1991.

32) C.Cumbey - Die sanfte Verführung, Hintergrund und Gefahren der New-Age-Bewegung, s.68, Asslar 1986.

33) Podrobněji viz: Cumbey - Tamtéž, s.18.

34) Schlinková - Tamtéž, s.13.

35) Tamtéž, s. 10-11.

36) Tamtéž, s. 13.

37) Chiliasmus (z řec. *chilioi*, tisíc) je bludná nauka, podle níž Kristus se svými vyvolenými založí na konci světa tisíciletou říši, jako pozemské předjímání nebeského království. *Subtilní* chiliasmus pojímá tuto budoucí éru jako dobu duchovního míru, *senzitivní* chiliasmus jako dobu vrcholných smyslových požitků.

38) Astrologie usiluje o poznání budoucnosti na základě polohy hvězd. Pochází z Babylonie. Podle názoru astrologů se vždy asi po dvou tisíci letech dostává Slunce při jarní rovnodennosti do jiného souhvězdí zvířetníku. Z toho astrologové odvozují, že se měnícím se souhvězdím zvířetníku se mění také vliv konstelace hvězd na osud naší planety Země a celého lidstva. Kolem přelomu druhého tisíciletí má podle nich přejít postavení Slunce při jarní rovnodennosti ze souhvězdí *Ryby* do znamení *Vodnáře*. Učení "*New Age*" z toho činí závěr, že *Vodnár* vylije nyní na svět proudy vody, které mají být symbolem *nového ducha* a začátkem *Nové doby*.

39) Rozbujele hnutí "*New Age*" se také otevřeně napojuje na různé feministické

organizace. Projevuje se to především v úsilí o vyloučení toho, co se připisuje mužskému principu : racionální analytické myšlení; a dále preferencí veřejného a náboženského působení žen, avšak při současném v odklonu od Písma sv., v němž se Bůh projevuje jako princip rodu mužského. Tak se snaží ženské představitelky hnutí "New Age" nahradit biblického Boha bohyní "Gájí - matky Země", kultem bohyně "Deméter", aj. (Podrobněji viz: Schlinková - Tamtéž, s. 17-18.) 40) To, co se obvykle prezentuje jako charakteristické pro německý nacismus 20. století, týká se většinou jen toho, co bylo předkládáno širokým vrstvám společnosti. Pro úzkou vrstvu "*osvícené elity*" však bylo k dispozici utajované učení. (Podrobněji viz : H.Rauschning - Mluvil jsem s Hitlerem, s. 56-58, 206, 229-31, Praha 1946 Nová osvěta) Obsah tohoto učení je ve shodě se zednářským hlásáním "*evangelia svobodného člověka*", a snahou o *osvícení* širokých vrstev společnosti na "*junkerských školách*". (Tamtéž, s.58-59) Pro *zasvěcenou elitu*, tak jako pro Hitlera samého nebyl vztah k nacistické straně pouze politický, ale měl také rysy temné mystiky, nesoucí jasné stopy zednářských symbolů, jako *mystický trojúhelník*, apod. (Tamtéž, s.206-208) Navíc je nesporné, že tyto tajné nauky nacismu měly v sobě něco dost přitažlivého i pro vzdělaného a inteligentního člověka, neboť obsahovaly vedle rasismu také např. nauku velmi podobnou bludnému evolucionismu P. Teilharda de Chardin. (Tamtéž, s.262-6)

41) Podrobněji viz : F.W.Haack - Jugendreligionen, München 1979

42) "*Už jenom nějaký Bůh nás může zachránit', říká Heidegger, a zdůrazňuje nutnost 'jiného myšlení'. Zdá se, že perspektivu, v jejímž směru různí myslitelé a různá hnutí cítí ono neznámé východisko, by bylo možno nejobecněji charakterizovat jako perspektivu nějaké všeobecné 'existenciální revoluce'. Sdílím tuto orientaci... Perspektiva 'existenciální revoluce*

je především perspektivou mravní rekonstituce společnosti." (In : V.Havel - O lidskou identitu, s.126, 129, Praha 1990)

43) V.Havel - Dopisy Olze, s. 359-360, Brno 1990 Atlantis.

44) V.Havel - Tamtéž, s. 360.

45) Don Stefan Gobbi - Panna Maria kněžím, s.351-353, Olomouc 1990 Mariánské kněžské hnutí.

46) D. von Hildebrand - Das trojanische Pferd in der Stadt Gottes, Regensburg 1969 Verlag J.Habbel.

47) In: Revue *Proglas*, č. 7, 8, 95; 1992.

48) J.M. Veselý OP - Hrob a sídlo arcibiskupa Metoděje, s.41, Praha 1991 Tisk Adalbert

6. T e r a p i e

V kulturním prostředí scientismu (nejen přírodovědeckého, ale i sociologického, antropologického, zdravotnědného, ekologického aj.) se v nápravě poruch a v jejich prevenci obvykle klade důraz na nějaké opatření, pokud možno "*exaktně vědecké*". Teprve až se vyčerpají všechny takové možnosti, potom se říkává "*Pánu Bohu poručeno*" a dá se i na modlitbu. Má-li však mít veškeré nápravné a preventivní úsilí řádné základy nejen v lidském rozumu a jeho schopnostech, ale také v nadpřirozeném, člověku osobně blízkém principu všeho jsoucna, potom musí

modlitbou nejenom končit, ale především začínat. Modlitba tvoří základy důvěrného, intimního a osobního otevření se člověka realitě, jež ho nekonečně přesahuje. Přitom tu nejde o nějakou náhodnou a libovolnou modlitbu, nýbrž soustavnou, cílevědomou a programově orientující člověka k Bohu prostřednictvím Bohorodičky.

Mezi způsoby úcty k P.Marii vyniká ta, kterou doporučuje sv. Ludvík Grignion z Montfortu. (1) Každý křesťan by měl být zasvěcen Panně Marii, třebaže nikoli jednotejným způsobem.

K využití všech příležitostí, které se člověku nabízejí k sebepřekonání a přiblížení se Bohočlověku, je třeba Boží milosti. Tato milost není lidem přidělována jednotejně, nýbrž je jí poskytnuto někomu více, jinému méně, ale všem v míře dostatečné k dosažení dokonalosti. Všechno se tedy soustřeďuje na nalezení snadného prostředku, jak získat od Boha milost potřebnou k svatosti. Máme-li nalézt snadný přístup k této milosti, je třeba nalézt Pannu Marii. Maria totiž našla milost u Boha jak pro sebe, tak pro každého člověka zvlášť. Dala bytí a život Původci veškeré milosti, a proto se právem nazývá Matkou milosti, a *"průtokem milosti"*. (2) Na důkaz, že Kristus má pravé lidské tělo, narodil se z ženy, a na důkaz, že je zároveň všemohoucím Bohem, narodil se z panny. (3)

Sv.Ludvík uvádí, že sochař může přirozeně vytvořit sochu dvěma způsoby :

- buď použije své dovednosti, zručnosti, nadání, síly a hodných nástrojů, aby vytvořil dílo v beztvárné a nepoddajné hmotě; - nebo odleje dílo do formy.

První způsob je zdoluhavý, složitý namáhavý, způsobuje mnoho nehod - často stačí jediný špatný úder dlátem nebo dlátem, aby se zkazilo celé dílo.

Druhý způsob je rychlý, jednoduchý a snadný, jen když je forma dokonalá, a pokud je použitá látka dosti tvárná.

Maria je velký *"nástroj"* Boží, utvořený Duchem svatým k přirozenému vytvoření Boha-člověka hypostatickým spojením a k vytváření člověka-Boha milostí. Této formě nechybí žádný rys božství. Kdokoli se tomuto *"nástroji"* poddá a nechá se volně ztvárnit, přijímá zde všechny rysy Ježíše Krista, pravého Boha; děje se to :

- způsobem jemným a přizpůsobeným lidské slabosti bez mnoha utrpení a námah,
- způsobem bezpečným - člověk se nemusí obávat klamu, protože ďábel nikdy neměl, nemá a nebude mít přístup k Panně Marii;
- způsobem čistým, bez stínu nejmenší poskvrny hříchu.

Je rozdíl mezi duší přetvářenou podle vzoru Ježíše Krista obyčejnou cestou, kde člověk spoléhá podobně jako sochař na svou zručnost, dovednost a síly, a mezi duší tvárnou, jemnou, poddajnou, která nespolečá jenom na své vlastnosti, nýbrž se obrací k P.Marii a nechává se skrze ni utvářet činností Ducha svatého.

Vzhledem k tomu, že Bůh je všude, můžeme jej nalézt všude, dokonce i v pekle, ale není místo, ve kterém by ho člověk mohl nalézt jako sobě rovného, přizpůsobenějšího své slabosti, než v Marii, protože z toho důvodu do ní sestoupil.

Zasvěcení se Panně Marii podle sv.Ludvíka znamená nejvyšší stupeň mariánské úcty jdoucí až k poddanství. Postupovat takto k Ježíši prostřednictvím Marie, znamená uznat, že pro své hříchy nejsme hodni přibližovat se mu bezprostředně, resp. potřebujeme zprostředkující článek v Panně Marii. Blížíme se mu tím, že se zasvěcujeme službě P.Marii; na základě toho se cvičíme v pokoře.

Tento výcvik má dvě stránky: vnitřní a vnější.

Vnitřní cvičení :

Cvičit se v mariánské úctě znamená konat všechny své skutky s Marií, tj. uznávat svatou Pannu za vzor vlastního jednání. Proto před zahájením čehokoli je třeba se zříci sebe samého, je třeba ponížit se před Bohem v přesvědčení, že sami od sebe jsme neschopni jakéhokoliv nadpřirozeného dobra a každé činnosti užitečné ke spáse. Abychom toho snáze dosáhli, spojujeme se cílevědomě a programově s Bohorodičkou, přijímáme za své její úmysly, třebaže je dopodrobna neznáme, a nabízíme se jí jako ochotný nástroj, aby působila podle své úvahy působila v nás a pro nás k větší slávě jejího Syna, a skrze jejího Syna k slávě Otcově - takže soustavně vnitřně žijeme a duchovně jednáme v závislosti na ní. Ponenáhlu si musíme vnitřní usebraností navykat vytvářet v sobě podobu, duchovní obraz Panny Marie. Stane se naší duši svatyní, aby v ní tato konala všechny své modlitby bez obavy z odmítnutí.

Výsledky tohoto zasvěcení:

Postupujeme-li k Bohočlověku prostřednictvím jeho lidské matky, pomocí její přímlyvy a důvěry u něho, pak se nikdy nemodlíme k Bohu osaměle, nýbrž společenskost je přímou funkcí této úcty. Přináší to však ještě vzácnější plody. Je-li Mariin život zakotven v duši (principu formujícím tělo), Marie žije v ní, duše Mariina se stává duší svého ctitele. Jestliže Ježíš Kristus je tak Mariiným plodem v každé duši zvláště jako pro všechny lidi všeobecně, je to zejména v duši, kde přebývá tato svatá Panna, že Ježíš Kristus je jejím plodem a dílem. Zasvěcení však nezůstává u vnitřní stránky, nýbrž se projevuje též navenek.

Vnější cvičení: (4)

1) 1.týden - prosit o sebepoznání, lítost nad vlastními chybami, obracet se k Bohu, aby posílil naše sebepoznání;

2.týden - modlit se a jednat v duchu poznání P.Marie;

3.týden - modlit se o přiblížení se Ježíši skrze P.Marii.

Poté se svátostně smířit s Bohem a přijmout Nejsv. Svátost s úmyslem dát se prostřednictvím Bohorodičky do služeb Krista. Toto zasvěcení každoročně v tutéž dobu stejným postupem opakovat.

2) Osvojit si každodenní modlitbu ke cti dvanácti výsad a kvalit P.Marie (3 x Otčenáš, 12 x Ave Maria).

3) Soustavně prohlubovat úctu k tajemství Vtělení Slova, zejména pravidelným slavením slavnosti Zvěstování (25.březen).

4) Často se účastnit modlitby sv.Růžence a modlit se pravidelně Magnificat, Andělské pozdravení.

5) Přijmout také vnější znamení zasvěcenosti k poddanství Panně Marii (železný řetízek jako symbol dobrovolného poddanství).

Takovým zasvěcením se k službě Kristu v P.Marii se člověk otevírá možnosti nechat se přetvořit ve stejné "formě" a stejným postupem, jako při vtělení Božího Slova. Tak člověk kráčí vstříc obnově životního prostředí nejprve vnitřního (humánní ekologie), kde jsou poruchy životního prostředí nejbližší zřejmé, a také kde on může nejučinněji pomoci při nápravě, a potom také vnějšího.(5)

Obnova životního prostředí se přitom děje dvojím způsobem : jednak vlastním

působením člověka: zvnitřněné a promeditované hodnoty se spontánně promítají navenek a stávají se záležitostmi praktického lidského jednání, služby Bohu a spiritualizace všech statků a procesů vnějšího životního prostředí.

Jednak působením P.Marie, které se od jejích dobrovolných poddaných dostává zvláštního duchovního "kapitálu", použitelného k obnově a posvěcování celého lidstva a jeho životního prostředí. Tak se toto úsilí jednotlivce, dobrovolně poddaného P.Marii, spojuje vjedno s obdobným úsilím Jana Pavla II., který o slavnosti Zvěstování r. 1984 vykonal úkon zasvěcení celého lidstva i s jeho životním prostředím P.Marii.

Zvláštní dosah v tomto duchovně obnovném působení věřících má "*Mariánské kněžské hnutí*", sjednocující nejen kněze a řeholníky, nýbrž všechny křesťany zasvěcující se Panně Marii. (6) Toto spojené úsilí kněžstva, vedené P.Marií, má velký význam pro terapii zednářství, které metastázuje i do Církve a na mnoha místech paralyzuje její činnost. Bez ohledu na estetické a mravní hodnoty, na kterých zednářství parazituje, je jeho cílem popírání nadpřirozeného řádu, popírání křesťanství a hlavně katolické Církve. (7)

Jistě by nebylo správné vidět za každým naším neúspěchem a chybou "*všudypřítomnou ruku*" svobodného zednářství, a tak přispívat k šíření i tak jistých kruzích značně rozšířené "*zednářsko-paranoidní psychóze*". Avšak je nutno mít na paměti existenci takového hnutí, usilujícího o omezení vlivu křesťanství a Církve ve společnosti na minimum. Nestačí však pouze o tom vědět a modlit se, ale je také třeba něco smysluplného podnikat. Vždyť v samotné Církvi se může neuváženým působením některých věřících nevědomky napomáhat šíření tohoto novotvaru. To se může prakticky dít četnými způsoby, shrnutými na konci kapitoly o etiologii zednářství. Právě právě důsledky těchto postojů, názorů a chování některých křesťanů, které jsou neadekvátní jejich křesťanství, způsobují jakousi "*mutaci*" v rozpadajícím se zednářském novotvaru a recidivu jeho rozbuzení.

Praktickým programem křesťanů zasvěcených službě P.Marii a sjednocených v "*Mariánském kněžském hnutí*" je : (8)

1) Přemáhání zesvětštění, které se dostalo do nitra Církve. Na úroveň myšlení se dostal racionalismus, a na úroveň života se dostal naturalismus. Je to pokušení chápat všechno rozumem - i tajemství.

2) Odhalování a vyvracení bludů. Dnes je mnoho teologů, kteří šíří bludy. Podle některých teologů je celé Ježíšovo dětství Mariiným snem, Ježíšovy zázraky jsou jen literární druh, Ježíšova slova neproněs On, ale prvotní církev, vzkříšení není historické, ale je to plod víry. Co potom zbývá z evangelia? Potom slyšíme od teologů : andělé nejsou - peklo není - dědičný hřích také není. Sv.Tomáš řekl: "Když někdo nevěří v jednu pravdu víry, ztratil nadpřirozenou ctnost víry."

3) Přemáhání odporu proti učitelenskému úřadu Církve. Přitom nejde jen o postoj otevřené neposlušnosti, ale o mnohem častější, méně okázalou formu neposlušnosti: někteří se otevřeně nestaví proti papeži, předstírají poslušnost, ale praxe je jiná: papež dělá jednu věc, a oni dělají opak (popř. papež vyzývá k nějaké samostatné, vynalézavé činnosti, a oni nedělají nic, protože si zvykli jako úředníci plnit jen konkrétní uložené úkoly, a svou neochotu sloužit zdůvodňují poukazováním na požadavky úřadu a množství nahromaděných úkolů.). To je nebezpečnější

neposlušnost, protože dělá učitelský úřad Církve zbytečným. (popř. v druhém případě si někteří v úřadech počínají tak, jakoby zde také oni sami byli zbyteční.)

Na rozdíl od těchto postupů a struktur vnitřní duchovní terapie zednářství existují ještě postupy a struktury vnější duchovní terapie. Základem vnější duchovní terapie je postup viditelné hlavy Církve vůči zednářství. Třebaže základní vztah Církve k zednářství je definitivně vyhraněný, přesto postupy i struktury této duchovní terapie podléhají změnám. (9)

Dynamika postupu Církve svaté vůči svobodnému zednářství :

Postup Církve sv. proti svobodnému zednářství začal brzy po přijetí Andersonovy konstituce. Zednářské lóže se totiž začaly ujímat na kontinentu a pronikly také do Itálie (Řím, Florencie, 1733). Katolické duchovenstvo záhy postřehlo proticírkevní ráz svobodného zednářství, a to i v těch odnožích, které dávaly najevo, že existenci nějakého boha uznávají. Vzhledem ke konspirativní a tajné povaze zednářských lóží nebylo objektivně možné zkoumat sociální aj. důvody těchto názorů a postojů. Tak byly zednářské spolky a lóže hodnoceny a posuzovány jako kterékoli jiné sekty. Výsledkem byla řada církevních dokumentů, vyslovujících nad svobodným zednářstvím klatbu:

Klement XII. - Bulla "*In eminenti Apostolatus specula*", 1738,
 Benedikt XIV.- Bulla "*Providas romanorum pontificum*", 1751,
 Klement XIV. - Breve "*Dominus ac Redemptor noster*", 1773,
 Pius VI. - Encyklika "*Inscrutabili*", 1776,
 Pius VII. - Bulla "*Sollicitudo omnium ecclesiarum*", 1814,
 Bulla "*Ecclesiam a Jesu Christo*", 1821,
 Lev XII. - Bulla "*Quo graviora mala*", 1825,
 Pius VIII. - Encyklika "*Traditi humilitati nostrae*", 1829,
 Řehoř XVI. - Encyklika "*Mirari vos*", 1832,
 Pius IX. - Alokuce "*Qui pluribus*", 1846,
 Encyklika "*Quanta Cura*", "*Syllabus errorum*", 1864,
 Breve "*Ex epistola*", 1878,
 Lev XIII. - Encyklika "*Humanum genus*", 1884,
 - Encyklika "*Praeclara gratulationis*", 1894,
 Pius X. - Encyklika "*E supremi apostolatus*", 1903,
 Lev XIII. uvádí v encyklice ze 20. dubna 1884:

"Tajný svaz zednářů se během půldruhého století překvapivě úspěšně, drze a lstivě zachytil na všech místech státní správy a získal moc, která se rovná moci vládní." (10)

"I když tato sdružení v současné době zdánlivě vůbec nechtějí zůstat utajeny, konají své schůze před zraky veřejnosti a vydávají vlastní časopisy, přesto - sledujeme-li je vcelku - shledáme, že si uchovávají povahu a podstatu společností tajných, protože jejich nauka je utajena, a to nejen před veřejností, nýbrž i před mnoha vlastními členy. Vstupující člen musí slíbit, často dokonce i potvrdit slavnostní přísahou, že nikdy nikomu a žádným způsobem nevyzradí jména členů, symboly a učení." (11) "Jejich konečným cílem je vyvrátit mravnost z náboženských kořenů a z veřejného života, a nahradit vše naturalismem. Naturalismus popírá božské Zjevení a články víry, které přesahují meze lidského rozumu. Vzhledem k

tomu, že právě katolické Církvi bylo svěřeno uchovávat v neporušení Boží Zjevení, vznešenost víry a všechny prostředky spásy, obracejí se útoky proti ní." (12) "Všude tam, kde se zednářům ve věcech víry a mravů nestaví do cesty žádné překážky, důsledně prosazují naturalismus do všech podrobností. Soustavně pracují na tom, aby ve státním životě zbavili Církev jakéhokoli vlivu na výchovu, omezili její majetek, a podkopali její autoritu." (13)

"Žádáme, abyste se především snažili strhnout zednářům masku a ukázat jejich pravou tvář! Poučujte lid v pastýřských listech o ohavnosti jejich triků a skutků!" (14)

Pro moderní terapii zednářství dlužno připojit, že jakkoli Církev sv. odmítá bludné smýšlení zednářství, zásadně zachovává respekt před důstojností konkrétního člověka a respektuje jeho právo na svobodu ve hledání pravdy a právo na dobrou pověst. (Jan XXIII.- *Pacem in terris* I,1) Proto i poznaná fakta o zednářích je třeba opatrně posuzovat a připustit na veřejnost pouze ta fakta, která nebudou ztěžovat zednářům jejich odklon od falešných nauk (tím, že by byl nějak vynucován, např. tlakem veřejného mínění) a ochuzovat jejich příklon k Bohu o zážitek vlastního dobrovolného a svobodného obrození, o radost z Novozákonní zvěsti.

Praktický dopad církevních dokumentů minulých staletí se lišil od společnosti ke společnosti. Velmi tvrdý byl dopad např. ve Španělsku a Portugalsku, Polsku a Švédsku v 18. a první pol. 19.stol. Naproti tomu v rakouské monarchii byl účinek oslaben vlivem josefinismu. Od poloviny 19. stol. vliv těchto opatření v celé Evropě slábl, přestože "Kodex církevního práva" postihoval exkomunikací katolíky výslovně za členství v zednářské lóži, (15) zakazoval katolíkům uzavírat sňatek se zednáři, odepřením křesťanských svátostí zednářům (svátosti manželství, křesť. pohřbu, zádušní mše atd.). (16)

Úporný boj zednářství proti Církvi svaté je však ve 20. století veden bez příměří dál, protože mnozí svobodní zednáři se snaží všemi prostředky omezit vliv křesťanství a Církve sv. ve společnosti.(17) Nicméně od třicátých let 20. století se objevují příznaky změny taktiky v pronikání zednářství: od otevřeného frontálního útoku zednářství k uvážlivějšímu postupu pouze v jistých oblastech při současném předstírání snahy o součinnost s Církví sv. v jiných sférách. Prvním veřejným projevem této nové taktiky byl "*List Nejvyššímu veleknězi*", který v r. 1937 publikoval vysoce zasvěcený zednář, spisovatel Albert Antoine. (18) Druhá světová válka přerušila tyto pokusy, avšak po jejím skončení pokračovali zednáři v nové taktice tím úporněji. Šlo jim o to, aby se našli nějaké cesty ke sblížení s Církví. Snažili se v tomto směru navázat na některé návrhy francouzského jezuita Berteloota. Ten se totiž v poválečných letech pokusil opatrně nastínit některé schůdnější cesty zednářů k Církví. (19) Snahám zednářů o změnu taktiky svého pronikání nesporně přišlo vhod nové pojetí ekumenismu, jak je zastával Jan XXIII., a zejména pak II. vatikánský koncil s programem přechodu Církve sv. od panování k službě, od uzavřenosti k otevřenosti. Bezesporu to vystavovalo Církev sv. novým rizikům, zejména postupné infiltraci zednářství do Církve, o což se zednáři snažili. (20)

Přes všechno ďábelsky důmyslné a finančně bohatě podložené úsilí zednářů, zvítězil na II. vatikánském concilu ten, s nímž jej zahájil Jan XXIII. - Duch svatý.

Proto mohla Církev svatá po koncilu zahájit novou etapu mj. také v terapii zednářství. Místo aby zednářství postupně infiltrovalo do Církve a rozvracelo ji, Církev svatá duchovně proniká do zednářství a obrací je. (21) Klatba zaměřená výslovně proti zednářství se ukazuje být zbytečností. Proto se v novém *"Kodexu církevního práva"* z r. 1983 už nemluví výslovně o zednářství, a pokud se o tom pojednává obecně, trest zmírňuje - už ne exkomunikace, nýbrž jen interdik. (22) Církev nechce zbytečně trestat, nýbrž chce, aby se také zednáři obrátili k Bohu, protože Kristus nepřišel, aby někoho odsuzoval, nýbrž aby všechny zachránil. Přitom však *"dosavadní záporné stanovisko katolické Církve ke svobodnému zednářství zůstává dle vatikánského rozhlasu neměnné"*. (In: Lid. demokracie, 10. 10. 1992, s.2)

Nedílnou součástí duchovně-mravní terapie Církve sv. vůči zednářskému novotvaru, je také ekumenické působení Církve mezi židovským lidem. Někteří Židé se v souvislosti s mezinárodními finančními transakcemi bezesporu dostali do úzkého spojení se zednářstvím; tato více než náhodná, nicméně jen dílčí souvislost rozhodně nedává podklad pro jakékoli hypotézy o *"světovém židozednářském spiknutí"*. Nebylo by obtížné dokázat přesné podrobnosti, týkající se konkrétních jednotlivců a organizací, avšak je nanejvýše sporné, zda by takové (byť i vědecky podložené) připravení některých jedinců popř. celých skupin o jejich dobrou pověst mohlo prospět Církvi v duchovní pastorači těchto osob i skupin. Není posláním křesťanů ohromovat svět svými vědomostmi, nýbrž mu pomáhat ke spáse. Je-li výchozí pastorační metodou Církve sv. pravda a láska, znamená to odhalovat lež a blud, ale bloudícím ukazovat to, co je v jejich myšlení může vést k pravdě, a nezdůrazňovat příliš to, co je utvrzuje v jejich omylech.

Církev má vůči židovskému lidu tím větší pastorační odpovědnost, neboť má stále na mysli slova apoštola Pavla o těch, s kterými byl *"tělesně spřízněn"*, že *"byli přijati za syny, Bůh s nimi bydlel, uzavřel s nimi smlouvu, dal jim zákonodárství, hohoslužbu i zaslíbení; jejich předkové jsou praotci a od nich podle lidské přirozenosti pochází i Kristus"* (Řím 9,4-5), syn Marie Panny. Také má stále na paměti, že z židovského lidu se zrodili apoštolové, základy a sloupy Církve, a ti mnozí prvotní učedníci, co hlásali Kristovo evangelium světu.

Jak dosvědčuje Písmo sv., Židé z velké části nepřijali evangelium (Lk 19,44), ba mnozí se postavili na odpor jeho šíření. Nicméně podle slov apoštola jsou Židé Bohu dosud velmi drazí kvůli svým praotcům, poněvadž Bůh nikdy nelituje, když něco daruje, nebo když někoho povolá. (Řím 11, 28)

Na základě velikosti společného duchovního dědictví křesťanů i Židů podpořil II. vatikánský koncil a doporučil vzájemné poznání mezi oběma a vzájemnou úctu, které se dosáhne hlavně biblickými a teologickými studiemi a bratrskými rozhovory. (23)

Lze rozlišit několik klíčových myšlenkových okruhů, ve kterých se křesťané a Židé mohou setkávat: především se společně vztahují k jednomu Bohu, přičemž židovská teologie ho chápe jako jediného, zatímco křesťanská jako trojjediného. Dále židovství a křesťanství sdílejí mesiášskou naději, třebaže jdou po oddělených cestách, protože budoucí mesiáš, na kterého židovství ještě čeká, je podle křesťanů už přítomen v Ježíši Kristu. Pak je tu také společná myšlenka smíření Boha s člověkem a člověka s člověkem. Rozdílná zdůvodnění myšlenky smíření sice přímo neusnadňují sblížení židovství s křesťanstvím, avšak vědomí možné či potřebné

změny společenských a politických poměrů otvírá pole pro společné úsilí na konkretizaci představy smíru. (24)

Skoro dvě tisíciletí byli Židé považováni od některých křesťanů považováni za zavržené od Boha. Bylo to zdůvodňováno odkazem na jejich domnělou kolektivní vinu za utrpení a smrt Ježíšovu. (25) Avšak právě tak dlouhou má katolická Církev i tradici své pomoci Židům. Jen během 12. století vydalo 93 papežů 291 bul, dekretů, ediktů k obraně Židů, třebaže ani jeden z těchto dokumentů nepřinesl žádoucí účinek. (26)

Když se v Itálii po Hitlerově návštěvě v r. 1938 objevily náznaky rasistických zákonů, první kdo protestoval byl papež Pius XI. Veřejně odsoudil rasismus, nacismus a antisemitismus. nejméně 12 krát veřejně vystoupil s prohlášením o neslučitelnosti nacionálního socialismu s křesťanstvím, a že dobrý katolík nesmí sloužit rasismu. (27)

Když hořely synagógy a milion Židů byl vyhnán z veřejného života, mlčely západní demokracie, mlčela *"Společnost národů"* v čele s E.Benešem. Ozval se pouze Pius XI. s encyklikou *"Mit brennender Sorge"* (1937). V letech 1933-39 bylo z Vatikánu zasláno do Německa 55 protestních nót. Celou druhou světovou válku se ozýval na vlnách radiových stanic hlas Pia XII., vyzývajícího k zastavení krveprolévání a nastolení spravedlivého míru. (28) Pro postoj Pia XII. k fašismu je příznačné, že odmítal přijmout Mussoliniho, v jehož přátelství s německými nacisty spatřoval neštěstí pro Itálii a pro celý svět. Mezi Vatikánem a nacistickým Německem nebyl možný žádný kompromis. (29)

Také na II. vat. koncilu se Církev jednoznačně postavila proti uplatňování teze o kolektivní vině za smrt Ježíše Krista vůči Židům: *"I když způsobili židovští představitelé se svými přívrženci Kristu smrt, přece všechno, co bylo spácháno za Kristova utrpení, se nemůže bez rozdílu připisovat ani Židům, kteří žili tenkrát, ani Židům, kteří žijí teď". Církev je sice nový Boží lid, přece se však Židé nemohou představovat tak jako by byli od boha zcela zavrženi, a jako by to snad vyplývalo*

z Písma svatého. Proto ať se všichni snaží, aby se při katechezi nebo při hlásání Božího slova neučili něčemu, co neodpovídá pravdě evangelia a Kristovu duchu." (30)

Konečný cíl je pro křesťany i pro judaisty jeden a tentýž - univerzální teokracie, uskutečnění Boží vlády ve světě. Ale v křesťanství se navíc otevřela cesta k tomuto cíli, a tato cesta je kříž . Židovství však hledalo znamení, tj. přímý a bezprostřední projev Boží moci. Kristův kříž vyžaduje od každého národa dvojí sebezapření : předně vzdát se svého pozemského nacionalismu, dále vzdát se své záliby v pozemském blahobytu. Má-li se Boží vláda projevit na zemi, je třeba se na to připravit odpoutáním se od země. Cílem křesťanského asketismu není oslabení těla, nýbrž posílení ducha a přetvoření těla. Dokázat Židům, že Kristus vstal z mrtvých a lidstvo žije skrze něho a v něm, lze jen prakticky důsledným uplatňováním křesťanství v každodenním životě. Tak je židovská otázka především otázkou křesťanskou. (31) Vyslovuje-li katolická církev *"politování nad nenávisť , pronásledováním a projevy antisemitismu, namířenými proti Židům kdykoliv a kdekoliv, činí tak ne z nějakých politických zájmů, ale právě z náboženské evangelické lásky"*.(32) Spolupráce mezi křesťany a Židy nabývá na aktuálnosti v

Evropě na sklonku 20. století osvobozené na přímluvu P. Marie, poněvadž se zde otevírá perspektiva vzájemného duchovního obohacení pro budování integrace evropských národů. (33)

Třebaže se u některých Židů vlivem Talmudu stalo obrácení něčím, na co člověk stačí sám, a podkladem přebujelé sebedůvěry a soběstačnosti, židovský lid existenciálně potřebuje křesťanskou pomoc a lásku. Rovnováha mezi zakoušením vlastní hodnoty a potřebou Božího přijetí se odráží ve vztahu mezi obrácením a usmířením podle židovské tradice. Obrácení a smíření jsou dvě doplňující se stránky zkušenosti, kterou prožívá věřící věrný Zákonu při svém duchovním znovuzrození. Obrácení bez smíření by vedlo k povýšenosti, smíření bez obrácení zase k poraženectví a přílišnému pocitu viny. Pro duchovní pastorační práci Židů dlužno uvést jako nepříhodné soustavné pěstování pocitu národní ukřivděnosti

Židů a jejich ohroženosti. O to se u nás přičiňuje zejména zednářský tisk (Např. Lidové noviny, 27.11.92, 9.12.92, 12.11.92, 13.11.92, Lidová demokracie nejen pražská, ale i brněnská, např. 25.11.92), státní rozhlas a televize. Základem duchovní pastorace Židů však musí být vždy PRAVDA. A v tomto ohledu zatím pokulhávají také někteří katoličtí duchovní. Např. na obnově legální činnosti Rotary Clubu v Praze v r. 1992 se účastnili představitelé Židů z Prahy, ale i z Anglie. Tento počín, jasně dokladující současný růst spojení mezi těmito Židy a zednáři, vyvolal tak rozsáhlé vystupování členů z pražské organizace pro sblížení Židů a křesťanů, že se k tomu rozhodl otevřeně vyjádřit P. Václav Malý, kněz řím.-kat. Církve. Přitom však své nesporně dobře míněné pastorační působení zbavil věrohodnosti a tím také účinnosti, když v rozporu s fakty tvrdil, že rotariáni nemají nic společného se zednáři (Viz: Příslušná výroční správa spolku pro sblížení Židů a křesťanů v Praze).

Vážíme si však takového postoje, a stejně i postoje (In: Velehrad, č. 6, 1992, s. 28-9), který průkopnický prosazuje dialog se zednáři, leč i tomuto postoji dlužno přiznat jisté omezení. Jako křesťané musíme doufat a věřit, že v boji proti vládci světa, proti tomu zlému, a jeho spojencům (dokonce i v Církvi svaté) bude určitě s Boží pomocí někdo eliminován a poražen: totiž právě ďábel a jeho zatvrzelí spiklenci. Vždyť i ďábel, a zrovna tak i někteří zednáři, sice uznávají Boží existenci, ale jediné proto, aby se mohli rouhat Bohu (Např. pokusy o zfalšování výzkumu Turínského plátna, aj.), posmívat Kristu (Kasarda), urážet P. Marii (Volodin, Hra "Ježíšova matka"), a pyšně odmítat sloužit Bohu, napadat slib čistoty pro Krista a jiné hodnoty katolického duchovenstva, jakoby tito byli úchylní či neznalí "pravé" lásky, a činili tak hlavně pro církevní "kariérismus" (viz např. film "Ptáci v trní", dle románu Collen Mc Cullough, uvedený v čs. televizi o Vánocích v r. 1992. Tento podbízivý příběh á la Červená knihovna je dokladem estetické kompenzace autorky handicapované sexuální nedostupností kat. duchovních, a zároveň estetizace zednářství vně i uvnitř Církve.). Proto i katolický ekumenismus má své meze a křesťanský boj není marný. (1 Tim 1, 18; 6, 12; 2 Tim 4, 7)

Závažnou oblast duchovně-mravního působení terapie tvoří nesourodá směs "nových náboženství". (34) Třebaže mnozí okultisté a spiritisté předstírají snahu o harmonizaci svých představ s křesťanskou vírou (např. K. Weinfurter, R. Steiner), křesťanská víra a nauka tomu odporuje. Především je třeba objasnit rizika nezodpovědných spiritistických a okultních praktik: únik do snění před konfrontací s

realitou, navozování jistého druhu mánie, vznik fixace na seance, popř. *mediálně nadané* jedince, až k *mediumistické psychóze*. Duchovní pastýř má postižené vést spolu s kvalifikovaným psychiatrem, přičemž dlužno dodat, že psychoanalýzu jako léčebnou metodu tu lze užívat jen v omezené míře (k objasnění motivů, nedostatků a zdrojů napětí, které je vedly k *"novému náboženství"*) a u mladistvých a dětí vyloučit její použití.

Pokud jde o terapie hnutí *"New Age"*, jehož představitelé se zaslepeně podřizují neznámým *"mistrům moudrosti"* - démonicky se představujícím bytostem - aby s nimi vytvořili *"nový svět"*, zde je třeba v návaznosti na Písmo sv. ukazovat, že tato *"Boží vláda"* závisí na nadpřirozeném principu všeho jsoucího, který je nám v Kristu osobně blízký a důvěrně známý. (Dan 7, 27; Ef 1, 21-22; Lk 28, 18) Snít o říši štěstí a míru, dosažitelné pouze lidskými silami, je pošetilost. K tomu musí být lidská skupina napřed obnovena cestou velkého pokání, lidská srdce musí být naplněna láskou a vzájemným odpuštěním. K tomu, aby byl někdo přijat za Boží dítě, je třeba se jasně oddělit od všeho, co připoutává

jen k světu. (2 Kor 6, 17) Kdokoli se chce vydat cestou lidství bez Boha, stane se otrokem temného, ďábelského totalismu a dříve nebo později vystaví sebe i druhé destrukci. Na ryze přirozené úrovni se totiž nikdo nevymkne smrti. Jedině Bohočlověk může říci: *"Já jsem světlo světa. kdo mě následuje, nebude chodit v temnotě, ale bude mít světlo života... Moje ovce uposlechnou mého hlasu; já je znám a ony jdou za mnou. Já jim dává věčný život. Navěky nezhynou"*. (Jan 8, 12; 10, 27-8)

Snažit se dnes o řešení humanitních, globálně sociálních či ekologických problémů lidstva může zdánlivě působit ušlechtilým dojmem; avšak podniká-li se toto snažení cílevědomě izolovaně od působení Církve svaté, která má navíc v tomto ohledu nesporný předstih před všemi organizacemi ve světě (vč. OSN), zvláště svou soustavně propracovanou sociální naukou a praxí, potom jde o člověkem zaviněnou ignoranci a jeho neopatrné vystavování se ďábelskému klamu. Stupeň zaviněnosti této ignorance zednáře nezávisí jenom na něm samém, nýbrž také na tom, jak je veřejnosti dostupná sociální nauka a praxe Církve. Terapie zednářství a ještě více jeho prevence vyžaduje tedy především maximální rozšíření sociální nauky Církve do výchovy jak školské, a to na všech stupních, tak i do osvětové činnosti pomocí společenských sdělovacích prostředků. (35) To je úkol, k němuž jsou povoláni především pro křesťané ve světě.

Obtížný problém při terapii svobodného zednářství představuje okolnost, že zednářské významy a obsahy se často šíří tím, že parazitují na některém hodnotném umění. Omezování svobody umělecké tvorby není pozitivní řešení. Vzhledem k tomu, že *"se křesťanská víra může stát dějinně tvůrčí silou jen na základě kultury a skrze ni"* (36) dostává se křesťan ve vztahu k tomuto umění, mimoesteticky obtíženému zednářskými významy a idejemi, do zdánlivě paradoxní situace. Buď odmítnout esteticky hodnotné dílo a vypadat jako škarohlíd, nebo je uznávat a podléhat jeho zednářské zátěži. Křesťan však správnou cestu zná: přijímá a esteticky prožívá každé hodnotné umění, ale zároveň soustavně rozvíjí svou schopnost estetického vnímání, zejména její podstatnou část: schopnost estetického soudu, a to se děje úkonem rozumu. Esteticky vyspělý křesťan má nejen vytríbený vkus a

senzibilitu, ale v pevné víře vypěstované duchovní habity, které mu při estetickém soudu usnadňují rozlišení, zda je či není krása nějakého umění shodná s přirozeným i nadpřirozeným řádem vyzařujícím formu.

Tento moment terapie zednářského myšlení se v moderní době nanejvýš aktualizuje tím, že mnohá esteticky hodnotná díla jsou často přenášena společenskými sdělovacími prostředky. Zde se obzvlášť ukazuje potřeba naučit se užívat tyto sdělovací prostředky, a to není jen záležitost dovednosti nebo vytříbeného vkusu, nýbrž duchovně-názorového uspořádání hodnotového žebříčku v samotném životním stylu člověka. Jde o duchovně mravní kategorii, kterou lze případně podporovat vhodnou výchovou, úvodním slovem před filmem, divadelní či televizní hrou, uměleckou kritikou, komentářem, besedami o uvedených dílech aj. Bez tohoto soustavného duchovního působení mohou být široké společenské vrstvy velmi snadno názorově manipulovány. Tak např. vlivem esteticky sice slabého, nicméně velmi sugestivně působícího románu či filmu *"Ve jménu růže"* od U.Eca, se záměrně deformují názory obecně na křesťanství. Pod rouškou *zasvěcené znalosti* středověké teologie se zde člověku *naštěpovávají* ideje osvícenství. Estetizující volnomyšlenkáři farizejsky obhajují takové umění poukazem na to, že prý je to *"esteticky mnohofunkční dílo"*, do něhož si každý člověk může svobodně vložit takový obsah, jaký v něm chce hledat.

S ohledem na praktický dosah působení svobodného zednářství má jeho ucelená terapie zahrnovat také oblast praktického sociálního působení. Účinným prostředkem terapie (ale i prevence) je zde nejen teoretická připravenost, jako znalost sociální nauky Církve, politologie, apod., nýbrž také duchovně mravní připravenost na střetnutí se s ďábelskými machinacemi v politice, ekonomice, aj. K tomu patří též docenění pomoci ze strany všeho inteligentního tvorstva, což zahrnuje i anděly. Proto uzavíráme kapitolu *"Terapie"* několika modlitbami :

Slavný *kníže nebeských vojsk*, svatý *Michaeli archanděli*, (Dan 10,21, Juda 9, *Neh 9,6*) *přijď pomoci* (Dan 10,13) *lidem*, které Bůh stvořil k svému obrazu a podobě (Gn 1,26-7). *Vedeme zápas proti knížatům a mocnostem, kteří mají svou říši tmy v tomto světě, proti zloduchům v ovzduší.* (Ef 6,12) *Satan si vyžádal, aby nás směl protříbit jako pšenici.* Ty, jako Bůh, pros za nás (Lk 22, 31-32), *abychom v plné zbroji Boží mohli čelit ďáblovým nástrahám.* (Ef 6,11) *Sestup z nebe, spoutej ďábla a svrhni ho do propasti, aby přestal klamat národy.* (Zj 20,1-3) *Spasitel chce, aby se všichni lidé zachránili a došli k poznání pravdy.* (I Tim 2,4)

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého (Mt 28,19)
a na přimluvu *Panny Marie, Matky Boží*, (Lk 1,27)
odedávna Bohem nadané mocí a posláním *rozdrtit hlavu hadovi*,
(Gn 3,15) *klid' se, satane !* (Mt 4, 10)

Svatý *Michaeli archanděli* (Juda 9)
posiluj nás v boji (Dan 10,18-21; Zj 12,7-8)
proti *ďáblovým nástrahám.* (Ef 6,11)
Ať Bůh srazí bezbožníka do prachu! (Ž 75,11; Iz 26,5)

A ty, *kníže vojska nebeského*, (Dan 10,13, Neh 9,6; Sk 7,42)
svrhni satana a jiné duchy zlé
 do propasti pekelné. (Zj.16,14; 20,2-3)

Odkazy :

- 1) Sv.Ludvík M.Grignion z Montfortu - Tajemství Mariino, I, Olomouc 1947 Krystal.
- 2) Sv.Bernard z Clairvaux - Chvály panenské Matky, s.109-129, Olomouc 1938 Krystal.
- 3) Sv.Tomáš Akvinský - Summa theologiae, III, 28, 2.
- 4) Sv.Ludvík M. Grignion - O pravé úctě k Panně Marii, II, Olomouc 1948 Krystal.
- 5) Jan Pavel II. - Encyklika Centesimus Annus, IV, 38, 1991.
- 6) Don Stefan Gobbi - Panna Maria kněžím, s.336-8, Olomouc 1990;
- 7) A.Brousil - Svobodné zednářství, In: Přehled, s. 130, Praha 1933 Sv.Vít.liga.
- 8) Don Stefan Gobbi - Mariánské kněžské exercicie konané ve dnech 1.- 5.září 1991 v Olomouci, s.16-17, Olomouc 1991 MCM.
- 9) K.Baresch - Katholische Kirche und Freimaurerei, Wien 1983; P.P.Bernard - Jesuits and Jacobins, Urbana - Chicago - London 1971; R.F.Esposito - Le buone opere dei laicisti, degli anticlericali o dei framasoni, Roma 1970; M.Heindel - Freimaurerei und Katholizismus, Darmstadt 1965; T.Nagy - Jesuiten und Freimaurerei, Wien 1969; G.Schenkel - Die Freimaurerei im Lichte der Religions- und Kirchengeschichte, Gotha 1926; R.Taute - Die katholische Geistlichkeit und die Freimaurerei, Berlin 1909.
- 10) Lev XIII.- Encyklika "*Humanum genus*" z 20.4.1884, čl.9.
- 11) Tamtéž, čl.12.
- 12) Tamtéž, čl.14,16.
- 13) Tamtéž, čl.17,18.
- 14) Tamtéž, čl.46.
- 15) Codex Iuris Canonici, can. 2335.
- 16) Tamtéž, can.1065, 1240, 1241.
- 17) Brousil - Tamtéž, s.131.
- 18) L.de Poincins - Christianisme et franc-maçonnerie, s.14, Versailles 1969; Chiré-en-Montreuil 1975.
- 19) J.Berteloot SJ - La franc-maçonnerie et l'Église catholique, Lausanne - Paris - Brüssel 1947; J.Berteloot SJ - Jesuite et franc-macon, Paris 1952.
- 20) L.de Poncins - Freemasonry and Vatican, London 1968.
- 21) H.Vorgrimler - R.Appel - Kirche und Freimaurerei im Dialog, Stuttgart 1975.
- 22) "*Kdo vstoupí do sdružení, které intrikuje proti Církvi, má být potrestán spravedlivým duchovním trestem, kdo však takové sdružení propaguje nebo osobně řídí, má být potrestán interdikttem*". (CIC, can. 1374.)
- 23) Prohlášení "*Nostra aetate*" o poměru Církve k nekřesťanským náboženstvím, čl.4, 28.10.1965.
- 24) P.Lapide - W.Pannenberg - Judentum und Christentum, s.46-9, München 1981 Kaiser-Verlag.

- 25) F.Lovsky - L'antisémitisme chrétien, kap. 3,4,6, Paris 1970 Éd.du CERF.
- 26) V.Medek - Církev a Židé, in: Sb. teologických statí, I, s.28, Praha 1982.
- 27) Podrobněji viz : G.Lewy - Die katholische Kirche und das Dritte Reich, München 1965; G. de Rossi dell'Arno - Pio XI. e Mussolini, Roma 1954; R.A.Webster - La croce e i fasci; Cattolici e fascismo in Italia, Milano 1964.
- 28) Podrobněji: Pius XII - Mír ze spravedlnosti. Výbor z projevů pronesených ve válečných letech 1939-1945, Praha 1947.
- 29) Podrobněji viz : G.O.Kent - Pope Pius XII. and Germany. Some Aspects of German-Vatican Relations 1933-1945, In: The American Hist. Review, 70 (1964) 65/59, 78. Podle židovských pramenů Pius XII. osobně pomohl v letech 1939-1944 více než dvěma stům židovských vědců, umělců a lékařů uniknout do Palestiny. V téže době víc než 6 000 Židů dostalo pasy, peníze, doporučující dopisy, lodní lístky na cestu do ciziny. V italských kláštorech byla tajným nařízením Pia XII. zrušena klausura v zájmu záchrany italských Židů. Tak bylo zachráněno nejméně 40 000 italských Židů. (In: Medek, s. 28-29.) O konkrétním úsilí na pomoc Židům v jiných zemích Evropy viz:
Medek, s. 30-34.
- 30) "Nostra aetate", čl. 4.
- 31) V.Solovjov - Židovstvo a křesťanská otázka, s. 18-20, Bratislava 1991 Vyd. S.Chelemendik.
- 32) "Nostra aetate", čl. 4.
- 33) Deklarace zasedání biskupské synody pro novou evang.Evropy, III,8, Vatikán 1991.
- 34) Podrobněji viz : A.Mellor - Catholiques d'aujourd'hui et science occultes, Paris 1968; J.S.Wright - der Christ und das Okkulte, Wiesbaden 1974; M.Mauss - Teoria generale della magia e altri saggi, Torino 1965; A.Rosenberg - Praktischen der Satanismus, Nürnberg 1965; J.Bopp - Die Priesterschaft der Therapeuten, In: Psychologie heute, 11 (1985); B.Martin - Handbuch der spirituellen Wege, München 1985; O.Eggenberger -Die Kirchen, Sondergruppen und religiöse Vereinigungen, Zürich 1983; Neue Kulbewegungen und Weltanschauungsszene, Aachen 1986 Bishopsverlag.
- 35) Msgr.F.Rýpar - Sociální nauka Církve, Brno 1991 Sursum; T.J.Bahounek - Křesťanská sociologie, Olomouc 1990 MCM; Tentýž - Církev a sděl. prostředky, Olomouc 1991 MCM; Tentýž - Sociologie politiky, Olomouc 1992.
- 36) Jan Pavel II.- Ap. list."Christifideles laici",III,44, 1988.

7. P r e v e n c e

Další pokusy o pronikání nejrozmanitějších hnutí a procesů svobodného zednářství nelze vyloučit. Z toho důvodu nabývá zvláštního významu soustavná účinná prevence, prováděná v měřítku společensky maximálně rozsáhlém. Je třeba brát v úvahu potenciální psychiatrické a sociálně patologické příčiny, usnadňující bujení rozličných zednářských novotvarů. Sem patří reálné, popř. subjektivně zveličené osobní problémy mládeže, (nezaměstnanost, rasová diskriminace, atd.) podléhání pocitům sociální izolovanosti a ztráta životních perspektiv, chronický odpor k zavedeným způsobům života a tradičním strukturám zbožnosti, názorově-

mravní nihilismus, atd.

Výzkumy ukazují přítomnost takových názorů a postojů u veliké části českého a slovenského obyvatelstva, odchovaného školstvím a společenskými sdělovacími prostředky, cílevědomě řízenými ateisty. (F.Křenek-H.Pavlincová-Z.Podveská, ČSAV 1982) Ačkoli v posledním desetiletí 20. stol. zde dochází ve výchově k mírnému posunu od zatvrzelého ateismu k ateismu laxnějšímu, smíšenému s občasnými sklony k teismu, prakticky to pro životní názor lidí znamená naturalismus a konzumismus.

Má-li se zde účinně předcházet, neutralizovat a eliminovat působení minulých i novodobých útvarů svobodného zednářství, vč. tzv. *nových náboženství* mládeže, hnutí "New Age", apod., musí být povaha i dosah jejich potenciálních příčin objasněny širší veřejnosti, aby mohli být *"střízliví a bdělí, protože protivník ďábel obchází jako řvoucí lev a hledá, koho by mohl zhltnout"*. (I Petr 5,8) *"Nesmíme se totiž dát oklamat od satana."* (II Kor 2,11) Proto je třeba najít a rozvinout všechny struktury spolupráce mezi výchovnými zařízeními (jak školskými, tak společenskými sdělovacími prostředky) a rodinou a Církví svatou.

Tomu však zatvrzele kladou odpor nepřátelé Církve, vč. zednářů, sloužící tak ďáblu. Má-li být toto duchovně a osvětově preventivní působení Církve dost účinné, je třeba si k němu vyprosit u Boha hojnost milostí. Ujištění božského zakladatele Církve svaté nás přitom naplňuje střízlivým optimismem, že naše snaha není marná: *"A já tobě říkám: Ty jsi Petr - Skála - a na té skále zbuduji svou církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou."* (Mt 16, 18) Stačí jen aby archanděl Michael řekl ďáblu:

"Pán ti to znemožní!" (Juda 9)

Potom *"povstane Bůh a rozprchnou se jeho nepřátelé,
na útěk se před ním dají, kdo ho nenávidí.*

*Tak jako taje vosk před žárem ohně,
tak zhynou před Bohem svévolníci."* (Ž 68, 2-3)

Proto na dovršení duchovní prevence připojujeme Litanie k sv. Michaeli, archandělu:

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi

Pane, smiluj se nad námi

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duchu svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria, oroduj za nás!

Svatá Boží rodičko, oroduj za nás!

Svatá Panno panen, oroduj za nás!

Svatý Michaeli, oroduj za nás!

Archanděle jména hlubokého smyslu, oroduj za nás!

Kníže andělských kůrů, oroduj za nás!
 Vůdce nebeských zástupů, oroduj za nás!
 Hlavo prvorozenců Božích, oroduj za nás!
 Horliteli pro čest a slávu Boží, oroduj za nás!
 Hrdinný bojovníku s plamenným mečem, oroduj za nás!
 Statečný přemožiteli odbojného šiku, oroduj za nás!
Slavný vítězi nad Luciferem a jeho spiklenci, oroduj za nás!
 Zářící hvězdo před trůnem Božím, oroduj za nás!
 Anděle pokoje, oroduj za nás!
 Anděle zaslíbené země, oroduj za nás!
 Ochránce národa vyvoleného, oroduj za nás!
 Obránce svaté Církve, oroduj za nás!
 Zvěstovateli rozkazů Božích, oroduj za nás!
 Obraze božské velebnosti, oroduj za nás!
 Bedlivý sluho Páně, oroduj za nás!
 Ochránce lidu před útoky zlého ducha, oroduj za nás!
 Opatrovníku umírajících, oroduj za nás!
 Průvodce duší před stolicí soudnou, oroduj za nás!
 Vykonavateli soudů Božích, oroduj za nás!
 Trojím zjevením proslavený, oroduj za nás!
 Od věků v církvi svaté vysoce ctěný, oroduj za nás!
 Vyvolený ochránce národů slovanských, oroduj za nás!
Abychom pravdy svatého náboženství
 proti útokům hájili, oroduj za nás!
 Abychom osvěty bezbožné se chránili, oroduj za nás!
Abychom bezbožnému duchu nové doby nehověli, oroduj za nás!
Abychom proti tělu, světu a ďáblu
 dobrý boj bojovali, oroduj za nás!
Abychom pod stráží andělskou
 na pravé cestě vytrvali, oroduj za nás!
 Abychom světlem Zjevení Božího se řídili, oroduj za nás!
Abychom Bohu v dobrých i zlých časech
 věrnou lásku prokazovali, oroduj za nás!
Abychom příkázání Boží i církevní
 ochotně plnili, oroduj za nás!
Abychom k zvelebení Církve svaté
 modlitbou napomáhali, oroduj za nás!
 Abychom křestní závazek svědomitě plnili, oroduj za nás!
Abychom satana, i všech jeho skutků a pýchy
 se odříkali, oroduj za nás!
Abychom v posledním boji před úklady
 zlého ducha zvítězili, oroduj za nás!
Abychom u soudu Božího věrnými shledáni byli, oroduj za nás!
Abychom v tvé společnosti Boha věčně chválili, oroduj za nás!

*Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!
 Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!
 Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!*

*Kriste, uslyš nás, Kriste, vyslyš nás!
 Pane, smiluj se nad námi!
 Kriste, smiluj se nad námi!
 Pane, smiluj se nad námi!
 Otče náš...*

Modleme se : Přeslavný kníže nebeských vojsk, svatý archanděle Michaeli, ochraňuj nás v boji a hrozném zápasu, který musíme podstupovat s temnými mocnostmi a správci světa, se zlými duchy. Pospěš na pomoc lidem, které Bůh nesmrtelné stvořil, k Svému obrazu a podobě učinil a drahou krví z otroctví d'áblova vysvobodil. Amen.

Modleme se : Všemohoucí, věčný Bože, ty jsi ve své podivuhodné dobrotě a milosrdenství vyvolil slavného archanděla Michaela za knížete sv.Církve; prosíme Tě, učiň nás schopnými, abychom s jeho dobročinnou ochranou byli osvobozeni ode všech svých nepřátel, aby se nás neodvážili v hodině naší smrti znepokojovati, nýbrž abychom od něho samého byli přivedeni k Tvé vznešené božské velebnosti. Skrze Krista, našeho Pána. Amem.